

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
SEPTEMBER 3

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
ST PETERSBURG, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

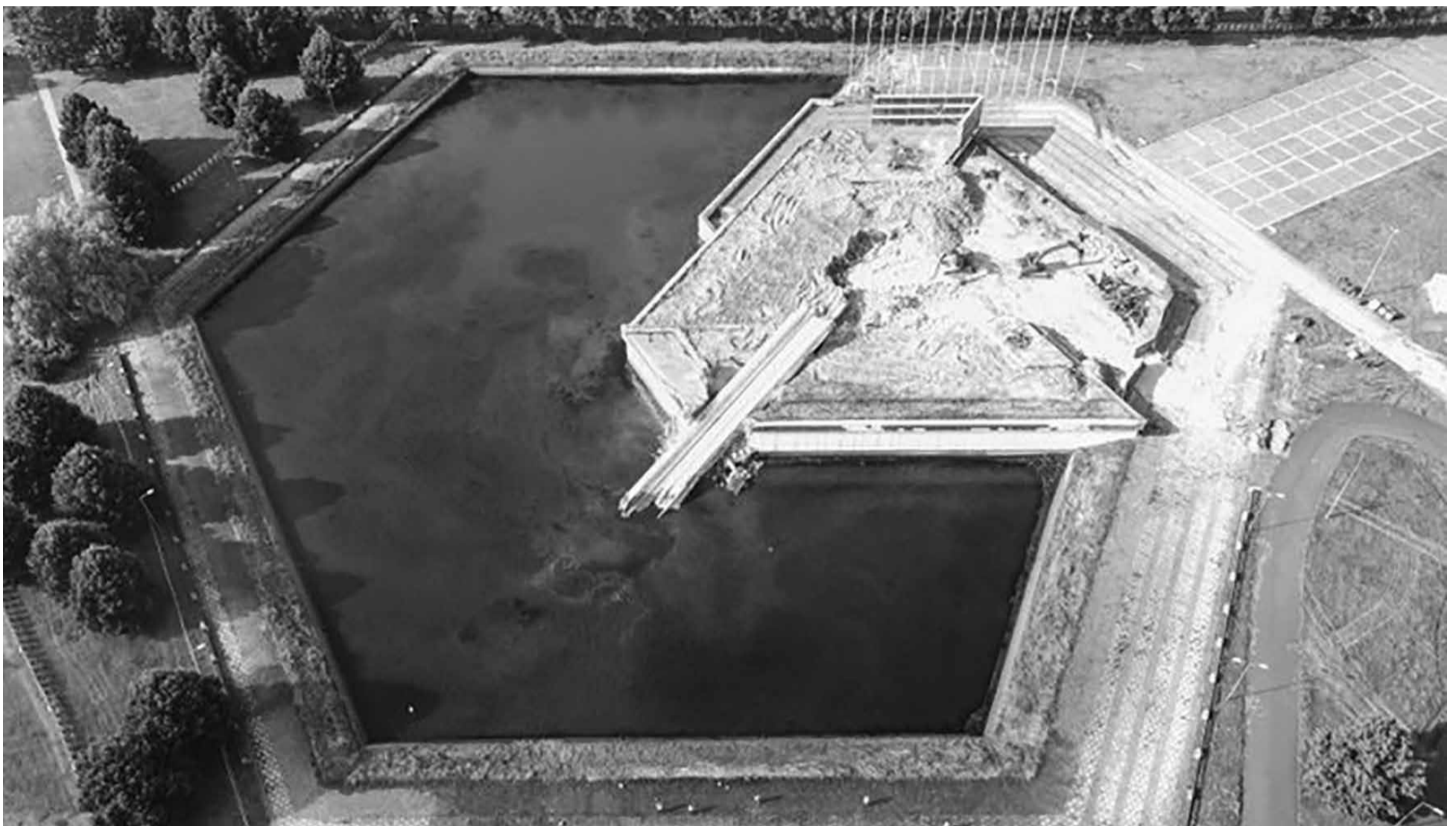
«LAIKS» IS PUBLISHED SINCE 1949 // «LAIKS» IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week in January, the first week of May, the last week in June, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper «Laiks», Inc., 6145 SUN BLVD Apt. 203, ST PETERSBURG, FL 33715
POSTMASTER: Send address change to: «Laiks», 4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet timekli!
www.laiks.us

Volume LXXIII Nr. 33 (6067)

2022. gada 3. septembris – 9. septembris

Virs Rīgas skaidras debesis

Tieši 23. augusta rītā Rīgā sākās “atbrīvotāju” pieminēkļa demontāža. Pirmās krita kaņavīru bronzas statujas, nākamajā dienā – sievietes figūra. Ceturtdien, 25. augustā, pulksten 16:40 sabruka 79 metrus augstais obelisks. Cilvēki sociālajos tīklos rakstīja: “kritis ļaunuma simbols”, “no Latvijas dzīvās miesas izņemts svešķermenis”, “virs Rīgas skaidras debesis”, “tikpat svarīgs notikums kā Skrundas lokatora spridzināšana”.

Vai pieminēklim bija izredzes izdzīvot? Bija! Tas būtu noticis, ja Krievija pēc PSRS sabrukuma veidotos par demokratisku, miermīlīgu, Latvijai draudzīgu valsti. Ja vietējā krievu kopiena būtu akceptējusi Latvijas neatkarības faktu. Tad “Rīgas un Latvijas atbrīvotāju” pieminēklis būtu pārvērties par kuriozu piemiņu no padomju laikiem, eksotisku atgādinājumu par Otro pasaules karu. Taču izrādījās, ka pieminēklim nav nekāda sakara ar karā kritušo piemiņu. Pamazām vien, gadu pēc gada tas kļuva par simbolu naidam pret Latviju,

par savdabīgu altāri “krievu pasaules” slavināšanai. Latvieši ir pacietīga tauta, mēs ilgi to visu piecietām. Latviešu iecietību precīzi raksturoja ilggadējais Rundāles muzeja direktors Imants Lancmanis: “Mums nav jāpakļaujas ideoloģiski un garīgi Krievijas spiedienam, ir jāuztur sava principiālā nostāja un jāvēršas pret visu, ko mēs jūtam kā ļaunu un antihumānu. Tur latviešiem vēl ir daudz jāmacās, jo cilvēkiem iekšā ir kaut kāda vēlšanās samierināties”. Lūzuma punkts bija šī gada 9. maijs. Svinētāji, kuŗi šajā dienā pulcējās pie pieminēkļa, lieliski zināja par Krievijas armijas zvērībām Ukrainā. Tomēr viņi turpināja skandināt par “krievu pasauli”, “latviešu fašistiem” un “varam atkārtot”. Tas bija pēdējais piliens mūsu pacietības kausā. Pēc pieminēkļa nojaukšanas Rīga un Latvija mainīsies ne tikai vizuāli. Patiesībā pašas lielākās pārmaiņas notiek cilvēku galvās, visā sabiedrībā. Pirmām kārtām augs latviešu pašapziņa. Iespējams, izmaiņas būs dziļākas un

tālejošākas nekā mēs pašreiz to apzināties. Rakstniece Marina Kosteņecka Latvijas televīzijā izteicās: “Kaŗa sākums Ukrainā

bija lūzuma punkts, kad daudzi krievvalodīgie Latvijas iedzīvotāji sāka kaut ko saprast par Latvijas okupāciju. Varbūt par

maz visus šos gadus mēs mēģinājām viņiem paskaidrot savu attieksmi pret šo pieminēkli”.

(Turpinājums 9. lpp.)

ALA 71. KONGRESS

BOSTONĀ | 2022. GADA 13.-16. OKTOBRĪ

Amerikas Latviešu apvienība aicina Jūs rezervēt datumus ALA 71. kongresam, kas notiks *Boston Marriott Newton* viesnīcā, Masačūsetsā, no 2022. gada 13. līdz 16. oktobrim.
Tuvāka informācija par programmu sekos. Sekojiet jaunumiem par kongresu mūsu mājaslapā www.alausa.org!

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fākss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759

e-pasts: LaiksDSR@aol.com

**Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256**

LAIKS

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz «Laiks» Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: ..... 3 mēnešiem ASV \$50.00
6 mēnešiem ASV \$100.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā ..... 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā ..... 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00

Laiks pa gaisa pastu Kanādā ..... 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00

Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

IZDOMĀ JAU TAGAD!

Balsot kādā no vēlēšanu iecirkņiem Amerikā vai balsot
pa pastu (informācija *Laika* nr. 28, 2.lpp.)?

2022. gada 1. oktobris no plkst. 7:00 līdz 20:00 pēc vietējā laika

BOSTONĀ	LATVIEŠU LUTERĀŅU TRIMDAS DRAUDZES NAMS LATVIAN LUTHERAN CHURCH OF BOSTON, 58 IRVING STREET, BROOKLINE, MA 02445, USA
ČIKĀGĀ	ČIKĀGAS CIĀNAS DRAUDZES TELPAS LATVIAN EV. LUTH. ZION CHURCH, 6551 W. MONTROSE AVENUE, CHICAGO, IL 60634-1499, USA
DENVERĀ	KOLORĀDO LATVIEŠU KULTŪRAS CENTRS LATVIAN CULTURE CENTER OF COLORADO, 10705 WEST VIRGINIA AVENUE, LAKEWOOD, CO 80226, USA
INDIANAPOLĒ	LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS INDIANAPOLĒ LATVIAN COMMUNITY CENTER, 1008 W. 64TH STREET, INDIANAPOLIS, IN 46260, USA
LOSANDŽELOSĀ	LOSANDŽELOSAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS LATVIAN COMMUNITY CENTER LOS ANGELES, 1955 RIVERSIDE DR., LOS ANGELES, CA 90039, USA
MILVOKOS	LATVIEŠU EVAŅĢĒLISKI LUTERISKĀ SV. TRĪSVIENĪBAS DRAUDZES BAZNĪCA LATVIAN EV. LUTH. HOLY TRINITY CHURCH IN MILWAUKEE, 1853 N. 75TH STREET, WAUWATOSA, WI 53213, USA
MINEAPOLĒ	MINEAPOLES LATVIEŠU DRAUDZES NAMS LATVIAN EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH OF MINNEAPOLIS – ST. PAUL, 3152 17TH AVENUE SOUTH, MINNEAPOLIS, MN 55407, USA
ŅUJORKĀ	LATVIJAS PASTĀVĪGĀ PĀRSTĀVNICĪBA ANO, 333 EAST 50TH STREET, NEW YORK, NY 10022, USA
SANFRANCISKO	ZIEMEĻKALIFORNIJAS LATVIEŠU DRAUDZES NAMS 425 HOFFMAN AVENUE, SAN FRANCISCO, CA 94024, USA
SIETLĀ	LATVIEŠU BIEDRĪBA VAŠINGTONAS ŠTATĀ AMERICAN LATVIAN ASSOCIATION WASHINGTON STATE, 11710 - 3RD AVENUE, N.E., SEATTLE WA 98125-4726, USA
VAŠINGTONĀ D.C.	LATVIJAS REPUBLIKAS VĒSTNICĪBA, 2306 MASSACHUSETTS AVENUE NW, WASHINGTON, DC 20008

Nedēļas gudriba

“Skatieties uz vēlēšanu dienu kā uz svētkiem! Kāpēc gan neuzsākt jaunu tradīciju – doties uz vēlēšanu iecirkni ar bērniem un ar savu piemēru parādīt viņiem, ka jūsu balsij ir nozīme? Tieši šāds spēks mīt privilēģijā balsot!”

Kārīna Hēglunda, Zviedrijas vēstniece Latvijā

Nedēļas teikums

“Nedrīkst balsot par mikropartijām, jo tā ir pazaudēta balss, kā arī par oligarhiem un tādiem politiķiem, kas pierādījuši sevi kā negatīvus elementus, kas lēkā no vienas partijas uz otru vai ir proputiniski elementi.”

Vilis Vītols, uzņēmējs un mecenāts

Ja vēlaties atbalstīt savu politisko partiju Latvijas Republikas 14. Saeimas vēlēšanās, dariet to!

Laika redakcija ir reģistrēta kā masu saziņas līdzeklis politiskās
reklāmas izvietojšanai saskaņā ar Latvijas likumdošanu

1 (vienas) lappuses apmērā – EUR 1000,-

½ (puslappuses) apmērā – EUR 750,-

¼ (vienas ceturtdaļlappuses) apmērā – EUR 500,-

Samaksa SEB bankā:

SIA “VESTA-LK”

Reģ.Nr.40003905506

PVN Reģ.Nr.: LV40003905506

K.Valdemāra 106-73, Rīga, LV-1013

AS SEB banka, kods UNLALV2X

Konts: LV90UNLA0050009776346

Lūdzam sūtīt uz redakciju Rīgā – e-pasts redakcija@laiks.us

13.
SARAKSTS

Saruna ar izglītības un zinātnes ministri Anitu Muižnieci

Mums kopā būs jānosargā Latvija

Drosmīga rīcība šodien – mūsu pienākums pret nākamajām paaudzēm

Cilvēkus veido vērtības, darbi, mērķi un izglītība. Tikai izvirzot kopīgus mērķus, balstoties uz vienotām un spēcīgām vērtībām un kopīgi strādājot, mēs varam sasniegt daudz. Mēs varam radīt spēcīgu un saliedētu nāciju, kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību visos līmeņos, valsti ar spēcīgu, nesatricināmu kodolu. Izcilība zinātnē un sportā, bērni un jaunieši, kas sporto un mācās ar patiesu prieku un interesi, motivēti pedagogi, valsts valodas stiprināšana un daudzi citi mērķi ir sasniedzami, ja vien būs drosmīgi un gatavi rīkoties.

Būt drosmīgam nenozīmē tikai sapņot lielus sapņus un izvirzīt ambiciozus mērķus, tas nozīmē arī rīkoties, lai tos sasniegtu. Būt gatavam strādāt, uzņemties atbildību, būt patiesam pret sevi un citiem, meklēt risinājumus un, jā, arī pieņemt nepopulārus lēmumus kopīgo mērķu vārdā. Būt drosmīgam nozīmē būt uzticīgam savām vērtībām – iestāties par to, kas ir patiesi svarīgi, neraugoties, ko saka tie, kas liecas katram pārmaiņu vējam un maina kažoku uz otru pusi pie pirmās izdevības.

Šobrīd, kad ikviens no mums ir ierauts milzīgā informācijas plūsmā, kad reizēm šķiet, ka dažādi viedokļu līderi savstarpēji sacenšas pamatvērtību apšaubīšanā, būt drosmīgam ne vienmēr ir viegli. Ikvienam no mums jāspēj atlasīt graudus no pelavām un saprast, kura informācija ir patiesa, vērtīga un nepieciešama. Reizēm, dzīvojot ārpus dzimtenes, to izdarīt ir vēl grūtāk, taču mainīgā pasaule prasa no mums spēju turēties pie vissvarīgākā – demokrātijas, tiesiskuma, godīguma, tradīcijām, mūsu valodas un ģimenes vērtībām. Laikā, kad daļa sabiedrības viegli pakļaujas dažādām idejām, neaizdomājoties par to virzītāju patiesajiem mērķiem vai sekām, jābūt drosmīgam, lai atbalstītu tradicionālo, lai ar augstu paceltu galvu pateiktu, kas mums ir patiesi svarīgi. Tāpēc man gribētos teikt, ka drosmē ir superspēja.

Drosmē noteikti ir arī ikdienas rīcībā un mazajos soļos. Drosmē godprātīgi un apzinīgi pildīt savus pienākumus skolā, studijās un darbā un reizēm darīt vairāk, nekā prasa pienākums. Drosmē atklāti paust un aizstāvēt savu viedokli, uzrunāt tos, kuri apjukuši viltus ziņās, un nodot tālāk cieņu pret pamatvērtībām nākamajām paaudzēm. Paradoksāli, bet 30 gadus pēc neatkarības atjaunošanas mēs dzīvojam valstī, kurā reizēm nepieciešama drosmē, lai runātu valsts valodā. Un jābūt drosmīgai, lai šo situāciju mainītu. Bez drosmes nav iespējams arī taisnīgums, bet bez tā nav iespējama pilsoņu uzticība savai valstij, politiķiem, uzņēmējiem un viedokļu līderiem. Ja taisnīgums un uzticība reiz zaudēta, to atgūšanai nepieciešama vēl lielāka drosmē, tomēr tas ir iespējams.

Gandrīz desmit gadus domās un darbos esot izglītības nozarē, redzu, ka mums jāpaveic vēl daudz, un vienlaikus jūtu sevi gan spēku, gan drosmi, gan vēlmi strādāt. Viens no lielākajiem izaicinājumiem izglītības nozarē un, visticamāk, arī ikvienā citā jomā ir nepazaudēt lielo vīziju un ilgtermiņa redzējumu, darot mazās ikdienas lietas. Panākumiem ir nepieciešamas abas lietas – spēja vizionēt un redzēt nākotni un vienlaikus maziem solīšiem iet pretī mērķim. Tieši

spēcīga komanda un atbalsta plecs ikdienā palīdz apvienot šīs lietas, un esmu pateicīga, ka varu būt daļa no šādas komandas.

Izsakot mums atbalstu, arī ikviens no jums var kļūt par daļu no šīs komandas. Esot drosmīgi un iestājoties par latviskajām vērtībām, par latviešu valodu, par ģimeni un tradīcijām, par rīcību un darbiem, mēs kopīgi veidojam ne tikai stipru komandu, bet stipru sabiedrību un valsti, savukārt valstij, kuru veido šādi cilvēki, nekas nespēs kaitēt. Mēs nevaram izvēlēties savus kaimiņus, un diemžēl blakus demokrātiskai un neatkarīgai Latvijai mīt kaimiņš, kam svešs tiesiskums, brīvība un cilvēktiesības, bet mēs varam izvēlēties, kādu vēlamies redzēt mūsu Latviju.

Rīkoties un skaidri pateikt, kādu Latviju mēs vēlamies redzēt, ir mūsu pienākums pret nākamajām paaudzēm. Būt aktīviem un drosmīgiem šodien, nepalikt malā, paust savu viedokli un piedalīties vēlēšanās, lai mūsu bērniem nekad nebūtu jāpiedzīvo tās netaisnības, ko diemžēl esam pieredzējuši paši. Lai mūsu bērniem nebūtu jāsaskaras ar korupciju, shēmošanu, lai viņi nejestu bailes no kaimiņu agresorvalsts, lai viņi varētu dzīvot gudri un taisnīgi pārvaldītā, plaukstošā un bagātā valstī.

Konservatīvie ir panākuši plāna 3x500 izpildi, radījuši iespēju sakārtot skolu tīklu, spēruši lielus soļus, lai mācības Latvijā notiktu tikai valsts valodā, kā arī skaidri parādījuši Kremļa draugiem un korumpētiem darboņiem, ka Latvija nebūs viņu spēju laukums. Un mēs esam gatavi darīt vēl vairāk!

Mūsu plāns 10x10 paredz, ka 10 gadu laikā Latvija iekļūs 10 attīstītāko valstu vidū. Ar jūsu atbalstu panākot taisnīgas energoresursu cenas un dubultojot valsts pabalstus ģimenēm, daudz Latvijai ģimeņu budžetos būs jaušams uzlabojums. Nodrošinot stabilitāti izglītības sistēmā, palielinot investīcijas jauniešu fiziskajā sagatavotībā, paaugstinot pedagogu atalgojumu un nodrošinot pāreju uz mācībām tikai latviešu valodā, kopīgiem spēkiem palīdzēs mūsu bērniem būt motivētiem, veselīgiem un zinātkāriem!

Rūpējoties par aizsardzību un iekšējo drošību, mēs kopīgi radīsim valsti, kurā mūsu bērniem un mazbērniem nebūs jābaidās nedz no Krievijas patvaļas, nedz kaimiņu agresoram lojāliem līdzcīvēkiem pašu valstī. Nepaliekot malā šodien, palīdzot Latvijai pelnīt gudri un radot Eiropā efektīvu valsts pārvaldi, mēs veidosim pārtikušu un attīstītu valsti mūsu bērniem un visām nākamajām paaudzēm.

Ja šodien noslinkosim, paliks malā un ļausim pie varas atgriezties tiem, kuri ir atbildīgi par to, kāpēc joprojām atpaliekam no Baltijas valstu kaimiņiem un Eiropas kopumā, kā to vēlāk paskaidrosim saviem bērniem un mazbērniem?

Tieši atbildība pret nākamajām paaudzēm ir viens no dzinūjiem, kas mudinājis sākt vairākas būtiskas pārmaiņas, tostarp pāreju uz mācībām tikai latviešu valodā, kam patiesībā bija jānotiek jau 90. gados. Ja mēs savlaicīgi būtu izpildījuši šo mājasdarbu, ļoti iespējams, Latvijas sabiedrības vērtības un attieksme pret lietām un notikumiem pasaulē šobrīd būtu daudz vienotāka, bet Latvija – plaukstošāka. Ir daudz versiju par to, kādēļ tas nav ticis izdarīts jau neatkarības atjaunošanas laikā, un, klausoties šos skaidrojumus, man ir ļoti žēl, ka 90. gados biju vēl mazs bērns.

Šīs izmaiņas jau nav stāsts tikai par cieņu pret Latvijas vēsturi un tās vērtībām, kas, neapšaubāmi, ir ļoti būtiski. Tas lielā mērā ir arī stāsts par mūsu bērniem, viņu iespējām nākotnē un tiesībām uz labklājību un izglītību. Es nešaubos, ka mazākumtautību bērni ir spējīgi kvalitatīvi mācīties visus mācību priekšmetus valsts valodā, turklāt apgūt arī latviešu valodu. Kā trīs bērnu mamma un pedagoģe nespēju samierināties, ka daļai bērnu tiek liegta iespēja, ko paver valsts valodas zināšanas, – studēt vēlamajā programmā vai nākotnē veidot veiksmīgu karjeru gan valsts, gan privātajā sektorā. Aktivitātes, kas stiprina latviešu valodu un kultūru, ir ļoti būtiskas un nepieciešamas arī diasporas vidū. Latviešu valoda ir viena no mūsu tautas pamatvērtībām, un šobrīd, raugoties uz notikumiem pasaulē, varam skaidri redzēt, cik būtiski ir kopt un stiprināt šo vērtību. Saglabāt latviskumu ir mūsu visu kopīgais uzdevums, taču nav noslēpums, ka ārpus Latvijas to īstenot ir daudz sarežģītāk.

Nevienam nav noslēpums, ka tieši bērniem apgūt valodu ir visvieglāk. Esmu droša, ka daudzi no jums par to ir personīgi pārliecinājušies, raugoties uz saviem bērniem. Redzot, cik viegli jaunieši un bērni var apgūt pat vairākas svešvalodas, ir vēl grūtāk saprast,

kāpēc aizvien ir cilvēki, kuri kavē savu bērnu iespējas mācīties latviešu valodu? Ja no pirmsskolas līdz vidusskolas absolūšanai bērni un jaunieši mācās vienā valodā, tas sniedz būtisku pamatu saliedētībai, kopīgām interesēm un vienotas informatīvās telpas lietošanai. Es pat uzdrīkstos teikt, ka tieši izglītība vienā valodā, nešķirotot bērnus, ir labākais instruments, kā saliedēt Latvijas iedzīvotājus un panākt, lai mūsu bērni nākotnē nesaskartos ar tādām problēmām, ar kādām pašlaik saskaramies mēs.

Daudziem cilvēkiem, kuri līdz šim aktīvi protestēja pret šīm pārmaiņām, karš Ukrainā ir atvēris acis. Ukrainai un Krievijai ir sena kopīgā vēsture, abas valstis vienoja ciešas valodas un kultūras saiknes, taču karš licis ukraiņiem skaidri novilk robežu un atteikties no Krievijas imperiālistiskā mantojuma. Ukrainu bērni negrib mācīties krievu valodu, tiek mainīti ielu nosaukumi un nojaukti pieminekļi, kas ir Krievijas impēriālās varas simboli. Ukraiņi šobrīd vēlas atgūt savu vēsturi, bet mums – Latvijas iedzīvotājiem – tā ir skaudra mācība un vienlaikus arī iespēja mainīt esošo kārtību, lai nepazaudētu sevi, latviskās vērtības, tostarp latviešu valodu. Ukraiņi smagi cīnās, lai atgūtu zaudēto. Mums ir iespēja to saglabāt un nepazaudēt. Ja mēs izniekosim šo iespēju, baidos pat domāt, kā spēsim skatīties acīs nākamajām paaudzēm?

Līdzīgi ir arī ar citām pārmaiņām – ar jaunā mācību satūra ieviešanu, eksāmenu sliekšņa paaugstināšanu, valsts aizsardzības mācību, augstskolu reformu, latgaliešu valodas stiprināšanu, sporta pārvaldības reformu, izstrādāto izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības attīstības un novērtēšanas sistēmu u. c. Tie ir šodienas darbi mūsu bērnu un mazbērnu nākotnes vārdā. Mums jāapzinās, ka iestāties pret eksāmenu sliekšņa paaugstināšanu patiesībā nozīmē apšaubīt mūsu bērnu spējas, zināšanas un varēšanu. Daudzi, kuri apgalvo, ka mums nevajag jaunu mācību saturu, kompetenču pieeju, latviešu valodu skolās vai augstāku sliekšni eksāmenos, uz situāciju raugās ļoti virspusēji, neiedziļinoties, kādus ieguvumus tas sniegs nākamajām paaudzēm. Taču es aicinātu palūkoties dziļāk, protams, ikvienas pārmaiņas sākotnēji rada izaicinājumus. Pāriet zināms laiks, līdz cilvēki pielāgojas, pierod pie jaunās lietu kārtības un sāk pamanīt ieguvumus. Tā ir ikvienā jomā un nozarē, ne tikai izglītībā, taču jāatceras, ka ieguvumus un arī to, kas vēl jāuzlabo, pamanīs tikai tad, ja nedzīsim reformas kā zirgus un neuzsāksim pārmaiņas pārmaiņu pēc, tikai tāpēc, ka mainās ministri vai partijas, kas atbild par izglītības nozari. Esmu pārliecināta, ka mēs visi redzēsīm pozitīvos rezultātus, ko nesīs gan mācības tikai latviešu valodā, gan jaunais saturs un citi paveiktie darbi, ja šobrīd, vēlēšanu gaisotnē, nesastrādāsim mulķības un nenorāsim stopkrānu.

Mūsu pienākums pret nākamajām paaudzēm ir arī piedalīšanās vēlēšanās – gan balsojot, gan kandidējot. Latvijas politikā trūkst jaunu, drosmīgu cilvēku, kuri ir gatavi vairo Latvijas labklājību un pārtību. Kritizēt citu paveikto ir viegli, bet drosmīgi ir pašiem uzdrīkstēties mainīt to, ar ko neesam mierā savā valstī. Šobrīd redzam, cik izmisīgi politikā vēlas atgriezties un arī noturēties spēki, kas ir atbildīgi par to, kāpēc joprojām atpaliekam no saviem Baltijas kaimiņiem un Eiropas kopumā, un vienīgais, kā to nepieļaut, ir rīkoties pašiem. Es vēlos, lai mani bērni un mazbērni nepiedzīvotu Rīdzenes sarunas Nr. 2, un esmu droša, ka to vēlas daudzi jo daudzi vecāki.

Lai pieceltos un pateiktu, ka Latvijā ir jārunā latviski, ka ir jānosargā mūsu tradīcijas un ģimenes, ka varai ir jāatgriežas tautas, nevis dažu grupējumu rokās, ir vajadzīga drosmē. Un vēl lielāka drosmē nepieciešama, lai rīkotos šo mērķu īstenošanai. Bet mums ir šī drosmē, un ar līdz šim paveikto esam to apliecinājuši. Virzot izmaiņas izglītībā, lai mācības visos līmeņos notiktu tikai latviešu valodā, aizsargājot tradicionālās ģimenes, panākot, ka korupcijā un citos noziedzīgos nodarījumos apsūdzētie nenosaka toni sportā vai politikā, un darot daudz ko citu. Un es ticu, ka ikvienā no jums ir drosmē pateikt – mēs atbalstām tos, kuri iestājas par tradicionālu, taisnīgu, tiesisku un latvisku Latviju. Atbalstīt vārdos un darbos!

KONSERVATĪVIE

DAIGA
MAZVĒRSITE

Stikls ir trausls, ātri plīstošs materiāls, tā izstrādājumi, uzticīgi kalpojuši saviem saimniekiem un nereti pildījuši vērtīgas dāvanas lomu, lielākoties nonāk vēstures mēslainē netiņām – kad saplīst. Lauskas taču neglabājam, taču atmiņas gan... Un nupat izdotā grāmata, savukārt, ir veltījums savulaik ne vien pašu zemē, bet arī ārvalstīs pazīstamajai Ilģuciema stikla fabrikai. Tagad nav ne Jūlija ielas, kur fabrika uzsāka darbu, ne arī Latvijas stikla rūpniecības – ilģuciemiešu meistardarbu katalogs veido jaunā izdevuma lielāko daļu, raisot gandarījumu par to, cik skaistas lietas pratuši darināt mūsu priekšteči.

Tikai retais būs dzirdējis, ka Apvienoto Nāciju Organizācija 2022. gads pasludinājusi par Starptautisko stikla gadu, un to Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs atzīmējis ar grāmatas "Ilģuciema stikls. No Jākoba Beka Rīgas stikla fabrikas līdz Ilģuciema stikla fabrikai (1886–1960)" izdošanu. Par grāmatas vadmotīvu izvēlēta Arnolda Vilberga (1934–2020), ievērojamā stikla mākslinieka, kas jaunībā strādājis Ilģuciema stikla fabrikā, atziņa: "Kad vēroju karsto stiklu, tas ir kas līdzīgs planētu rašanās brīdim. Tu tiec savaldzināts no šī materiāla un procesa..."

Preteji romantiskajām notīm, kas ieskanas šajā izteikumā, stikla izgatavošanu veicināja tīri praktiskas vajadzības – stikla krellītēm sekoja pudeļu un burku stikls, jo pilsētniekiem bija nepieciešams arvien vairāk trauku, kuņģu uzglabāt ne tikai pārtiku, bet arī smaržas. Pakāpeniski stikla izstrādājumi kļuva arī par greznuma priekšmetiem un modes precēm.

Attīstoties ražošanai, 18. gadsimtā Krievijas impērija saviem pavalstniekiem atļāva dibināt manufaktūras, un par stikla izstrādājumu ražošanas vietām arī šodienas Latvijas kartē liecina apvidvārds – Glāzšķūnis. Rīgas stikla meistaru intereses sargāja cunfte, tad nu sākumā stikla manufaktūras būvēja ārpus galvaspilsētas. 19. gadsimta otrajā pusē apstākļi mainījās, jaundibinātās Rīgas fabrikas piesaistīja arvien vairāk strādnieku, turklāt pieauga pieprasījums pēc stikla izstrādājumiem, no kuņģiem viens no būtiskākajiem bija petrolejas lampu cilindri – arī tie plīsa, taču ievestā produkcija bija dārga.

19. gadsimta 80. gadu sākumā tirgotājs, pēc izglītības inženieris, Jākobs Beks sāka iepirkt gruntsgabalus Pārdaugavā, tuvu Daugavai un stikla ražošanas galvenajai izejvielai – Spilves smiltāja un kāpu smiltim. Vietējie iedzīvotāji šo nelielo zvejnieku ciemu dēvēja par Svētā Gara ciemu (*Hilliges Zeem*), bet 18. gadsimtā – jau par *Ilge Zeem* – Ilģeciemu jeb, kā tagad saka – Ilģuciemu. Te bija tautības raibs ļaužu sastāvs, un 1892. gadā Beks saņēma

Vidzemes gubernatora atļauju tvaika katla uzstādīšanai savā stikla fabrikas kompleksā. Iepriekš jau bija uzcelta stikla kausēšanas krāsns, slīpētava, nojumes, ēkas ar strādnieku dzīvokļiem – nodarbinātas bija vairākas paaudzes, sākot ar divpadsmit gadus veciem zēniem pie palīgdarbiem.

1893. gadā izdevums *Zeitung für Stadt und Land* publicējis jaunās Ilģeciema fabrikas aprakstu, kur lielākoties ražots dobotais jeb dobtais stikls – tara pudeļu un burku veidā. Uzņēmīgais Beks netālu atvēra

ieņem korbā, meitietis nošņēgē, ar mašīnu apgriez kaklu utt." Vērstele bija darba vieta pie cauruma krāsns sienā. Pūšamo metāla cauruli sauca par pipi. Pirmais izpūstais pūslītis bija ķirbelis. Atveramās formas aizvēra ar kāpsli – „uzspēra tritu”. *Korb* – no vācu valodas – grozs, nošņēgēt nozīmēja – nogriezt.

1900. gadā Beka fabrikā strādāja 273 cilvēki, tostarp 38 meistari, stikla produkcija tika saražota par gandrīz 200 tūkstošiem rubļu, bet pēc desmit gadiem šī summa divkāršojās. Paplašinājās izstrādājumu klāsts

aizveda uz Krieviju, par laimi, palika specifiskās, ar stiklu saistītās. Līdz ar to noslēdzās darbības posms, par kuņģu pilgtākā liecība ir jūgendstila slaidās „vienas rozēs” vāzes, tautā sauktās par „stilba kaula” vāzēm, kas tika ražotas dažādās krāsās. Bet citā mājā noteikti glabājas „stopka” – maza zaļgana degvīna glāzīte, varbūt glāzes ar izslīpētu ziedu motīvu vai flakons odekolonam “Modern”.

1921. gadā tika izveidota akciju sabiedrība, kurā līdz ar Beku dzimtas pārstāvjiem darbojās vairāki investori. Fabrika

burkā, fabrika piedāvāja savas blīvi noslēdzamās *IKO* pudeles, kas bija lētākas.

Pateicoties uzvarai vairāksoļīšanā, Ilģuciema stikla fabrika ieguva Valsts spirta un degvīna monopola pasūtījumu – izgatavot flakonus jaunajam trīskārtīgajam tualetes ūdenim “Valsts odekolons”. Flakoni tika ražoti sadarbībā ar dažādiem uzņēmumiem, protams, produkcijas klāstā bija degvīna pudeles.

Jaunu laikmetu iezīmēja jaunā krāsainā stikla ieguves tehnoloģija un veiksmīgi sāktā kristālstikla izgatavošana. Tiesa, Latvijas tirgu pārpludināja ražojumi no Vācijas, turklāt Ilģuciema un citu vietējo uzņēmumu produkciju bija grūti atpazīt. Lai radītu unikālu, individuālu dizainu, ilģuciemieši sāka sadarbību ar pašmāju māksliniekiem – pirmkārt, ar Romānu Sutu, kas jau 20. gadu vidū aizrāvās ar eļļas gleznojumiem uz stikla, visai retu tehniku. Fabrika aicināja Sutu radīt jaunas izstrādājumu formas un kompozīcijas slīpējumiem, kuņģu meistari – stikla pūtēji, slīpētāji, gravieři – izpildīja materiālā. 30. gados Suta Ilģuciemā jau skaitījās galvenais mākslinieks, kas rūpējās par uzņēmuma un preču zīmju noformējumu, gatavoja metus plaša patēriņa produkcijai. Presēto trauku klāstā bija servīzes “Roja”, “Marta”, “Rauna”, turpinot modernās nacionālās mākslas attīstību. 1937. gadā *AS Ilģuciema stikla fabrika* piedalījās Pasaules dekoratīvās mākslas un moderno tehnoloģiju izstādē Parīzē, un pirms tās tika sarīkota Pirmā Latvijas daiļamatniecības izstāde ar plašu stikla ekspozīciju. Ilģuciemā darināti arī darbi no kristalla pēc Eduarda Vītola un Anša Cīruļa metiem, saņemot jūsmīgas atsauksmes vietējā presē, savukārt Parīzē šī stikla fabrika iekļuva deviņu uzņēmumu vidū, kam piešķīra *Grand Prix*. Zelta medaļa iegūta arī nākamā gada izstādē Berlīnē, un fabrika aktīvi turpināja ieviest jaunus produkcijas veidus līdz pat padomju okupācijai 1940. gadā.

Tobrīd greznie ilģuciemiešu kristalla un krāsainie kristālstikla izstrādājumi bija kļuvuši ļoti iecienīti, tika veidotas arī īpašas unikāla dizaina balvas sacensībās, loterijās, dāvanas jubilejās, ar saviem ražojumiem fabrika atbalstīja Preses balles un labdarības sarīkojumus. 1939. gadā prezidents Kārlis Ulmanis kā dāvanas saņēma divas greznas kristalla lustras kabinetam Rīgas pili. Padomju vara saimniecību pārkārtoja atbilstoši savām prasībām, vairākārt tika nomainīti direktori, lojāli komunistiskajai partijai. Nacionālizācijas sākumā fabrikā strādāja 520 strādnieki, kuņģu skaits īpaši nemainījās arī vācu okupācijas gados.

(Turpināts 5.lpp.)

arī keramikas fabriku, diemžēl, saslimis ar plaušu tuberkulozi, vien 46 gadu vecumā viņš devās Mūžībā. Rūpes par fabriku uzņēmās Jākoba brālis, tirgotājs Kārlis Augusts Beks – stikla ražotne turpināja darbu Jūlija un Planku ielas stūrī, tika

– Ilģuciemā tapa trauki galdā servēšanai, puķu vāzes, stikla tara, izstrādājumi medicīnai, aptiekām. Produkcija netika īpaši reklamēta laikrakstos un reklāmas lapās, līdz ar to bija milzu grūtības jēlkāda fabrikas ražojumu kataloga izveidē.

ieguva nosaukumu *AS Jēkaba Beka stikla fabrika*, un Jūlija ielā sākās ražotnes atjaunošana. 20. gados Latvijā stikla rūpniecību uzskatīja par perspektīvu vietējo nozari, jo bija daudz vietējo izejvielu, taču rūpnieki kļūdījās prognozēs par noieta tirgu. Ceļš uz Krievzemi nu bija slēgts, tāpēc uzņēmums strādāja ar zaudējumiem, kaut Rīgas starptautiskajās izstādēs demonstrēja bagātīgu stikla izstrādājumu piedāvājumu. Bija spēcīga konkurence – 20. gados Latvijā darbojās deviņas stikla fabrikas, taču arvien nācās uzlabot iekārtas, ieguldīt naudu ražošanas attīstībā, tāpēc dažubrid algas palika neizmaksātas.

20. gadu otrajā pusē Ilģuciema fabrikas strādnieki vairākkārt pieteikuši streiku, ik pa laikam nācās maksāt soda naudas par laicīgi nenomaksātiem nodokļiem valstij. Tika atlaisti ap 250 darbinieku, līdz 1927. gadā maksātnespējas dēļ likvidētās Beka stikla fabrikas īpašumus pārņēma jaunizveidotā akciju sabiedrība *Ilģuciema stikla fabrika*. Tās dibinātāji bija jau latviešu uzņēmēji Kārlis Lauciņš, Vilis Druja, Ernests Kalniņš, Jānis Eizenbergs un enerģiskais Aleksandrs Plostnieks, kas līdz 1938. gadam ieņēma direktora-rikošā posteni. Atsākās ražošana, un Ilģuciemā tapa trauki, vāzes, pudeles, platkaklu burkas. Konkurējot ar vācu populārājam konservēšanai domātajam *Weck*

Baltalus kauss

ierīkota veļas mazgātuve, artēziskā aka, un fabrikā strādāja ne tikai no dažādām Krievijas gubernām ieceļojušie, bet arī vācu stikla meistari, nododot savas prasmes mācekļiem. Līdz ar amata māku tika pielāgoti arī stikla apstrādes termini: „Pūtējs vērstelē pūš. Ņem ķirbeli ar pipi no vannas zābaka. Karotē apstrādā, uzspē tritu,

Sarkana vāze

Turklāt atšķirībā no porcelāna un fajansa, stiklam fabrikas zīmogus nelika.

20. gs. sākumā Latvijas teritorijā darbojās sešas stikla fabrikas, un līdz Pirmajam pasaules kaņam produkciju pārdeva lielākoties Krievijas Baltijas gubernās. Tuvojoties frontes līnijai, Beka fabrikas ar enerģiju darbināmās iekārtas

Plīstošs, bet mūžīgs un vērtīgs – Ilģuciema stikls

(Turpināts no 6. lpp.)

Tad darbu vadīja tehniskais direktors Arnolds Rūsis, kura meitas Rūtas Jansones īpašumā palikuši vairāki krāšņi Ilģuciema stikla fabrikas izstrādājumi, kas redzami jaunajā grāmatā.

Otrā pasaules kara laikā uz cēla otro fabrikas ēku, kas bija iecerēta jau 1939. gadā. Tad sekoja kārtējā varas maiņa, pēc kuŗas uzņēmums nonāca Latvijas Padomju Sociālistiskās republikas ķīmiskās, silikātu un keramikās rūpniecības pārvaldes rokās. Mainījās smilšu ieguves vietas, dzelzs oksīda piejaukums neļāva izejvielas izga-

starp Latvijas PSRS desmitgādei utt., līdz 1960. gadā Ilģuciema stikla fabriku iekļāva fabrikas, vēlāk ražošanas apvienības “Rīgas stikls” sastāvā līdz ar Grīziņkalna stikla rūpniecību. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas fabriku nodeva privatizācijai, kas nebija veiksmīga, un 2001. gadā “Latvijas stikls” darbu beidza, aizverot veiksmes stāstiem bagātu lappusi valsts tautsaimniecības vēsturē.

Diemžēl nav saglabājušies Ilģuciema stikla fabrikas arhīvi, kas aizvesti nezināmā virzienā, tādējādi nav pieejama

mājsaimniecībās glabātie priekšmeti, un pašlaik Latvijā nopietni rosās ne tikai Rīgas Porcelāna fabrikas, bet arī Ilģuciema un citu fabriku ražojumu kolekcioniāri, aicinot visus saglabāt šos senatnīgos priekšmetus, Latvijas daiļamatniecības sasniegumu pierādījumus.

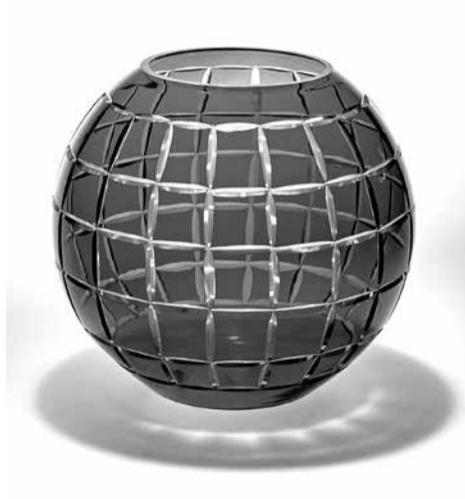
Jaunajā grāmatā (izdevniecībā *Neputns*) lasāms unikāls pētījums (autore Margarita Barzdeviča, Vivita Buivida, Zita Pētersone, Ilona Audere) par Ilģuciema stikla fabrikas vēsturi un tās produkciju. Otrajā daļā apskatāms apjomīgs

atpazīnām, ka tas ir vācu darinājums. Arī Ilģuciema ir šie greznie kristallstikli, un es kā profesionālis sajūtu šo atšķirību reizēm arī intuitīvi.

Ilģuciema fabrikai nekad nav bijis kataloga, šis ir pirmais, un tad ir pamats turpmākajiem mākslas vēsturnieku pētījumiem. Liels paldies jāsaka arī kolekcioniāriem, un šis bija komandas darbs. Diezgan droši varu teikt, ka šajā grāmatā kļūdu nav, kaut kļūdas iespējamība vienmēr pastāv. Piemēram, par vienu trauku, ko griebjām likt katalogā, vēsturnieki

rūpniecību, bijušo Kuzņecovu, informācijas ir daudz un šī produkcijas ir viegli atpazīstama, tad šeit nebija nekā. Tagad man ir pāri tūkstošiem Ilģuciema stikla priekšmetu, ko glabāju laukos. Uzskatu par savu ļoti lielu veiksmi, ka man izdevās nopirkt karafī, karafes korķi, glāzītes un paplāti – katru priekšmetu atsevišķi, beigās tos savienojot servīzē, un par to jūtos ļoti laimīga.”

Elita saka, ka stikla kolekcioniāri ir noslēgti un ar saviem atklājumiem nedalās, cenšoties savas zināšanas paturēt pie

Zila vāze

tavot augstvērtīgā stikla produkcijā, vien zaļgano dzēriena pudeļu ražošanā. Izmantoja arī stikla lauskas, pievienojot tās karstajai stikla masai.

Pēc kara darbu turpināja daudzi no iepriekšējo gadu strādniekiem, tika izmantotas arī vecās produkcijas formas, ko papildināja jauni dekorī. Ilģuciema produkcija – pelnu trauki, vīna karafes, augļu vāzes, glāzes, pudeles, abażūri, burkas un flakoni – ceļoja uz plašās padomjzemes malu malām. Grezni kristalla izstrādājumi tapa par godu valstiski atzīmējamiem datumem, to-

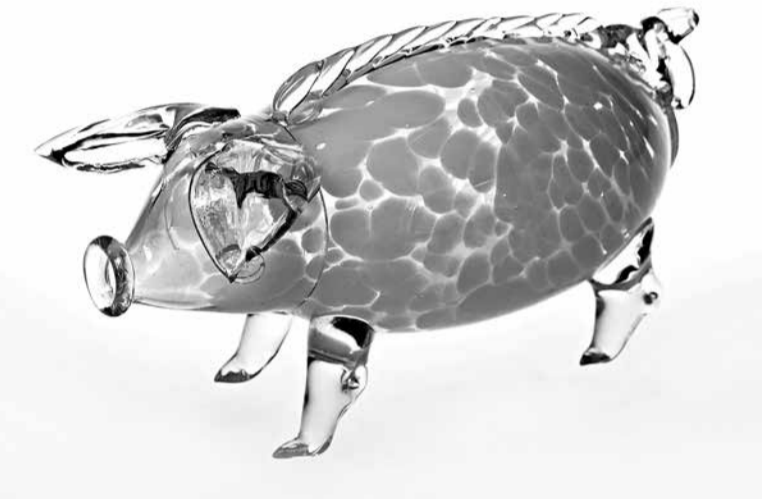

Piena un paniņu pudeles

uzņēma dokumentācija, nemaz nerunājot par izstrādājumu aprakstiem, skicēm, rasējumiem, kas ļāvu izveidot pilnīgu ražojumu katalogu. Ceļš uz to sākās 2020. gada nogalē, kad Rīgas vēstures un kuģniecības muzejā atklāja izstādi “Ilģuciema stikls”, kuŗā pirmo reizi vienkopus bija redzama no 19. gadsimta beigām līdz 1960. gadam Ilģuciemā ražotā stikla produkcija – vairāk nekā 300 izstrādājumu no muzeja krājuma, kā arī kolekcioniāru Raita Siatkovska un Vitālija Moločko kolekcijām. Daudziem tas bija pārsteigums, cik vērtīgi ir viņu

fabrikas produkcijas katalogs – vairāk nekā 170 izstrādājumu no dažādiem īpašniekiem un muzejiem.

Kataloga veidotāja, Latvijas Mākslas akadēmijas docente, stikla māksliniece **Ilze Dūdiņa** uzsvē, ka viena no Ilģuciema fabrikas trauku iezīmēm ir pārviltais stikls – kad pāri bezkrāsainam stiklam pārvelk krāsainu, to arī slīpējot un pulējot. „Es kā praktiķe vērtēju stikla caurspīdību, dzidrumu, masu un tonalitāti. Bija kāds greznis trauks, par kuŗu spriedām – varbūt ir, bet varbūt nav Ilģuciema, tad sarunās arī ar ārvalstu kolēģiem

Bez vārdiem...

atklāja, ka tieši tāds pats ir igaunijem.”

Elita Fulsa jau vairākus gadus kolekcionē Ilģuciema stikla traukus un šajā lietā jau sāk justies kā pazinēja: “Mani ieintrigēja tieši tas, ka par šiem izstrādājumiem nebija nekādas informācijas. Vienubrīd tika uzskatīts, ka viss krāsainais stikls ir Ilģuciema ražojums, tad sāku par to interesēties, jo Latvijā bija pieejami arī Ukrainas un Baltkrievijas rūpniecību ražojumu. Pētīju slīpējumus, formas, krāsas un dizainu, visu pieejamo informāciju periodikā. Bet, ja par Rīgas Porcelāna

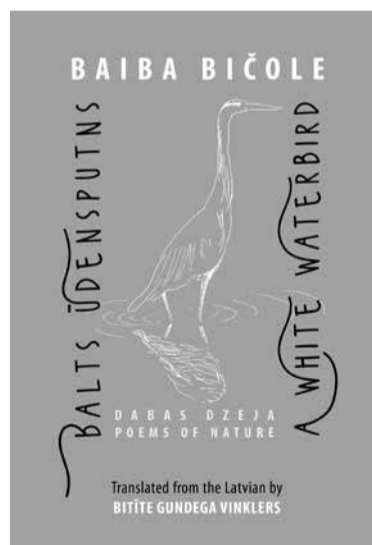
sevis. Tāpēc jaunā grāmata “Ilģuciema stikls. No Jākoba Beka Rīgas stikla fabrikas līdz Ilģuciema stikla fabrikai (1886–1960)”, kas tapusi, pateicoties Latvijas Kultūras ministrijas finansējumam, ļoti palīdzēs viņas vaļaspriekam.

Interesanti, ka ierosināts 21. gadsimtu dēvēt par “stikla laikmetu” (*The Glass Age*), turpinot cilvēces vēstures iedalījumu akmeņa, bronzas un dzelzs laikmetā. Diemžēl Latvijā nacionālā stikla ražošanas ēra jau krietnu laiku kā beigusies...

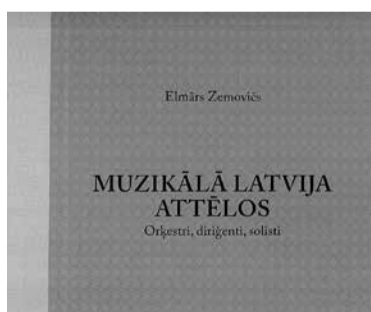
// FOTO: Vēstures un Kuģniecības muzejs

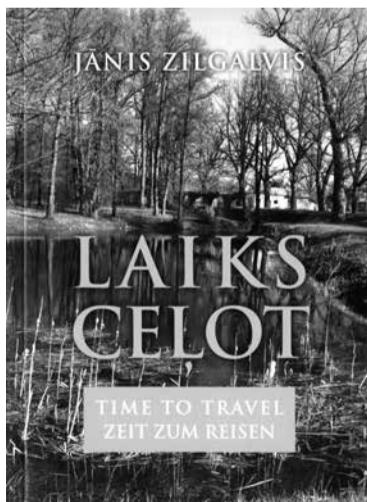
LAIKA GRĀMATA PIEDĀVĀ

Baiba Bičole. *Balts ūdensputns / White Waterbird* – USD 40,-
***

Elmārs Zemovičs. *Muzikālā Latvija attēlos* – USD 40,-
***

Jānis Zilgalvis. *Laiks ceļot. 3. daļa* – USD 40,-
***

Ģirts Salmgriezis. *Briseles pastkartes* – USD 55,-
***

Anita Uzulniece. *Mans kino un laiks 2. daļa* – USD 45,-
***

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Latviešu mūziķa neticamie piedzīvojumi Sibirijā un Amerikā

Grupās Credo solists Guntis Veits intervijā Jānim Bolim

(Turpināts no 6. lpp.)

Un ko tieši tev prasija?

Pirmais jautājums – „vai tu esi mūziķis?” „Nu, jā, spēlēju!” Tad vīrs atvēra datoru un uzklikšķina Credo. „Izlec” bildes un ieraksti no mūsu spēlēšanas aizvadītajā gadā Čikāgā. „Jūs nedrīkstējāt spēlēt, jums nav atļauts, bija jākārto darba vīza, un Čikāgas klubam par jums bija jāmaksā nodokļi.” Mēģinu taisnoties, ka tāpat vien, par velti uzspēlējām utt. Drošībasnieks atkal „uzklikšķina” datorā, un atveras ieraksts no Credo koncerta Mežaparka estrādē, ko klausās apmēram 25 tūkstoši skatītāju! „Tu gribi teikt, ka esi pašdarbnieks?! Nemelo!” un turpina „šķirstīt” vai visus mūsu koncertu ierakstus. „Tu taču spēlē grupā, kas ir Latvijas pirmajā piecniekā!”

Ko viņi īsti gribēja dabūt zināt?

Visu – kā mēs esam braukuši, kur un ko spēlējuši. Pratināšanu pierakstīja stenografiste, un mums katram uzdeva vienus un tos pašus jautājumus, tikai katram atsevišķi. Pratināšanas beigās tomēr tas

Grupās Credo dalībnieki

galvenais pratinātājs atzina – „labi, jūs, izskatās, esat godīgi džeki. Bet ja jūs būtu tikuši iekšā un atkal mūzicējuši, un tad mēs būtu jūs noķēruši, būtu pieci gadi cietumā vai 250 tūk-

stoši dolaru sods.” Miļā pasaulī! Būtu jāsēž, jo tādu naudu nopelnīt es arī piecos gados nevaru... Tātad tas salīdzinoši īsais laiks Čikāgas lidostas cietumā tāds nieks vien bijis!

Cik ilgi tur sabijji?

Kā jau minēju – laiks bija pazudis, nezināju, diena vai divas pagājušas. Apsargs, kam pajautāju, kad tiksīm ārā, atbildēja – kad lidmašīnā būs

brīvas vietas. Tas brīdis pienāca, mūs pasauca uz izeju, atdeva mūsu mantas, bet ne bagāžu. Koferi pienāca pēc pāris dienām, kad jau bijām Rīgā, pārmeklēti, bet nekas nebija izņemts. Kad gājām uz lidmašīnu – rokadzelžos, bruņotu apsargu pavadībā, pajautāju: „Bet vai tad mēs esam tādi paši noziedznieki, kā tie citi?” Apsargs atbildēja: „Jūs esat pārkāpis Amerikas likumus!” Mūs pavadīja līdz pat lidmašīnas salona pēdējai rindai, kur bija mūsu vietas. Neatceros, ka jēkad būtu tik kāri ēdis, kā todien lidmašīnā... Un atceros citu pasažieru aizdomīgos skatienus uz mums. Amsterdamā mums atdeva pasēs, ko drošībasnieki bija nodevuši glabāšanā lidmašīnas kapteinim, – it kā mēs varētu kaut kur pusceļā izkāpt! Sešos vakarā todien laimīgi bijām Rīgā.

Un tomēr – kā sirsnīgajā dziesmiņā par Disnejlendu parādījās Donalds Tramps?

Tieši todien, kad ASV prezidenta vēlēšanās uzvaru guva Tramps, dziedājām Guntara Rača jubilejas koncertā Latvijā, – nodomājām viņam „uzdāvināt” šitādu joku.

KĀRLIS STREIPS

Ceturtdiena, 2022. gada 25. augusts, tā ap puspieciem pēcpusdienā. Es tajā brīdī atrados TV24 mājā Rīgā, Blaumaņa ielā, jau biju ierakstījis savu raidījumu „Vēlais ar Streipu,” kurā galvenā tēma bija fakts, ka tajā pašā dienā 1945. gadā Latvijas Tautas Saeima sapulcējās, lai ratificētu PSRS lēmumu par mūsu valsts uzņemšanu tās sastāvā un paziņotu, ka turpmāk Latvijas likumdevējs būs pazīstams kā Latvijas PSR Augstākā padome. Tas nozīmēja mūsu valsts neatkarības likvidēšanas noslēgumu, un jauno nosaukumu iestāde saglabās līdz pat 1993. gada 6. jūlijam, kad amatā stājās tā paša gada jūnijā ievēlētā 5. Saeima. Raidījumā arī minēju laikraksta *Brīvā Latvija* numuru 1991. gada 25. augustā, kurā ilgdīgais BBC līdzstrādnieks un vēlākais Saeimas deputāts Juris Sinka rakstīja, ka pučs Maskavā izgāzies, Augstākā padome bija pieņēmusi konstitucionālu likumu par valsts statusu, un Latvija bija atguvusi neatkarību, bet Maskavā joprojām saimniekoja Mihaīls Gorbačovs, kurš „pašlaik ir mūsu galvenais pretinieks. Jācer tikai, ka Baltijas valstu jautājumā viņš piekāpsies.”

Kā zināms, Gorbačovam tobrīd nekādas lielas teikšanas vairs nebija. Galvenā persona Krievijas Federācijā bija Boriss Jeļcins, un drīz vien vēsturiskie notikumi pasteigsies pa priekšu, un pati Padomju savienība tā pašā 1991. gada decembrī beigs savu pastāvēšanu.

Taču galvenais, par ko šonedēļ

gribu rakstīt, ir fakts, ka televīzijā es todien uzskatījos ilgāk, jo plkst. 17.00 man bija jāvada ikvakara raidījums “Preses klubs” bija redzams tā dēvētais uzvaras pieminēklis, un zināju, ka todien bija paredzēts to nojaukt. Laiku īsinādam, lasīju grāmatu, un tā sanāca, ka, uzmetis aci monitoram, redzēju, ka lielais obelisks vēl stāv. Izlasīju lappusi grāmatā, paskatījos atkal un – pieminēkļa vairs nav! Operātors man savā telefonā parādīja, kā sākumā lēnām un tad ātrāk obelisks sasnēra uz sāniem un tad nogāzās...

Pagājušā gadsimta 80. gadu sākumā varas iestādes okupētajā Latvijā un PSRS nolēma, ka Rīgā vajadzīgs pieminēklis Otrā pasaules kara beigām. To paredzēts celt parkā Pārdaugavā, kurā pagalam prozaiskais nosaukums bija Padomju savienības Komunistiskās partijas 23. kongresa parks (jo tas bija kongress, kurā PSRS līderis Ņikita Čruščovs pasludināja “komūnisma celtniecību” savā valstī). Sacīts, darīts! Latvijā režīms sāka vākt ziedojumus pieminēkļa celšanai. Tie skaitījās brīvprātīgi, bet daudziem darbiniekiem padomju Latvijā “ziedojums” vienkārši tika atvilktas no algas. 1985. gadā tika atklāts pieminēklis padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem. Apmēram tajā pašā vietā, kur 1946. gadā tika pakārti septiņi vācu armijas un SS virsnieki (pēdējā reize, kad Latvijā nāves sods izpildīts publiski), slējās 79 metrus augsts obelisks. Tā augšā bija

piecas piecstaru zvaigznes, kuras simbolizēja piecus kara gadus. Pakājē iekalti skaitļi 1941-1945, kas simbolizēja laika posmu no vāciešu invāzijas līdz Sarkanarmijas uzvarai Kurzemes katlā. Blakus obeliskam izvietotas divas skulptūras. Vienā redzama grupa PSRS karavīru, savukārt otrā – sieviete, kas līdzīga sengrieķu uzvaras dievietei Nikei. Sākumā bija domāts tur izvietot humānu tēlu – māti ar bērnu rokās, bet to nepieļāva PSRS ideoloģija. Bija vajadzīgs uzvarošs tēls.

Protams, latviešiem šis pieminēklis nekādu uzvaru nereprezentēja. Mūsu tautai tas atgādināja faktu, ka PSRS uzvara Otrajā pasaules karā nozīmēja mūsu valsts totalitāru okupāciju nākamā pusgadsimta laikā. Tūlīt pēc neatkarības atjaunošanas bija pirmās diskusijas par pieminēkļa novākšanu, līdzīgi kā momentā tapa novākts un prom aizvests Ļeņina pieminēklis, taču tas nenotika. 1994. gadā Latvija un Krievija parakstīja starpvalstu līgumu par memoriālu būvju un karavīru apglabāšanas vietu saglabāšanu.

Jautājums atkal parādījās 2012. gadā, kad okupācijas laiku recidivisti forsēja referendumu par jautājumu, vai krievu valodai būtu jāpiešķir otras valsts valodas statuss. 74,8% vēlētāju šai domai pateica stingru *nyet*, taču drīz vien iepriekšējā gadā izveidotajā portālā *Manabals.lv* parādījās pirmā parakstu vākšana par to, ka pieminēklis Pārdaugavā būtu nojaukams. Latvi-

jas Ārlietu ministrija atgādināja par minēto starpvalstu līgumu un apgalvoja – ja reiz pieminēklis būtu uzskatāms par memoriālu būvi, tad nojaukt to nedrīkst.

Tā tas palika līdz šim gadam, kad februārī Kremļa fašists paziņoja par savu “speciālo militāro operāciju” Ukrainā. Ļaudis atcerējās, ka tajā pašā 1994. gadā Krievija arī bija parakstījusi Budapeštas memorandu, kurā Ukraina piekrita atteikties no tur izvietotajiem kodolieročiem un tam pretī pasaules kodolieroču varas – Krievija, ASV, Lielbritānija, Francija un Ķīna – piekrita garantēt Ukrainas suverenitāti un robežu neaizskaramību. Principā Kremļa fašists memorandu samīdīja kājām 2014. gadā, kad tika anektēta Krima un uzsākta marodēšana Ukrainas dienvidaustrumos. Taču īsta kara uzsākšana bija solis par tālu.

Šogad 12. maijā Saeima galīgajā lasījumā pieņēma likumu, kurā denonsēts līgums par memoriālo objektu aizsardzību. Nākamajā dienā Rīgas Dome puda atbalstu pieminēkļa nojaukšanai. Noteikts, ka darbs jāpaveic līdz 15. novembrim. Acīmredzot tika nolemts, ka nekāda tūlāšanās nav pieļaujama, un 23. augustā tika novākta karavīru statuja. Nākamajā dienā pazuda sievietes statuja, un tad nākamajā dienā, 25. datumā, pienāca obeliska kārta. Žurnālisti ap pieminēkli sāka pulcēties jau dienas vidū, un tad sākās gaŗa gaidīšana, līdz tas brīdis pienāca plkst. 16.42. Galu galā drāmātiskākie

kadri bija no Valsts policijas, kurās kameras tuvplānā rādīja pneimatiskos urbjus, ar kuŗiem tika irdināti obeliska pamati, un labi varēja redzēt to brīdi, kad obeliska apakša sāka atdalīties no zemes un pieminēklis sāka krist...

Tradicionāli okupācijas stabs Pārdaugavā bija kļuvis par pulcēšanās vietu ik gadu 9. maijā, kad ļaudis it kā pieminēja Otrā pasaules kara kritušos, bet patiesībā – sēroja par Padomju savienības aizgājušo godību. Vienmēr tur bija tantiņas ar Staļina svētbildēm rokās. Sevišķu spozmi šim procesam piešķīra fakts, ka 10 gadus Rīgā pie galvenās teikšanas bija Nils Ušakovs un partija *Saskaņa*, kas allaž atbalstīja pasākumus pie pieminēkļa. Pandēmija šo procesu izjauca, un šogad bija aizliegts tur pulcēties.

Nu pieminēkļa vairs nav. Bet – pieminēklis ir viena lieta, filozofija, kas tam pamatā – pavisam cita. To no ļaužu prātiem tik ātri neizmēzt. Tomēr fakts ir tāds, ka Kremļa fašista rīcība Ukrainā ir bijusi ārpus visiem iespējamajiem civilizācijas rāmjiem, un tāpēc, pēc manas stingrākās pārliecības, okupācijas “pulķa” novākšana bija absolūti pareiza. Rīgas pašvaldība ir teikusi, ka pagaidām tur taps ierīkota atpūtas un izklaides zona bērniem un pusaudžiem. Laiks rādis, kas parkā notiks ilgtermiņā. Bet patlaban galvenais ir fakts, ka okupācijas pieminēkļa iznīcināšanai vienkārši bija pienācis laiks.

Nu, tad beidzot!

ANDRIS KĻAVIŅŠ

Augusta volejbols, kam gaidījām turpinājumu

Vīriem vilciens uz finālu jau aizgājis

Līdz rudenim vēl tālu, bet Latvijas vīriešu volejbola izlasei jau beigušās cīņas par iekļūšanu Eiropas čempionāta finālsacensībās. Vīru izlase savā apakšgrupā sāka ar uzvaru pret Austriju 3:1 (25:19, 21:25, 25:22, 25:23), tad piedzīvoja zaudējumu pret atjaunoto Somijas izlasi Vālmierā ar 1:3 (17:25, 19:25, 25:20, 22:25) un Turku ar 0:3 (18:25, 17:25, 15:25). Ja Vidzemē vēl cīnījāties kā līdzīgi, tad otrajā spēlē, kā sacīja komandas kapteinis Atvars Ozoliņš – “sabrukām kā kāršu namiņš”. Pēdējā apakšgrupas spēle ar Austriju Zemgales Sporta centrā bija veltīta vairāk savam godam un skatītājiem, jo abas komandas cerības iekļūt finālciņās bija izsāpņojušas. Pirmajos divos setos mūsu volejbolisti nespēja apturēt blokā jauno austriešu diagonāles spēlētāju Mihaelu Červinski, un Alpu zemes vīri panāca vadību setos ar 2:0 (25:23, 25:21). Ar lielām pūlēm tikām līdz piektajam setam (25:20, 26:24), kuŗu uzvarējām ar 15:12. Spēles galotnē precīzs bija mūsu uzbrukuma līderis Hermanis Egleskalns, bet Gustavam Freimanim tā bija “zvaigzņu spēle”.

Jaunais puisis, kuŗa augums ir virs diviem metriem, spēlēt sāka Talsos pie trenera Aivara Pekmaņa.

Cerot iekļūt Eiropas čempionāta finālsacensībās, kas notiks 2023. gadā vairākās valstīs, pieitekušās 24 izlases. Tās sadalītas 7 grupās. Uz finālu tiek katras grupas uzvarētājkomanda un 5 komandas ar labāko koeficientu no otro vietu ieguvējām. Latvijas izlases kodols saglabājies iepriekšējais, kad igauņu trenera Āvo Kēla vadībā izdevās iekļūt finālā, kur apstājamies pēc uzvaras pār igauņiem. Komandā bija Atvars Ozoliņš, Toms Švāns, Romāns Saušs, Vladislavs Blumbergs, Hermanis Egleskalns, Gustavs Freimanis, Jānis Medenis, Deniss Petrovs, Kristaps Šmits, Kristers Dardzāns, libero Kaspars Kronbergs. Pirms Eiropas kvalifikācijas spēlēm mūsu puīši iemēģināja spēkus Eiropas Zelta līgā, piedzīvojot visās spēlēs zaudējumus – Igaunijai 2:3 un 1:3, Čehijai un Beļģijai katrai divreiz pa 0:3.

Volejbolisti no “Gaŗā ezera” un mazās Lojupītes

Lielākās izmaiņas vīru izlasē ir galvenā trenera postenī gados jaunais polis Mihāls Gogols un divdesmitgadīgais ASV dzimušais Miks Ramanis. Ja Mikam izdosies piepildīt savus sportista sapņus, tad Mičiganas pavalsts Latviešu centra Gaŗezera vasaras nometnes varētu lidzināties Murjāņu Sporta ģimnazijas devumam Latvijas volejbolam. Līdz šim vienīgais latviešu tautības olimpiskais čempions Aldis Bērziņš arī Gaŗezērā iepazinās ar šo spēli, iekams kļuva par ASV izlases pamatsastāva vīru, izcīnot zeltu Losandželosas Olimpiskajās spēlēs 1984. gadā un gadu vēlāk Pasaules kausa izcīņas sacensībās Japānā tika ievēlēts Pasaules simboliskajā izlasē. Ja pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados volejbolā jaunas “gudrības” ieviesa japāņi (treneris Hirobumi Daimacu planējošo servi, aizsardzības kūleņus), tad astoņdesmitajos gados amerikāņi bija “modes noteicēji”. Servju uzņemšana divatā, vēlāk – libero spēlētājs, bieži uzbrukumī no otrās līnijas – tas ir amerikāņu treneru Daga Bila un Mārvina Danfija piene-

sums. Aldis Bērziņš kopā ar leģendāro Kērcu Kirali (vienīgais olimpiskais čempions gan klasiskajā, gan plūdmales volejbolā) divatā nodrošināja vienu no grūtākajiem uzdevumiem – servju uzņemšanu. Aldis Bērziņš “Savina memoriāla” turnīrā Rīgā 1988. gadā to komentēja šādi: “Tā kā otrajā līnijā mēs ar Kērcu darījām visu, mūsu gaŗajiem kļuva garlaicīgi, tāpēc sākām biežāk organizēt uzbrukumus no otrās līnijas.”

Ja okupācijas gados murjānietis Raimonds Vilde un Aldis Bērziņš no Gaŗezera bija spiesti cīnīties katrs savā pusē tīklam, pārstāvēt citas valstis, tad tagad gan Miks Ramanis, gan Murjāņos skolojošies zēni cīnās kopā par Latvijas sporta slavu. Patīkami, ka latviešu ģimene ir audzinājusi dēlu ar mīlestību, kuŗā sava vieta bijusi arī senču Dzimtenes saknēm, un tās dzen jaunus asnus.

***

Vai “mūžīgi jaunā” sieviešu izlase?

Darbs pie spēcīgas Latvijas sieviešu volejbola izlases atjaunošanas isti nevedas jau gadiem. Iepriekšējo divu Eiropas kvalifikācijas spēļu rezultāti rāda bēdīgu ainu:

2019. gada Eiropas čempionāta kvalifikācija. F grupa, trenere Inguna Mīnusa. Spānija – 0:3 (24:26, 21:25, 13:25). Bosnija/ Hercegovina – 0:3 (8:25,

16:25, 16:25). Rumānija – 0:3 (11:25, 18:25, 22:25) un 0:3 (13:25, 13:25, 15:25), Bosnija/ Hercegovina 0:3 (22:25, 14:25, 19:25), Spānija 0:3 (13:25, 19:25, 22:25).

2021. gada Eiropas čempionāta kvalifikācija. F grupa – treneri Pāvils Seļivanovs, Andrejs Odinkovs. Čehija – 0:3 (19:25, 17:25, 9:25), Slovēnija – 0:3 (15:25, 27:29, 14:25), Bosnija/Hercegovina 0:3 (10:25, 14:25, 22:25), Slovēnija – 1:3 (14:25, 22:25, 25:23, 21:25), Bosnija//Hercegovina – 0:3 (20:25, 15:25, 11:25), Čehija – 0:3 (18:25, 24:26, 20:25).

Vairums zaudējumu notika stundas laikā. Mūsdienu volejbolā, ja izlases komanda iegūst tikai astoņus vai desmit punktus setā, tā ir sagrave, un ir mulķīgi runāt par kaut kādu pieredzes iegūšanu. Tāpēc Latvijas Volejbola federācija, saskatot vainu treneros, ķērās pie jauna izlases vadītāja meklēšanas. No astoņiem kandidātiem izvēlējās itālieti **Danieli Mario Kaprioti**, kas strādājis Itālijā, Polijā un Islandē. Interesanti tikai, kāpēc LVF Kaprioti treneru korpusā atkal atstāja iepriekšējos neveiksmīniekus – Andreju Odinkovu un Ingūnu Mīnusu?

Eiropas 2013. gada Pasaules čempionāta kvalifikācijā Latvija (Eiropas rangā-33.) ir vienā grupā ar Dāniju (29.), Slovākiju (17.) un Spāniju (21.) Izcīņas sistēma līdzīga kā vīriešiem. Vietu finālā jau nodrošinājušas spēcīgākās Serbija, Turcija, Nīderlande, Polija, Francija, Zviedrija, Bulgārija, kā arī rīkotājvalstis Beļģija, Itālija, Igaunija un Vācija, bet par Krievijas aiz-

stājēju vēl nav izlemts. Latvija pirmo cīņu par iekļūšanu Eiropas 16 labāko komandu skaitā aizvadīja Slovākijā, ciešot sagravi pirmajos divos setos, bet trešajā jau cīņa bija līdzīga – 0:3 (10:25, 12:25, 21:25). Mūsu meitenes zaudēja cīņā virs tīkla. Augumā garākās slovakietes guva virsroku blokā 11:3 punktos. Ja, piemēram, preti ir 1,98 cm slaidā Terēza Hrušecka, tad tas vēl saprotams, bet zaudējam arī servju uzņemšanā.

Pārbaudot komandas spējas, Kaprioti vadībā izlase divās oficiālās draudzības spēlēs tikās ar Austrijas valstsvienību, abās parliedzinoši zaudējot ar 1:3 (19:25, 25:20, 11:25, 16:25) un 0:3 (20, 19, 25). Jaunajā izlases

sastāvā no iepriekšējās ir Elvija Dolotova, Anija Jurdža, Vlada Pridatko, māsas Nečiporukas, Liene Šimkuse, Megija Dambrehte, Adelīna Gerliņa, Kristīne Kramēna, Elza Reknere u. c. No jaunajām Kaprioti izvēlējies sešpdsmitgadīgās treneru Andra Kļaviņa un Ilmāra Pūliņa audzēknes Kristīni Leskinoviču un Megiju Grundmani. Potenciālās pamatsastāva spēlētājas Marta Levinska (Arizonas Universitāte) un Irbe Andike Lazda (Utep-Miners) atgriezušās ASV universitātēs, kur sākas mācības un izlasē nespēlēs.

Jaunais izlases veidotājs cenšas iedvest meitenēs dienvidnieku temperamentu. Iespējams, ka sievietēm-jaunietēm tāda apcubināšanas, apkamšanās un bieža plaukstu saskares psiholoģija ir īstā. No ziemeļnieku skarbuma ne vēsts. Uz treniņu zāles sienām parādījās sauklis – “čempions nekad nenogurst!”. Kaprioti ir ļoti atvērts un draudzīgs spēlētājam un arī pret pārējiem treneriem. Anija Jurdža, kuŗa nākamo sezonu spēlēs Ungārijas “Fatum” klubā, saka, ka no jaunā trenera daudz ko var mācīties, un ka “jaunā izlase ir labāka par iepriekšējo” Lāsma Ozola parakstījusi profesionālas spēlētājas līgumu ar vienu no spēcīgākajiem Beļģijas klubiem “Jaraco LVL”, arī slavē jauno treneri. Somijā spēlēs Vlada Pridatko un Paula Nečiporuka.

Kaprioti, kuŗam ir liela pieredze volejbola attīstības darbā, palīdz meitenēm atrast klubus Eiropā, jo viņš, iespējams saprot, ka ar volejbola sistēmu Latvijā ir tā kā ir. Pagājušajā sezonā mūsu Nacionālajā līgā piedalījās četras komandas, un, lai saņemtu bronzas medaļas, pietika palikt priekšpēdējām. Šogad līdz noteiktajam termiņam startam Baltijas līgā stabili pieteikta tikai viena komanda (pagājušajā gadā – trīs) LVF būtu jāmeklē iemesli, jāanalizē iepriekšējo gadu kļūdas.

Mēs daudz pieminam kaimiņu igauņu lielo lēcieni volejbola attīstībā pēc neatkarības atgūšanas. Un, lūk, viens salīdzinājums-pagājušajā sezonā Igaunijas Jaunatnes čempionātā U-16 grupā meitenēm piedalījās 49 komandas, Latvijā – 16! Ja Ainārs Bagatskis saka, ka “Latvijas basketbolā situācija ir traģiska”, tad kā lai raksturo situāciju sieviešu volejbolā? Neviens pat neatceras, kad kāda mūsu meiteņu komanda būtu pat tuvu Eiropas finālciņām.

Pirms apmēram desmit gadiem, kad pie izlases stūres bija Inguna Mīnusa, to vien dzirdējām – “meitenes ir jaunas, vajadzīga pieredze, un tad jau...” To pašu atkārtoja nākamie treneri. Kaut kāda atbildība būtu jāuzņemas arī Andrejam Odinkovam, kuŗš nu jau kuŗo gadu ir gandrīz vai štata treneris visām izlasēm! Bet varbūt panākumu atslēga ir meklējama pavisam citur?

Miks Ramanis

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas ārlietu ministram
Edgaram Rinkēvičam
Ukrainas ordenis

1991. gada augusta puča dienas – laiks, kad atjaunoja Latvijas neatkarību // Foto: Uldis Pāže

Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis nolēmis piešķirt valsts apbalvojumus personām, kas sniegušas būtisku ieguldījumu starpvalstu attiecību nostiprināšanā, Ukrainas valsts suverenitātes un teritoriālās vienotības atbalstīšanā un Ukrainas popularizēšanā pasaulē. Apbalvoto vidū ir arī Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Zelenska parakstītais dekrēts liecina, ka Rinkēvičam piešķirts pirmās pakāpes ordenis “Par nopelniem”.

Šāds ordenis piešķirts arī Eiropas Savienības līderiem Šarlam Mišēlam, Robertai Metsolai un Žuzepam Borelam, kā arī ukraiņu bokserim, pasaules čempionam Oleksandram Usikam.

Eiropas Komisijas prezidente Urzula fon der Leiena un Itālijas premjers Mario Dragi apbalvoti ar kņaza Jaroslava Gudrā pirmās pakāpes ordeni.

Otrās pakāpes ordenis piešķirts ASV ārlietu ministram Antonijam Blinkenam un ASV aizsardzības ministram Loidam Ostinam, savukārt trešās pakāpes ordeni saņems Lietuvas ārlietu ministrs Gabriēļus Landsberģis un Eiropas Savienības enerģētikas komisāre Igauniete Kadri Sīmsone.

Ar trešās pakāpes ordeni “Par nopelniem” apbalvotas arī Rietumu slavenības, kas aktīvi iesaistījušas Ukrainas atbalstīšanas kampaņā, piemēram, grupu “U2” un “Imagine Dragons” mūziķi, kā arī Holivudas zvaigzne Šons Penns.

***

Zviedrijā Vermlandē 27. augustā atklāja latviešu mākslinieku Jāzepam Grosvaldam veltītu izstādi “Dzīvojojam mīklīnī”

Jāzeps Grosvalds (1891-1920) mākslas vēsturē tiek uzskatīts par modernisma aizsācēju latviešu mākslā. Viņa isa, bet spilgtais mūžs atainots darbos no Strēlnieku un Austrumu cikla, tie glābās Vermlandē mūzeja kolekcijā. Ekspozīciju papildina arī 19 mākslas darbi no Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja kolekcijas un daži mākslinieka memoriālie priekšmeti, piemēram, persiešu valodas burtnīcas un ceļojumu kaste. Šī ir pirmā plašāka Jāzēpa Grosvalda darbu izstāde ārpus Latvijas, tā būs skatāma 2023. gada 8. janvārī.

***

21. augusts – diena, kad pilnībā atjaunoja Latvijas neatkarību

1991. gada 21. augustā pieņemtais Konstitucionālais likums Latvijas vēsturē iezīmē ļoti skaidru izšķiršanos par neatkarību un piederību Rietumu valstu saimei un vērtībām, tā par Latvijas neat-

karības atjaunošanas *de facto* vēstīts Saeimas vietnē. Tikmēr vēsturnieks Gatis Krūmiņš norāda, ka šis ir Latvijas nozīmīgāko notikumu vēsturē vismazāk pētītais laiks un galvenokārt balstās uz cilvēku atmiņām, nevis izpēti, kas būtu nepieciešama.

21. augustā vēl nebija skaidrs, ka valsts apvērsums ir izgāzies. 1990. gada 4. maijā atjaunot neatkarību *de facto* vēl nebija iespējams, jo visi varas resursi bija Maskavas rokās. Ar šā likuma pieņemšanu tika noraidītas citas Latvijas Republikas valstiskuma atīstības alternatīvas – jaunas valsts veidošana, sarunas par sadarbības iespējām ar PSRS vai jauna savienības līguma slēgšana.

Vēsturnieks Gatis Krūmiņš skaidro, ka par notikumiem 1988. – 1992. gadā no akadēmiskās pētniecības perspektīvas zinām vismazāk. Vēsturnieks: “21. augusta lēmums par valstisko statusu bija loģiska reakcija tanī situācijā.” 1991. gada 21. augustā Latvijas Republikas Augstākā padome, 111 deputātiem balsojot “par” un 13 – “pret”, pieņēma konstitucionālo likumu “Par Latvijas Republikas valstisko statusu”. Tas ir Neatkarības deklarācijai pakārtots dokuments, ar ko atcēla 1990. gada 4. maijā noteikto pārejas periodu un pilnībā atjaunoja Latvijas Republikas neatkarību *de facto*.

Konstitucionālo likumu Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma laikā, kad Padomju Savienībā notika valsts apvērsuma mēģinājums. OMON kaujinieki jau bija ieņēmuši Latvijas TV centru, Latvijas Radio namu, telefona centrāli un telegrāfa staciju, Iekšlietu ministriju, izdemolējuši Latvijas Tautas frontes mītni. Visā PSRS teritorijā bija ieviests ārkārtas stāvoklis.

***

Valsts prezidents: Islande ir apliecinājusi, ka mazas valstis var mainīt vēsturi

26. augustā, Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Islandes prezidentu klātbūtnē Baltijas valstu un Islandes ārlietu ministri parakstīja deklarāciju, apliecinot apņemšanos sadarboties un veidot drošāku, inovatīvāku un konkurētspējīgāku Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionu. Deklarācija tika parakstīta vēsturiskā vietā

Höfði House, kur 1991. gadā tika parakstīts diplomātisko attiecību atjaunošanas akts.

Uzrunājot klātesošos, Valsts prezidents uzsvēra: “Šajā telpā pirms 31 gada tika veidota gan politikas, gan tiesību vēsture. Islande pierādīja, ka salīdzinoši mazas valstis var mainīt vēsturi. Tieši mazas valstis nav saistītas ar ģeopolitiskām ambīcijām, tās var vieglāk ievērot multilaterālisma jeb daudzpusīguma principu.”

E. Levits skaidroja, ka šis multilaterālisma princips ir 1945. gadā ANO Statūtos izveidotās pasaules miera kārtības pamats: “Pieņemot multilaterālisma principus, mēs redzam, ka nav lielu vai mazu valstu, ir tikai vienlīdzīgas valstis. Islande darbojās kā ledlauzis, lai Baltijas valstis atkal tiktu iekļautas starptautiskajā kārtībā, proti, gūtu starptautisku atzīšanu. Tas bija emocionāli toreiz, un tas ir emocionāli arī tagad, jo mēs redzam, ka līdzīgi domājošas valstis pasaulē ir svarīgas.” Runājot par šī notikuma juridisko aspektu, Islande radīja ļoti svarīgu precedentu starptautiskajās tiesībās – atkārtotu pasaules miera kārtības atzīšanu, jo Baltijas valstu okupācija bija tās pārkāpums,” atzīmēja Valsts prezidents.

***

Pilsoņa pienākums atbalstīt Ukrainu – cilvēki “Saulespuķu ceļā” atzīmē neatkarības dienu

Zibakcija “Saulespuķu ceļš” pie Ukrainas vēstniecības

Vairāki desmiti cilvēku 24. augustā piedalījās zibakcijā “Saulespuķu ceļš”, tādējādi atzīmējot Ukrainas neatkarības dienu. Akciju maršrutā no Ventspils ielas līdz pašai Ukrainas vēstniecībai organizēja labdarības biedrība “Tavi draugi”, šajā ceļā posmā aicinot līdzcilvēkus nostāties dzīvajā ķēdē un simboliski no rokas rokā padot saulespuķu pušķi, ko zibakcijas noslēgumā saņēma Ukrainas vēstnieks Latvijā

“Gribu pateikt paldies visiem, visiem, kas līdz šai dienai ir palīdzējuši, iesaistījušies, atbalstījuši mūs un ir šeit šodien. Jo tas, ka mēs esam visi kopā šajos notikumos, dod mums gan Latvijas, gan Ukrainas patriotisma sajūtu. Tas ir tas, kas mūs dzen uz priekšu – sajūta, ka visu, ko mēs darām, mēs to darām kopā. Tāpēc ar lielāku prieku uzsāku šo akciju. Slava Ukrainai!” sacīja biedrības “Tavi draugi” dibinātājs Ulvis Noviks, dodot startu zibakcijai

Ceļā sanākušie rotājās ar Ukrainas simboliku un viens otram uzsaucot “Slava Ukrainai!” nodeva saulespuķu pušķi, kas sasniedza Ukrainas vēstnieku Latvijā.

***

Latvijas valdība sniegusi militāro atbalstu Ukrainai aptuveni 300 miljonu eiro apmērā

Kopš 24. februāra Latvijas valdības sniegtais militārais atbalsts

Virsis Rīgas skaidras debesis

(Turpināts no 1. lpp.)

Runā, ka Krievijas prezidents Vladimiris Putins interesējoties par maģiju. Kopā ar aizsardzības ministru Sergeju Šoigu viņš ciemojoties pie Sibīrijas šamaniem, kur piedaloties mistiskos rituālos. Kas to lai zin, kā saka, ar sveci jau neviens klāt nav stāvējis. Tāpat Putinu interesējot numeroloģija, skaitļu virknēs viņš saskatot teju vai “likteņa zīmes”. Tieši tā varot skaidrot faktu, ka uzbrukums Gruzijai notika 2008. gada 8. augustā, kas kalendārā veido skaitļus 08. 08. 08. Putins esot iecerējis iebrukt Ukrainā šī gada 22. februārī (skaitļu rinda 22.02.22). Tomēr pēc Ķīnas vadītāja Si lūguma militārā operācija “pieklājības pēc” esot pārcelta par divām dienām. Iemesls – Pekinas ziemas Olimpiskās spēles, kas noslēdzās 20. februārī. Atklāti sakot, es neticu skaitļu maģijai un numeroloģijai. Arī tāpēc, ka tā balstīta nevis ciparos, bet gan anatomijā. Pierastā decimālā skaitīšanas sistēma tiek lietota vien tāpēc, ka mūsu rokām kopā ir desmit pirksti. Ja cilvēkam to būtu seši, skaitļus mēs visdrīzāk izteiktu divpadsmitniekos jeb dučos, un tad zīmīgie ciparu savirkņējumi 08. 08. 08 vai 22. 02. 22 izskatītos pavisam citādāk. Un tomēr ir viens zīmīgs datums, ap ko kuru centrējas daudzi Eiropai, Krievijai un Latvijai svarīgi notikumi. Šis datums ir 23. augusts. Neliels atskats vēsturē. 1939. gada 23. augusts. Maskavā tiek parakstīts tā sauktais Molotova-Ribentropa pakts, kas paver ceļu Otrā pasaules kara sākumam. Latvija zaudē valstisko neatkarību un uz piecdesmit gadiem pazūd aiz “dzelzs priekšskara”. 1968. gada 21. augusts. Lai apturētu demokrātiskās reformas, tā saucamo “Prāgas pavasari”, Sarkanā armija iebrūk Čehoslovākijā. 1989. gada 23. augusts.

Ukrainai cīņā pret Krievijas uzbrukumu ir mērāms jau aptuveni 300 miljonu eiro apmērā, savukārt Latvijas iedzīvotāji, uzņēmumi un nevalstiskās organizācijas apkopojušas ziedojumus vairāk nekā 15,7 miljonu eiro apmērā.

No 22. līdz 25. augustam, uzturoties vizītē Ukrainā, AM parlamentārā sekretāre Baiba Bļodniece (AP) un vecākais eksperts starptautiskās militāri reliģiskās sadarbības jautājumos Elmārs Pļaviņš nodeva kārtējo Latvijas uzņēmumu un iedzīvotāju sarūpēto humanitāro palīdzību.

***

Par Daugavpils bezdarbību okupācijas pieminekļu demontāžā VARAM vērtē domes atlaišanu

Saistībā ar Daugavpils domes un tās mēra Andreja Elksniņa (Saskaņa) bezdarbību okupāciju slavināšanu objektu demontāžā Vides aizsardzības un reģionālās atīstības ministrija (VARAM) vērtē iespēju par domes atlaišanu,

Divi miljoni cilvēku izveido “Baltijas ceļu”, 670 kilometrus garu dzīvo ķēdi, kas savieno Tallinu, Rīgu un Viļņu. 1991. gada 19. augusts. Maskavā sākās neveiksmīgs valsts apvērsuma mēģinājums, tā saucamais “Augusta pučs”. 21. augustā Saeima pieņem deklarāciju par pilnīgu Latvijas neatkarības atjaunošanu. 22. augustā Maskavā pašnāvību izdara viens no puča iedvesmotājiem, latviešu izcelsmes čekists Boriss Pugo. Dažas dienas vēlāk, 24. augustā, Rīgā tiek nojaukts Ļeņina pieminekļis, bet Ukraina pasludina valstisko neatkarību. Pienācis 2022. gada augusts, un mēs atkal esam vēsturisku notikumu liecinieki.

... Svētdienas, 28. augusta ritā es devos garākā pastaigā no Rīgas centra uz Āgenskalna tirgu. Ceļš veda garām Uzvaras parkam. Neparasti skaidras, zilās debesis bez neviena mākoņa. “Atbrīvotāju” pieminekļa stabs, kas vēl nesen draudīgi slējās virs Rīgas, tagad gulēja nosusinātā diķa dubļos. Vienīgā vertikālā smaile šajā ainavā bija Luterā baznīcas tornis, kas sūtīja sveiciens no Torņakalna. Atjaunotais Āgenskalna tirgus paviljons sagaidīja ar rosīgu kņadu un Latvijas lauku labumiem. Netālajā krāmu tirdziņā blakus veciem trauciem un nobružātiem pastmaku albumiem bija izlikta jocīga lieta no padomju laikiem – pionieru kaklauri, komjauniešu nozīmītes ar Ļeņina attēlu, kaņavīru siksnas ar zvaigzni, pat Kārļa Marksa “Kapitāla” sējums. Kādreizējie “svētumi” atraduši sev pienācīgu vietu vēstures krāmu tirgū. Izskatās, ka pat te viņi nevienam vairs nav vajadzīgi. Turpat tirgū brīvdabas terasē pasūtīju glāzi vēsa Valmiermuižas alus. Sajūta bija patīkama, gluži kā pēc labi padarīta darba.

Juris Lorencs

informēja VARAM. 29. augustā VARAM rīkotajā preses konferencē informēja par pašvaldību iesniegtajiem rīcības plāniem saistībā ar padomju un nacistisko režīmu slavināšanu objektu ekspozīcijas aizliegumu un to demontāžu. Par okupāciju slavināšanu objektu demontāžu plānus iesniedza visas pašvaldības, izņemot Daugavpils valstspilsētu. Ministrija pieprasa nekavējošu rīcību, lai pārliecinātos, ka pašvaldība izpildīs likuma prasības.

Ja Daugavpils domes priekšsēdis un dome nekavējoties nepārtrauks bezdarbību likumā noteikto pienākumu izpildē, kā arī turpinās kavēt ministrijai likumā paredzēto uzraudzības funkciju veikšanu, nesniedzot prasīto informāciju, atbilstoši likumam “Par pašvaldībām” ministrija vērtēs pašvaldības domes un domes priekšsēža atbildību par likumu un tajā noteikto pienākumu nepildīšanu.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

***

Aizsardzības ministrija aicina iedzīvotājus iesaistīties akcijā bezpilota lidaparāta "Bayraktar" iegādei

Aizsardzības ministrija aicina iedzīvotājus iesaistīties akcijā "Latvijas bairaktaram", ko kampaņas iniciatori ar Aizsardzības ministrijas un *ziedot.lv* atbalstu plāno iegādāties no Turcijas, lai dāvinātu Ukrainai. "Iedzīvotāju iniciatīva par Turcijā ražotā, augstas efektivitātes bezpilota lidaparāta "Bayraktar" iegādi Ukrainas vajadzībām ir vēl viens spēcīgs apliecinājums tam, ka Latvija turpinās atbalstīt Ukrainu, lai sekmētu tās aizsardzības spējas cīņā pret Krieviju. No Aizsardzības ministrijas puses sniegšim organizatorisko atbalstu, kopā ar *ziedot.lv* koordinējot bezpilota lidaparāta iegādi un nodošanu Ukrainas armijai," uzsver aizsardzības ministrs Artis Pabriks. "Ar ziedojumu "Latvijas bairaktaram" ir iespēja arī mums parādīt savu atbalstu Ukrainai šajā nežēlīgajā karā, kā arī, ar ukraiņu rokām, nodot sveicienu krievu okupantiem!" tā par akciju vēsta viens no tās iniciatoriem Ralfs Eilands. Savukārt Volodimirs Birjukovs, kurš arī ir projekta vēstnesis, piebilst: "Esmu bezgala pateicīgs par visu, ko Latvija jau ir darījusi Ukrainas labā! Mēs to redzam un no sirds novērtējam. Arī šis atbalsts manai tautai ir ļoti nepieciešams. Krievu okupantiem un Vladimiram Putinam nekas neizdosies, jo spēcīgā Ukrainas armija jau ir pierādījusi, ka spēj aizstāvēt ne tikai Ukrainu, bet arī visu civilizēto, demokrātisko un, pats galvenais, brīvo pasauli!"

***

Latvijā ražots bezpilota lidaparāts iztur praktisko testu Ukrainā

Latvijas bezpilota lidaparātu sistēmu izstrādātājs un ražotājs "Atlas Aerospace" ir paziņojis, ka tā izstrādātais futuristiskā izskata drons ir izturējis lauka testus reālos kaujas apstākļos.

Kā teikts uzņēmuma paziņojumā presei, Ukrainas aizstāvji pārbaudīja, kā drons reaģē uz traucējumiem kaujas laukā. Kā norāda uzņēmums, drons "AtlasPro" ir demonstrējis patiesu aizsardzību pret pretedronu iekārtu traucējumiem. Tas nozīmē, ka, lietojot "AtlasPro" kaujas situācijās, pilots var manuāli vadīt šo dronu bez GPS režīma." Droni ir kā spiegi. Ja jūs redzat, kur ir jūs ienaidnieka pozīcijas, jūs varat droši doties uz priekšu. Un jūs varat redzēt lielāko daļu no tā, kas tur notiek. Droni ir kā acis militārpersonām," sacīja kāds ukraiņu karavīrs.

Uzņēmums apgalvo, ka "AtlasPRO" ir viegla bezpilota sistēma, kas paredzēta lietošanai gandrīz jebkuros laika apstākļos.

Drons spēj funkcionēt 16 km no bāzes stacijas. To var izpakt un uzstādīt vien trīs minūšu laikā. Akumulators darbojas 32 minūtes. Šie jaunie Latvijā ražotie bezpilota lidaparāti tiek izmantoti arī kaujās Ukrainā.

***

Latvijas vēstniece Dace Treija-Masī iesniedz akreditācijas vēstuli Somijas prezidentam

2022. gada 25. augustā Somijas prezidenta pili Helsinkos Latvijas vēstniece Dace Treija-Masī iesniedza akreditācijas vēstuli Somijas Republikas prezidentam Sauli Niinistēm (*Sauli Niinistö*).

Sarunā ar Somijas prezidentu tika apspriesta gan abu valstu dziļā divpusējā sadarbība, gan arī Eiropas Savienības un drošības politikas aktualitātes. Vēstniece uzsvēra Latvijas un Somijas ciešās politiskās, ekonomiskās un kultūras attiecības, kā arī aktīvo sadarbību drošības un aizsardzības jomā. D. Treija-Masī apliecināja stingru Latvijas atbalstu Somijas dalībai NATO, atzīmējot, ka Latvija bija starp pirmajām valstīm, kas ratificēja Somijas un Zviedrijas iestāšanās protokolus NATO. "Somijas iestāšanās NATO stiprinās un pavērs jaunas iespējas arī Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbībai drošības jomā," uzsvēra vēstniece.

***

Tornakalnā sāk būvēt Latvijas Universitātes Rakstu māju

Ar pamatākmens ielikšanu ceturtdien, 25. augustā, simboliski sāka jaunās Latvijas Universitātes (LU) Rakstu mājas būvniecību Tornakalnā. Līdz ar tās izbūvi paredzēts, ka lielākā daļa Universitātes fakultāšu atradīsies vienviet. Līdz ar to veidošoties mijiedarbība un sinerģija starp dažādām zinātnes nozarēm.

Ar pamatākmens ielikšanu un kapsulas iemūrēšanu ēkas pašos pamatos sāka Rakstu mājas būvniecība. Ceļā uz LU kompleksa izbūvi Tornakalnā šī būs trešā un lielākā ēka. Līdz ar Rakstu mājas būvniecības pabeigšanu plānots, ka nākamā gada rudenī šeit vienviet atradīsies lielākā daļa līdz šim pa visu Rīgu izvietoto LU fakultāšu.

Uz Rakstu māju pārcelsies sešas humanitāro un sociālo zinātņu fakultātes, Studentu biznesa inkubators un bibliotēka. "Huma-

nitārā un sociālo zinātņu joma ir tikpat svarīga universitātei. Tikai kopumā mēs esam universitāte, un šī ēka būs sociālo un humanitāro zinātņu jaunais templis. Arī skolotāju izglītība tur būs," sacīja LU rektors Indriķis Muižnieks.

Ēkai būs astoņi virszemes un viens pagrabstāvs. "Tur ir paredzētas vairāk nekā 100 auditorijas, tur ir IT laboratorijas, dizaina un mākslas darbnīcas, pat meditācijas telpa un sporta zāle. Tā kā kapitāls resurss. Vide, kurā jaunajai paaudzei nākt un mācībspēkiem, pētniekiem strādāt. Mērķis, protams, ir, ka mēs pabeidzam nākamgad. Tas ir ambiciozs mērķis," atzina "RE&RE GRUPA" valdes priekšsēde Māriete Straume. Saistībā ar Rakstu mājas projektu notiek arī tiesvedība par iespējamu kukuļņemšanu. Šajā lietā apsūdzēta bijusī LU rektore vietniece Baiba Broka un būvfirmas "Skonto būve" bijušie īpašnieki Guntis Rāvis un Ivars Millers.

***

Latvijas Nacionālā bibliotēka svin 103. dzimšanas dienu

Ar vērienīgu pasākumu klāstu maziem un lieliem lasītājiem 27. augustā savu 103. dzimšanas dienu atzīmē Pārdaugavas skaistākā dominante – Latvijas Nacionālā bibliotēka. Mazliet zaudējusi lasītājus pandēmijas laikā, kad daudz kas bija slēgts un nepieejams, tagad ar īpašu jaudu grāmatu un lasītāju satikšanās notiek klātienē.

***

Zigmara Liepiņa dzīves mozaīka – grāmatā iznāk komponista memuāri

Komponists Zigmars Liepiņš, atzīmējot 70. jubileju, kā dāvanu sava talanta cienītājiem līdzās liel-

VĒSTNIECĪBAS ZIŅAS

formas oratorijai, radījis cita veida opusu – grāmatu "Mūzaika". Tā ir ne vien stāsts par komponista gaitu sākumu 17 gadu vecumā, grūtībām, panākumiem, bet grāmatā rodams milzīgs laika nogrieznis Latvijas mūzikā, kur mozaikas gabaliņos gan konservatorija, gan Latvijas estrādes mūzikas pirmie soļi uz starptautiskām skatuvenām, gan Latvijas nacionālā opera un balets, bet, pirmkārt, mūzikas vide daudzo desmitgažu laikā, komponista laikabiedri, viņam īpašās pilsētas – dzimtā Liepāja, Rīga, informēja izdevēji.

***

Klajā nākusi grāmata par kuršu ķoniņu brīvcieņiem

Kāds bija kuršu ķoniņu brīvcieņu plānojums, vēsture un likteņi – tas viss atklājas gan pētījumos, gan cilvēku atmiņu stāstos grāmatā "Ķoniņu brīvcieņi". Tā ir par septiņiem brīvcieņiem tagadējā Kuldīgas novadā. Tie pastāvēja gadsimtiem ilgi, bet

1929. gadā valsts pieņēma lēmumu brīvcieņus sadalīt viensētās. Šobrīd nav vienotas kuršu ķoniņu kopienas, bet to pēcteči ir aktīvi savas vēstures un kultūras izziņātāji. Arī grāmata "Ķoniņu brīvcieņi" ir viņu kopdarbs. Grāmatas "Ķoniņu brīvcieņi" veidotāja Inita Peniķe stāsta: "Lai arī viņus centās apspiest, viņi centās panākt pilnīgu brīvību, par ko ar carisko Krieviju turpat pie 100 gadiem tiesājās. Jūs varat iedomāties, ka viņi tiesas prāvās samaksāja vairāk, nekā būtu nodokļos jāmaksā, bet viņiem tā vēlēšanās bija daudz lielāka uz to brīvību. Tas mani uzrunāja pat visvairāk."

***

Ieskats seno kuršu dzīvē – Kazdangā aizvadīts festivāls "Bandava"

Pērn Dienvidkurzemes novada Kazdangas pagastā trīs sabiedriskās organizācijas sāka veidot kultūrvietu "Bandava" jeb kuršu sētu, kuru iecerēts tematiski veltīt kuršiem un to dzīvei vēlējā dzelzs laikmetā. Tagad aizvadīts pirmais senajiem kuršiem veltīts festivāls, kurā varēja baudīt gan izziņošas lekcijas par konkrēto tematu, gan mūziku, gan iepazīt pašu kuršu sētu.

Biedrības "Exercitus Rigensis" rīkotie seno baltu ķaravīru cīņu paraugdemonstrējumi šodienas cilvēkam ļauj pavērt aizkaru uz tālo 9., 10. gadsimtu, kad šādi tērpti un bruņoti cilvēki aizstāvēja savu zemi.

***

ZIŅAS ĪSUMĀ

• 24. augustā, Ukrainas neatkarības dienā aizsardzības ministrs Artis Pabriks Jūras spēku Patruļkuģu eskadrā **tikās ar Ukrainas bruņoto spēku un Nacionālās gvardes ķaravīru bērniem**, kuri piedalās Valsts aizsardzības un patriotisma fonds "Namejs" rīkotajā vasaras nometnē Latvijā. Jūras spēku Patruļkuģu eskadrā nometnes dalībnieki devās izbraukumā jūrā ar patruļkuģiem P-05 "Skrunda" un P-06 "Cēsis".
Ziņas apkopojis **P. Karlsons**

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

SALLIJA
BENFELDE

Pēdējā kompānijas *Factum* aptauja, kas veikta no 16. līdz 21. augustam, liecina, ka vēlēšanās piedalīsies 50,5 procenti vēlētāju. Līdz 14. Saeimas vēlēšanām vēl ir mēnesis, un jācer, ka tajās tomēr balsos vairāk pilsoņu, jo pašlaik aptaujas rezultāti liecina, ka Saeimā var iekļūt arī Šlesera partija "Latvija pirmajā vietā" (LPV) – par to šobrīd izvēlējušies balsot 4,8 procenti. Tālu no iekļūšanas vairs nav arī Latvijas krievu savienība (LKS). Tomēr manuprāt daudz bīstamāka ir partija "Stabilitātei!" jeb Rošļikova partija, par to jau šodien ir gatavi balsot 6,6 procenti vēlētāju. Protams, jāskatās arī, kādi būs pētījumu centra SKDS aptauju rezultāti, bet jāpiebilst, ka 2018. gada Saeimas vēlēšanās kompānijas *Factum* reitingu precizitāte bija 93 procenti. Tiesa gan, arī Latvijā cilvēki tagad biežāk izvēlas paklusēt un neatklāj savas domas – tā situāciju vērtē SKDS direktors Arnis Kaktiņš. Acīmredzot krievu valodā runājošie pilsoņi Latvijā domā un meklē, par ko balsot Saeimas vēlēšanās. Augusta sākumā SKDS publicētajos partiju reitingos *Saskaņa* vairs bija tikai trešajā vietā aiz *Jaunās Vienotības* un Nacionālās apvienības, bet Latvijas krievu savienībai, Šlesera partijai un Rošļikova partijai bija reitingu kāpums. *Saskaņa* acīmredzami strauji zaudē populāritāti savu atbalstītāju vidū izvairīgās at-

tieksmes dēļ – cenšoties gan nosodīt karu, gan klaji nevērsties pret Krieviju. Varētu domāt, ka tagad *Saskaņas* atbalstītāju balsis sadalīsies starp minētajām partijām, un neviena no tām Saeimā neiekļūs, tomēr šī prognoze nav droša, jo ļoti daudz vēlētāju uzskata, ka nav vērts piedalīties: nekas jau nemainoties un viņu balsij neesot nekādas nozīmes. Tas nozīmē, ka, jo mazāk pilsoņu nobalsos, jo mazāk balsu vajadzēs, lai, rēķinot procentos, katrai partijai tie palielinātos. Tādēļ ir pārāgri priecāties, ka vairāk vai mazāk uz Krieviju orientētās partijas pašlaik vēl nav

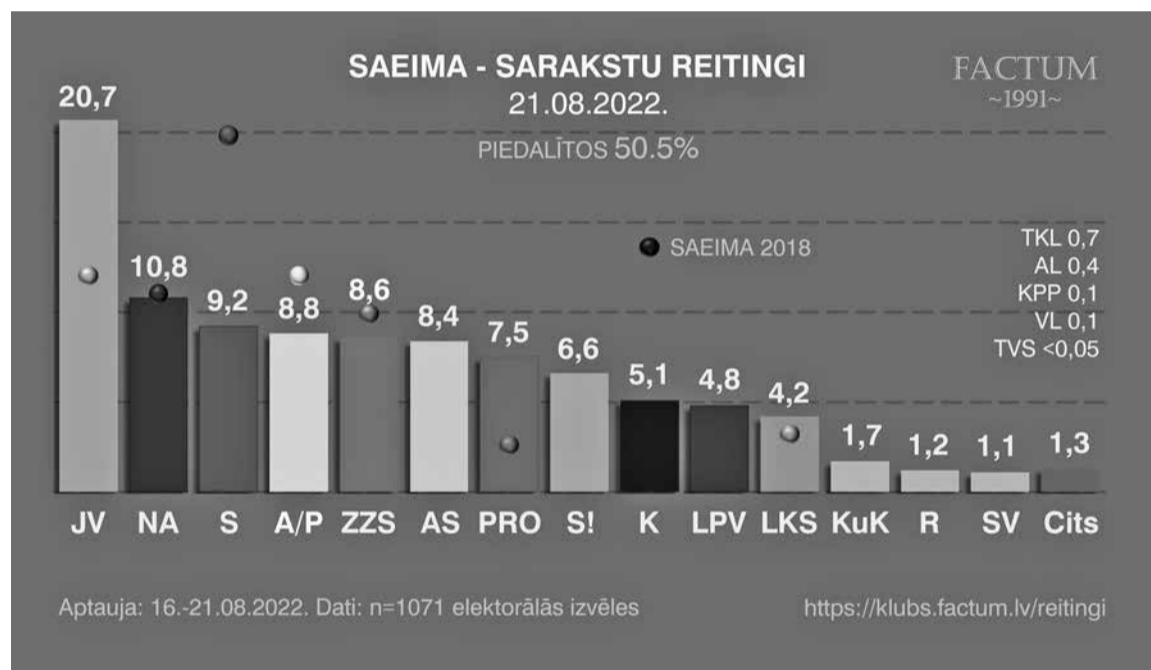
pārkāpušas piecu procentu barjēru.

Vai šobrīd ir vērts bažīties, ka no vēlēšanās reģistrētajām partijām kāda atkal ir kļuvusi par "Kremla projektu"? Tā devēta uzvaras pieminekļa nojaukšana lielā daļā Latvijas sabiedrības radīja svētķūli sajūtu, bet ne LKS, ne "Stabilitātei!" to neatbalstīja, tāpat kā to nedarija daudzi vēlētāji. Kā zināms, šovasar SKDS aptaujās noskaidroja, ka no ģimenē krieviski runājošajiem Latvijas iedzīvotājiem ap 40 procentiem nosoda Krievijas izvērstu karu Ukrainā. Vairākums aptaujāto – ap 60 procentiem – neatbalstīja Uzvaras parkā esošā

pieminekļa nojaukšanu. Grūti pateikt, vai tie, kuŗi bija pret nojaukšanu, ar to samierināsies un cik lielu ietekmi tas var atstāt uz vēlēšanu rezultātiem. Jāpiebilst, ka pieminekļa nojaukšana noritēja mierīgi, policija rūpīgi sekoja līdz tam, lai nenotiktu nekāda pulcēšanās un nemieri. Līdz šim pat nav īpaši pastiprinājušies kiberuzbrukumi Latvijai – tādi notiek visu laiku, tos izdodas atvairst. Protams, tie var pastiprināties, Krievija jau izteikusi draudus saistībā ar notikušo. Viens no Krievijā strādājošajiem Kremļa medijiem NTV, aicinot uz diskusiju raidījumā "Tikšanās

vieta" 26. augustā, jautāja, vai Krievija vēl kaut ko var darīt un piemēnēja gan Igaunijā, Narvā, demontētos sešus pieminekļus, arī tanku T-34, kuŗš tika aizvāks, gan atzīmēja, ka Latvijā uzvaras pieminekļi ticis novākts ar īpašu cinismu, iztērējot vairāk nekā divus miljonus eiro, bet aptuveni 300 tūkstošus esot savākuši vietējie rusofobi. Protams, netika pateikts, ka pieminekļa nogāšana nemaksāja tādu naudu, jo divi miljoni ir summa, kas kopumā būs vajadzīga arī teritorijas atjaunošanai un iekārtošanai no jauna. Raidījumā gan tika pateikts, ka piedraudēt ar gāzes un naftas piegāžu pārtraukšanu nav īpašas nozīmes, jo "viņi paši atsakās". Draudēt ar ienākumu samazināšanos, jo Krievijas tūristi vairs nebrauks uz Latviju, arī nav vērts, jo visas trīs Baltijas valstis ievieš vīzu aizliegumus Krievijas pilsoņiem. Uzbrukt Latvijai un sākt "specoperāciju" nozīmē pieteikt karu NATO, tāpēc jautājums ir – ko darīt? Diskusijas bija karstas, kā parasti, daudz netrūka no kaušanās tiešajā ēterā: vieni sacīja, ka izeja pie Baltijas jūras "ir mūsu logs Eiropu, mēs neprasām neko tādu, kas nav mūsu", un NATO nekad par Baltijas valstīm nekaros, otri atbildēja, ka kuŗš ar NATO nav Krievijas interesēs un NATO Baltijas valstis aizstāvēs.

(Turpinājums 14. lpp.)

KĀRLIS
STREIPS

Pētnieciskā žurnālistika ir manas profesijas augstākā pilotāža, diemžēl tā pakāpeniski sāk izzust. Viens spēcīgs informācijas avots šajā ziņā tomēr ir – *Re:Baltica*, un tā nesens sāka izplatīt informāciju par to, kā Latvijas valdošās partijas ir izpildījušas to, ko tās solīja izdarīt pirms 13. Saeimas vēlēšanām 2018. gadā.

Re:Baltica izvērtējusi sasniegto izglītības, veselības aprūpes un sociālā atbalsta, nodokļu un finansu, kā arī vides un enerģētikas laukā. "Jūs jautāsi, kāpēc ne par tiesiskumu, kas ir tikpat svarīgi? Ilgi domājam un mēģinājam, bet solījumi bija vai nu pārāk nekonkrēti/neizmērāmi, vai savstarpēji nesalīdzināmi." *Re:Baltica* minēja un piebilda, ka opozīcijas solījumus nevarēja vērtēt, jo "Latvijas politiskā tradīcija ir tos ignorēt. Bet tā kā *Saskaņa* un *ZZS* (Zaļo un zemnieku savienība) ir lielas un ilgi dzīvojušas partijas, atgādinām, ko par to darbību pēdējos četros gados ir vērts zināt. Tāpat atgādinām, ko pirms vēlēšanām solīja un pēc tam darīja. Retais atceras, ka tā bija otra lielākā Saeimas frakcija, kuŗa sadalījās dažus mēnešus pēc vēlēšanām un daļa deputātu bez problēmām iekļāvās koalīcijā, kuŗas sagrau-

šanas vārdā vispār tika ievēlēti."

Detaļās par *Re:Baltica* izpētīto neieslēgšu, lasītājs, kam interesē vairāk, var pats apmeklēt portālu *rebaltica.lv*. Tur ir atrodami visdažādākie pētījumi. Tā vietā aplūkošu, ko 14. Saeimas vēlēšanu kontekstā piedāvā tās 19 partijas un apvienības, kuŗas ir iesniegušas kandidātu sarakstu. Sākšu ar tām, kuŗām, manuprāt, nekādu dzienu izredžu vēlēšanās nav. Partija "Vienoti Latvijai." Tā spēja kopā sakasīt tikai 28 kandidātus, nevienam no tiem nav īpaši labi zināms. Partija toties ir izcēlusies ar lakonismu savas priekšvēlēšanu programmas sacerēšanā: "Tautvaldība." Un viss. Vienlaikus nozīmīgs, bet priekšvēlēšanu kontekstā neko neizsakošs vārds.

Partija "Tautas varas spēks" (114 kandidāti). Arī tai ir lakoniska programma, kas sākas šādi: "Tagad vai nekad! Latvija atrodas uz politiskās, ekonomiskās un demogrāfiskās katastrofas robežas. Tas draud mūsu tautai ar izmiršanu!" Turpinās ar: "Pēdējo četru gadu laikā valdības un Saeimas līmenī attiecībā uz iedzīvotājiem netika pieņemts neviena pozitīvs likums, neviena konstruktīvs lēmums." Un beidzas ar: "KOPĀ MĒS ESAM SPĒKS! TAUTAS VARAS SPĒKS!"

Līdzīgi nosauktā partija "Tautas kalpi Latvijai" (82 kandidāti). Viens no tās solījumiem saistāms ar sazvērētības teoriju, kāda jau sen ir virtojusi vienā mūsu sabiedrības daļā, proti, – ka 1991. gadā, kad atjaunota Latvijas neatkarība (21. augustā bija 31 gads, kopš Maskavā izgāzās reakcionāru uzriktais pučs), Augstākā padome atjaunoja Satversmi, bet tā kā tai it kā neesot rakstiska varianta, tas nebija pareizi. Patiesībā, protams, Satversmes pilns teksts tika nodrukāts oficiālajā laikrakstā *Latvijas Vēstnesis* tūdaļ pēc tās pieņemšanas. Ārpus tā, šī partija aicina nacionālizēt visu valsts zemi un tad to cilvēkiem nomāt; samazināt valdības ministriju skaitu uz pusi; ieviest tautas vēlēta prezidenta institūtu ar prezidenta tiesībām iecelt un atcelt ministrus un atjaunot "Latvijas valsts nacionālo valūtu – lats."

Kristīgā Progresīvā partija (31 kandidāts) savā programmā ir nākusi ar šādu pagērējumu: "Godīgums, atbildība un kompetence visās jomās." Acīmredzot diktī "kompetenta" partija, ja nezina, ka vārdu "kompetence" raksta ar "k". Ārpus tā šī partija nākusi klajā ar gaisīgiem solījumiem par sakārtošanu, pilnve-

došanu un optimizēšanu. Šajā ziņā Kristīgā Progresīvā partija, protams, nav viena – arī koalīcijas partiju programmas ir pilnas ar tādiem vārdiem, kā "ievieš", "veicināt", "nodrošināt." Tas ir neizbēgami, jo visu partiju pārstāvji labi zina, ka neviena no tām neiegūs 51 mandāta vairākumu parlamentā, kas ļautu valdīt vienai pašai. Neizbēgama pēc vēlēšanām būs koalīcijas veidošana, un tas nozīmē, ka visas attiecīgās valdības pārstāvēšanas laikā jebkuŗa no tām partijām, kuŗas tur piedalās, varēs mierīgi pateikt – mēs jau gribējam, bet koalīcija neļāva. Turklāt, ja kāda partija ir nākusi ar pavisam konkrētiem solījumiem, pēc četriem gadiem tādas instances, kā minētā *Re:Baltica* sāks aplūkot jautājumu par to, kā ar konkrēto solījumu veicies, un bieži vien secinās, ka veicies nav nemaz. Līdz ar to radot jautājumu, vai par attiecīgo spēku būtu vērts un loģiski balsot vēlreiz.

Šonedēļ medijos bijusi diskusija par citu ar vēlēšanām saistītu jautājumu, proti, ka rekordliels kandidātu skaits šogad ir ar pabeigtu vidējo, bet ne augstāko izglītību. 34 gadījumos sarakstos ir cilvēki tikai ar pamatizglītību. Jau minētajā partijā "Tau-

tas varas spēks" 114 kandidātu starpā vien 31,6% ir ar augstāko izglītību. Portālā *Manabals.lv* pirms nedēļas iesniegts priekšlikums, turpmāk ļaut kandidēt tikai tādiem cilvēkiem, kuŗiem ir augstākā izglītība. Es par to gan neparakstīšos. Satversmē ir pateikts, ka uz Saeimu drīkst kandidēt jebkuŗš Latvijas pilsonis, kuŗš vēlēšanu dienā būs sasniedzis 21 gada vecumu. Jaunu prasību ieviešana izglītības kontekstā prasītu Satversmes grozījumu, un diez vai mūsu politiskā iekārta patlaban būtu gatava to apspriest.

Taču, no otras puses, te ir lieliska izdevība mums visiem kā vēlētājiem – 1. oktobrī mēs varēsim ar slaidu žestu aizmest prom tos sarakstus, kuŗos mēs nesaskatām nekādu loģiku. Un vēl – izvingrināt pirkstus, velkot plūsiņus un svītrojot. Bet visvairāk – izvingrināt smadzenes un patrenēt veselo saprātu.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

SOLĪT SOLA

LATVIEŠI CEĻO

RITA
ROTKALE

Šajās dienās, kad Latvijas debesis manīti pirmie gājputnu kāši, koši oranži krāsojas pilādžogas, un vakari satumst arvien straujāk, šķiet, pienācis laiks izvērtēt pavasarī un vasarā krāto iespaidu ražu. Šoreiz pāri visam gribētu izcelt spilgtiem pieredzējumiem un emocijām pārpilno desmit dienu gaŗo ceļojumu pa Bavāriju.

Jāatzīst, ka tam noteikti bija lemts izdoties un tas arī izdevās, jo brauciena vadības grožus savās rokās turēja divas lieliskas personības – pieredzējuši ceļojumu biroja IMPRO gide Anita Kuzma un teoloģijas zinātnu doktors un mākslas vēsturnieks Andris Priede. Anita nepagurdama rūpējās, lai pilnībā īstenotos viss ekskursijā ielānotais, gādāja par sadzīvīskām un saimnieciskām lietām, par katru braucēja labsajūtu. Andris savukārt apbūra ar fantastiski plašajām zināšanām sakrālajā mākslā un Bavārijas valdnieku dzimtu ģeoloģijā. Ceļotāji novērtēja arī abu humora izjūtu, kas visiem palīdzēja pārvarēt dažu labu ķibeli, kādas neizbēgami reizēm rodas tik pieredzējumiem pārbagātā braucienā, īpaši, ja grupas pamatu veido seniori. Te gan jāatklāj, ka gandrīz visi šī ceļojuma dalībnieki bija savstarpēji labi pazīstami un kopīgās ekskursijās rūdīti.

Bet nu ir pienācis laiks atklāt, kādu saturu piedāvāja ekskursija ar vilinošo nosaukumu "Bavārija – svētā un grēcīgā". Sausā uzskaitījumā tas izskatās aptuveni šādi: divas lielas un trīs mazākas pilsētas, astoņi klosteri, kopā ar klosteru baznīcām vismaz divpadsmit dievnami, ne mazāk kā četras pils, daudzi izcili arhitektūras ansambļi, braucieni ar kuģiem pa Ķēniņezeru un Kīmezeru, pacelšanās Alpu virsotnē, satriecošas dabas ainavas, mūzeji, ar svarīgiem notikumiem saistītas piemiņas vietas un, protams, restorāni, krodziņi un alusdārzi. Ja šo atmiņu un iespaidu skici rakstītu tūlīt pēc piedzīvotā, droši vien būtu kārdinājums aperēt teju vai visu redzēto. Tagad, kad pagājuši vairāki mēneši, faktu apjoms reizēm vairs neliekas pats svarīgākais, daļa no tiem pakāpeniski balē un pat no atmiņas pagaist. Toties priekšplānā izvirzās redzētā un piedzīvotā raisītās pārdomas, daži spilgti mirkļi, kāds aizkustinošs stāsts vai daļa īsti neatminēta vēstures mīkla. Savukārt neapstrīdams man palika kopiespāids par Bavāriju kā nozīmīgāko Vāczemes sastāvdaļu ar milzīgu visu jomu potenciālu.

No daudzajiem apmeklējumiem klosteriem tuvāk gribu padalīties iespaidos un pārdomās par slaveno svētceļnieku galamērķi – benediktīniešu klosteri Andekā (*Andechs*), tikai dažu desmitu kilometru attālumā no

Andekas klosteris

Minchenes. Šī vieta bijusi pazīstama jau no Viduslaikiem, tur cauri gadsimtiem glabājas savulaik no Romas un Palestīnas atvestās svētās relikvijas, tiek minēts pat Kristus ērkšķu vainaga gabaliņš. Tāpat ir dzīvas daudzas leģendas par smagi slimu cilvēku dziedināšanu. Arī mūsu dienās šo vietu apmeklē ap 30 000 svētceļnieku gadā. Andekas klosteris ir ievērojama Nekropole, – te apglabāti daudzi Bavārijas valdnieki un arī komponists Karls Orfs, kuŗa slavenākais sacerējums *Carmīna Burana* skanējis arī Rīgā. Bet istais magnēts tūristu pievilksanai šeit ir klosteru baznīca, kas XVIII gadsimtā uzcelta iepriekšējās vietā. Sperot kāju pāri dievnama slietnim, Bavārijas rokoko stilā veidotais interjers liek aizrauties elpai, – tik pārbagāti greznas, zeltā mirdzošs, gleznojumiem un skulptūrām rotāts tas ir. Bet savādi, ka vismaz man tas spēcīgi iedarbojās galvenokārt uz redzes receptoriem, bet neskāra garīgo dimensiju. Tā vien likās, ka pārmērīgā greznība nevis ceļdvēseli lidojumam, bet gan nospiež.

Kad baznīcā viss aplūkots un izpētīts, laiks doties laukā, lai nokļūtu alus pasaulē. Jā, jūs nekļūdaties, – Andekas klosterim pieder liela alus darītava (*Klosterbrauerei Andechs*), kaut parei-

zāk būtu to raksturot kā varenu rūpnīcu, kas saražo ap 100 000 dekalitru septiņu (dažos avotos minētas pat divpadsmit) šķirņu alus gadā. To var pirkt līdzņemšanai vai daudzajos klosteru krodziņos lietot uz vietas. Šāda prakse nav nekas neparasts, – klosteru sienas daudzkur rotā uzraksts LŪDZIES UN STRĀDĀ, tomēr šeit pārsteidz rūpala milzīgais vēriens. Man likās zīmīgi arī tas, ka Andekas klosteru bukletā tikai divas lappuses no divpadsmit ir veltītas ar reliģiju saistītām lietām, pārējās – alus darītavai, restorāniem, veikaliem utt. Gribot negribot bija jādodomā par sakrālā un profānā attiecībām.

Glūzi citādu pieredzi negaidot nācās izbaidīt Etāles klosteru baznīcā. Pēc jau ierastās skaistā interjera apskates noskaidrojās, ka pēc piecpadsmit minūtēm sāksies mūku vakara pateicības lūgšanas – vesperes. Visi gribējām piedzīvot, kas īsti tas ir un kā notiek. Un, pateicoties Andrim Priedem, kuŗš ir ne tikai teoloģijas zinātnu doktors, bet arī praktizējošs priesteris, ieguvām atļauju būt šai notikumā klāt. Mūku izdziedātās daudz-

Bavārija – svētā un grēcīgā

slavētus liķieŗus, jautājums par gara dominantu šaubas neradīja.

Bet nu laiks pievērsties nākamajai ceļojuma iespaidu skicei. Un tas būs stāsts par mazu pilsētiņu Oberammergavu (*Oberammergau*) kalnu ieskaūtā ielejā. Neslēpsu, ka man, tāpat kā vairumam mūsu ceļotāju, Bavārijas mazās pilsētas likās tuvākas nekā lielās. Domāju, tas tāpēc, ka, piemēram, dižās Minchenes labākai iepazīšanai vienkārši pietrūka laika, tāpēc palika tāda kā mazuma sajūta. Toties Oberammergavu varējām izstaigāt vairākkārt no viena gala līdz otram. Jautāsim, kas tad tur skatāms tik īpašs? Īpašs ir tas, ka katra nama un namiņa fasāde šeit ir izgreznota ar krāšņām freskām, kuŗās attēloti gan pazīstamu pasaku tēli, gan reliģiski sižeti, gan sa-

kārtībā bijuši tikai daži izņēmumi, piemēram, izrāde notikusi arī 1934. gadā, kad tika atzīmēta Pasiju 300 gadu jubileja. Savukārt izlaists tika 1940. gads sakarā ar Pasaules kara darbību un pārcelts no 2020. uz 2022. gadu pandēmijas dēļ. Fascinējošākais šajā notikumā man šķiet tas, ka visi uzveduma dalībnieki – aktieŗi, mūziķi, tehniskie darbinieki – konsekventi ir vietējās kopienas iedzīvotāji. Piemēram, šāgada uzvedumā piedalās aptuveni divi tūkstoši dalībnieku, bet pilsētā dzīvo tikai nedaudz vairāk par pieciem tūkstošiem. Speciāli Pasijām ir uzcelta milzu zāle ar vairākiem tūkstošiem vietu. Aizraujošs ir stāsts, ka daudzi pilsētnieki manto savas lomas uzvedumā no paaudzes paaudzē. Iedomā-

Oberammergara

dzīviskas ainiņas, kas nu kuŗam saimniekam bijis sirdij tuvāks. Bet diezin vai ar šo pilsētiņas drusku suvenīrisko skaistumu būtu pieticis, lai to izceltu īpaši. Patiesībā Oberammergavu visā pasaulē pazīst slaveno Pasijas spēļu jeb Kristus ciešanu uzveduma dēļ. Pirmo reizi šāds pasākums te noticis tālajā 1634. gadā, kad vietējie iedzīvotāji to izspēlēja pateicībā Dievam par to, ka viņu kopienai nav skāris apkārtni postošais buboņu mēris. Turpmāk Pasijas izspēlētas ik pēc desmit gadiem reizēs, kad gadskaitlis beidzas ar nulli. Šai

jieties, piemēram, Kristu no Nācaretes savulaik ir atveidojis tēvs, pēc gadiem trīsdesmit tas varēja būt viņa dēls, bet šogad jau mazdēls. Vispār var just, ka šis notikums ārkārtīgi saliedējis Oberammergavas iedzīvotājus. Kaut kas aptuveni tāds kā mums mūsu Dziesmusvētki. Diemžēl mūsu ceļotājiem neizdevās neko no iestudējuma redzēt dabā, toties, mājās pārbraukusi, sameklēju vairākus videoierakstus un varu apliecināt, ka iespāids ir varens.

(Turpinājums sekos)

VALDA
LIEPIŅA

DODAMIES BALSOT!

PBLA aicina un priekšvēlēšanu debatēm diasporai

Piedalies, iesaisties – ir JĀbalso!

3 diskusijas ar politisko partiju līderiem:

31. augustā – drošība

7. septembrī – izglītība un kultūra

14. septembrī – labklājība un ekonomika

tiešraidē www.jabalso.lv un PBLA Facebook lapā

Kāds Deivida Lodža (*David Lodge*) romāna varonis saka – tad, kad milējies pēdējo reizi, tu nezini, ka tā ir pēdējā reize. Tāpat ir ar balsošanu. Vai kāds no mūsu priekštečiem varēja iedomāties, ka 1931. gada 3. un 4. oktobrī, dodoties nobalsot par Latvijas Republikas 4. Saeimu, pēcāk vairāk nekā 60 gadus nebūs iespējas piedalīties brīvās vēlēšanās? Nākamā iespēja bija 1993. gadā! Vai mēs varam šādu iespēju pat iedomāties? 4. Saeimas vēlēšanās 1931. gadā piedalījās 103 kandidātu saraksti no 44 partijām (27 partijas iekļuva Saeimā). Nobalsoja 974 822 vēlētāji, kas sastādīja **80,04%** balsstiesīgo.

Latvieši ir starp laimīgajām valstīm, kas atguva tiesības balsot.

Pēc 62 gadu pārtraukuma, 1993. gada 5. un 6. jūnijā, Latvijas tauta balsoja par 5. Saeimu. Vēlēšanās piedalījās 23 politiskās partijas. Nobalsoja 1 118 316 vēlētāju, kas sastādīja **89,9%** no 1 243 956 balsstiesīgo. Šogad dodamies pie savas neatkarīgās Latvijas Republikas vēlēšanu urnām jau 14. reizi, taču skumji apzināties, ka mēs arvien mazāk novērtējam savas brīvības un neatkarības privilēģijas – nodot savu balsi par Latvijas nākotni. 13. Saeimas vēlēšanās piedalījās 16 politiskās partijas un nobalsoja vien **54,60%**. Mums katram, protams, gribas ticēt, ka Latvijā vairs nepienāks tie laiki, kad mūsu privilēģija balsot varētu tikt atņemta, taču, tikai aizējot nobalsot, mēs varam stiprināt nākotnes brīvības izredzes.

Vēsturnieks Timothy Snaiders (*Timothy Snyder*) atgādina par šādiem gadījumiem arī citur pasaulē – lidzinoši nesenojā vēsturē. Daļa vāciešu, kuŗi 1932. gadā balsoja par nacistu partiju, neapšaubāmi saprata, ka šis varētu būt pēdējās jēgpilni brīvās vēlēšanas kādu laiku, bet lielākā daļa to nesaprata. Daži čehi un slovakji, kuŗi 1946. gadā balsoja par Čehoslovākijas komunistisko partiju, droši vien saprata, ka balso par demokrātijas beigām, taču lielākā daļa uzskatīja, ka viņiem būs vēl viena iespēja. Bez šaubām, krievi, kuŗi balsoja 1990. gadā, nedomāja, ka šis būs pēdējās brīvās un godīgās vēlēšanas viņu valsts vēsturē, kas (līdz šim) ir bijušas. Jebkuŗas vēlēšanas var būt pēdējās – vai vismaz pēdējās tā balsotāja mūžā.

Demokrātija vienkārši ir

Mēs esam pieraduši pie domas, ka demokrātija vienkārši ir. Tā automātiski turpina pastāvēt līdzās vēsturei, lielākiem spēkiem vai kapitālismam. Demokrātija ir cilvēku izvēle valdīt un vadīt, izvēle ne tikai būt brīvam izteikt savas domas un vēlmēs, bet arī uzņemties atbildību par rīcību un lēmumiem. Tā ir par vērtībām. Tās pastāvēšana ir atkarīga no tā, par ko esam gatavi uzņemties risku (kā to patlaban redzam Ukrainā). Neatkarīgi no tā, kas notiek šajā karā,

ukraiņi riskē par vērtībām, kas atbilst demokrātijai, un šis risks mudina mūs domāt par savām vērtībām. Demokrātija ir atkarīga no mūsu līdzdalības. Tātad arī no mūsu piedalīšanās vēlēšanās. Mums ir svarīgi tikt pārstāvētiem pasaules procesos – Latvijai ir svarīgi būt pie galda, lai nenonāktu uz galda...

Mums ir svarīgi stingri pieteikt saviem ievēlētajiem deputātiem, ka no viņiem prasām to rīcību, ko viņi mums šajās nedēļās sola. “Nu kā var nesolīt? Kā var nesolīt pensionāriem cilvēka cienīgu dzīvi un saprātīgu pensiju? Kā var nesolīt veselības aprūpei viņiem absolūti nepieciešamo naudu? Kā var nesolīt zemniekiem atbalstu konkurētspējas nostiprināšanai?” – šie bijušā premjerministra Einara Repšes vārdi kļuvi par mūsdienu Latvijas “politisko folkloru”. Mēs redzam, ka šie vieglprātīgie solījumi vēl joprojām parādās solījumu sarakstu augšgalā. Tieši tagad mums ir iespēja un pienākums ne tikai balsot un izrādīt uzticēšanos kādai partijai, bet gan aktīvi sekot līdz ievēlēto pārstāvju rīcībai. Un, ja negribam tieši uzticēties, balsojot par kādu partiju, varam to arī izaicināt uz nākotnes rīcību!

Psichiātrs Artūrs Utināns: “Reizēm dzirdam, ka vēlētājs saka: esmu vīlies šajās vēlēšanās – politiķi netur solījumus! Nav jāgaida, ka elite mūs nemānīs. Krāpšanās un melošana ir cilvēka sastāvdaļa. Skaidrs, ka politiķi mānīsies un melos, bet jāizdara spiediens, lai politika paliek tīrāka. Pagaidām to sabiedrībā nemana.”

Lai gan bieži liekas, ka Latvijas attīstība atpaliek no citām valstīm (un tā dažos sektors arī ir), mums ir izveidojušās nevaldības organizācijas (NVO), nodibinājumi utt., kuŗu uzdevums ir ne tikai papildināt valdības darbības jomās, kur tautas līdzdalība ir nepieciešama, bet arī sekot līdz valdības darbam, korupcijas rādītājiem u.c. Taču, lai sekotu ievēlēto deputātu darbam, šim organizācijām ir vajadzīga mūsu iesaistīšanās – un vispirms mūsu līdzdalība Saeimas un pašvaldību vēlēšanās.

Tieši Latvijā bija pirmā Eiropas valsts, kur sievietes ieguva balsstiesības vispārējās, atklātās vēlēšanās. Mūsdienās pašsaprotami liekas, ka tiesības piedalīties vēlēšanās ir gan vīriešiem, gan sievietēm, gan LBQT. Atsevišķās Eiropas valstīs, piemēram, Šveicē sievietes tikai 1971. gadā ieguva iespēju piedalīties vēlēšanās. Latvijas teritorijā šādas tiesības bijušas jau 1905. gadā, gadu ātrāk nekā So-

mijā, kas tiek uzskatīta par pirmo zemi Eiropā, kuŗā sievietēm ļāva vēlēties. Tobrīd Latvijā gan atradās trīs Krievijas guberņu sastāvā. Ikkatrs divdesmit gadus vecs iedzīvotājs 1905. gada revolūcijas laikā decembrī varēja piedalīties pašvaldību delegātu vēlēšanās, neraugoties uz tautību vai dzimumu.

Daudzi ir cīnījušies un atdevuši savas dzīvības par mūsu tiesībām balsot, izteikt savu viedokli, par demokrātiju Latvijā. Kad transporta pieturā pie Ministru kabineta gaidām autobusu, pieminekli Gunāram Astram mūs mudina “Nebaidieties!”. Viņš un daudzi laikabiedri cīnījās par to, lai mēs šodien varētu piedalīties demokrātiskās vēlēšanās. Viņi par to atdeva savas dzīvības, tāpat kā tie, kas krita kara laukā. Tāpat kā neskaitāmie ukraiņi, kas šodien cīnās par savu – un mūsu – brīvību un iespēju dzīvot demokrātijā. Bridī, kad redzam, kā citi cīnās, bet paši neko nedarām, mēs aktīvi (vairs ne pasīvi) mājām demokrātijai **ardievas**. Tā jau ir necieņa ne tikai pret tiem, kas pagātnē cīnījušies, bet arī pret mūsu pēcnācējiem. Pret visiem tiem, kas šajās dienās pirmo reizi dosies uz skolu.

Eiropas Savienības tiesas (EST) tiesnese, profesore Ineta Ziemele uzsver riskus, ja uz vēlēšanām dodas neliels skaits balsstiesīgo. Viņa atgādina, ka demokrātija nav visatļautība un tā prasa arī pildīt pienākumus, kā, piemēram, doties uz vēlēšanām, lai nepazaudētu savu valsti. “Latvijas tiesību sistēmā šis ir tiesības – tiesības kandidēt, tiesības vēlēties. Tikmēr Beļģijā ir administratīvā atbildība, ja neaiziet šo pienākumu izpildīt,” atzīmē profesore. EST tiesnese īpaši jauniešus aicina sekot līdz politiskajiem procesiem valstī: “Mūs ir tik, cik mēs esam, un mēs ģeopolitiski atrodamies tur, kur atrodamies. Līdz ar to Latvijas gadījumā, pat ja tas nav likumā ierakstīts, es to uztveru kā ārkārtīgi milzīgu atbildību – iet un nobalsot. Nemot vērā, cik neliels cilvēku skaits aiziet Latvijā uz vēlēšanām, ir milzīgi riski, ka demokrātijas process, tā lēmumu demokrātizēšana, ir ļoti minimāla Latvijā,” norāda I. Ziemele. Profesore uz-

sver, ka tas nav labi, ja parlamentā nav pārstāvēti pēc iespējas vairāk viedokļu. Tas valsts attīstībā un katra mūsu dzīvē neko labu nesola, tāpēc noteikti jānodas uz vēlēšanām.

Šodien redzam, ka demokrātija visur atkāpjas. Visā pasaulē ir vērojams demokrātijas regress. Mums ir unikāla iespēja šo regresu bremsēt savā telpā; tajā par kuŗu mēs esam atbildīgi.

Etnoeiforija

Latvieši gan Latvijā, gan plašajā diasporā ar nepacietību gaida Dziesmu svētkus jau nākamgad. Dziesmu svētkiem Latvijā, tāpat kā dziesmu un/vai kultūras svētkiem diasporā (īpaši trimdā) ir allaž bijusi liela loma mūsu latviskās pārliecības, pašapziņas nostiprināšanā. Tā ir iespēja latviešiem sanākt kopā un lepoties par savu mantojumu, par sevi. Būdam trimdas bērns, atceros, ka, dodoties uz Austrālijas Kultūras dienām ik gadu decembrī, bija īpaša svētku sajūta un, kad atgriezāmies, latviskuma “šprice” bija saņemta. Ap šiem svētkiem rodas tāda kā eiforijas sajūta. Un tomēr te der vēl pieminēt, ka lielāku latviskuma devu mēs dabūjam, apmeklējot pēc Kultūras dienām notiekošos jauniešu kursus, vasaras vidusskolu vai bērnu nometnes, kad tuvāk

iepazīnām latviešu kultūru, kā arī savus vienaudžus.

Zviedrijā mītošais Juris Krēslis: “Mūsu Dziesmu svētku eiforija ir drusku “antivakseriska”. Mēs izbaudām emocionālo svētku eiforiju, bet mēs neko no tā nepārceļam uz valsti. Mēs kopīgi izdziedamies un izdejojāmies, bet referendumā nevaram aiziet un nobalsot par valodu.

Te būtu jājautā, vai mūsu etnoeiforija, kuŗu uzskatu par ļoti svarīgu dzinējspēku, nav aizēnojusi mūsu valstisko domāšanu? Te ir vērts piezīmēt, ka mūsu valsts dibinātāji nenodevās šai eiforijai, kaut arī tie bija ļoti dziļi latvieši, kas cienīja savu valodu un kultūru.”

Tiesa, folkloras, kuŗu un deju kustībai bija neatņemama loma Latvijas Atmodā. Dziesma un deja palīdzēja tautai izdzīvot okupācijas gadus. Teātri piekopa latviešu valodu. Šajos gados, liekas, izveidojusies domāšana, ka gan jau kāds cits parūpēsies... Bet mēs taču paši spējam par sevi uzņemties atbildību 1989., 1990, 1991. gadā, kad sargājām (un nosargājām) savu valsti. Uzņemamies atbildību vēl līdz gadsimtena mijai, kad balsotāju skaits sāka konsekventi sarukt līdz pēdējām vēlēšanām (13. Saeima) 2018. gadā, kad savu balsi nodeva vien **54,6% balsstiesīgo**.

(Turpinājums 14. lpp.)

(Turpināts no 13. lpp.)

Kāpēc neejam?

Un te jau varu dzirdēt parastos iemeslus – “Ai, nav jau tur neviena par ko balsot...”; “Visi kaut ko sola, bet neviens neko nedara...”; “Viņi visi tur ir korumpēti...”; “Es kaut kur lasīju, ka vēlēšanas ir tik un tā pret Satversmi”. “Reizēm dzirdam, ka vēlētais saka: *esmu vilies šajās vēlēšanās – politiķi netur solījumus! Nav jāgaida, ka elite mūs nemānīs. Krāpšanās un melošana ir cilvēka sastāvdaļa. Skaidrs, ka politiķi mānīsies un melos, bet jāzodara spiedienu, lai politika paliek tīrāka. Pagaidām to sabiedrībā nemana.*” (Psihiatrs Artūrs Utināns)

Dodamies uz vēlēšanām, un arī pēc tam izmantosim savas pilsoniskās un demokrātiskās tiesības sekot līdz deputātu darbam, izdarīsim spiedienu! Tam ir jābūt apzinātam, gadiem ilgām procesam, nevis skaļiem protestiem (ar baloniem, koncertiem utt.), kuŗos līdzīgi domājoši cilvēki apvienojas. Tas ir arī **konstruktīvs** darbs demokrātiski ievēlētai opozīcijai.

Lai dots uz priekšu, ir vajadzīga kāda struktūra. No kurienes radīsies savas zemes saimnieki? Kā izveidosim savu valsts pārvaldes sistēmu, ja neesam nevienu ievēlējuši? Mūsu pēdējo desmitgažu pieredze nekādus mistiskus saimniekus no tuk-

šiem vārdiem nav radījusi! Nihilisms, kas veidots ar uzsaukumiem (tostarp – neiet uz vēlēšanām!) un kritiku, bet bez alternatīvas rīcības vai alternatīvas, varam izlasīt soctiklos, laikrakstos. Tie atbaida potenciālos vēlētajus, jo viņiem vairs nav skaidrības par vēlēšanu nozīmi. Katrā jau kaut kur ir aplēptais dumpinieks, bet mūsu Saeimas vēlēšanas un valsts nākotne ir pārāk svarīga, lai pakļautos savam iekšējam dumpiniekam!

Maize un cirks?

“Dodiet tautai maizi un cirku!” Vēlēšanu gaitā esam daudz pieredzējuši ne tikai tukšos vai neizpildītos politiku solījumus, bet arī vēlēšanu kampaņas, ko varētu vienīgi raksturot kā cirku (sākot ar banāniem, līdz bezmaksas koncertiem). Vēl joprojām ir politiķi, kas uzskata, ka cilvēkus var “nopirkt”, pārliecināt ar ēdienu un izklaidi, tā vietā, lai viņi varētu nodoties pilsoniskām pārrunām un darbiem. Šo jēdzienu senatnē pirmo reizi aprakstīja satīriķis, romiešu dzejnieks Juvenāls, kuŗš radīja latīņu terminu *panem et circenses*, kas nozīmē “maize un cirks”. Vai tie ir banāni, koncerti vai skaļas klaigas, protesti, – daļu vēlētajū tieši tas uzrunā. Taču liekas, ka ir vēl lielāks skaits vēlētajū, kuŗus tas ne vien neuzrunā, bet

varbūt atbaida vai liek pavīpsnāt? Politiskā dzīve šķiet kļuvusi banāla un teatrāla.

Atceros, ar kādu pacilātību mēs Melburnā devāmies uz 5. Saeimas vēlēšanām 1992. gadā. Latvijā un ārpus tās brīvas un neatkarīgas vēlēšanas bija sapņu piepildījums. Melburnas vēlēšanu iecirknis bija ierīkots latviešu namā, un tur gaiss pilnīgi “sprakšķēja” no pozitīvajām emocijām. Beidzot varējām atkal vēlē Latvijas brīvās vēlēšanās! Tas bija tik **nozīmīgs notikums**, ka Austrālijas televīzijas kanāli veidoja īpašus ziņu sižetus un tos rādīja vakara ziņās. Tas bija nozīmīgs notikums ne tikai Latvijā, bet arī **pasaules mērogā**.

Kad 2010. gadā izveidojām vēlēšanu iecirkni Luksemburgā, tur mītošie latvieši bija stāvā sajūsmā par iespēju turpat savā mītnes zemē nodot savu balsi. Vairs nebija jābrauc uz Briseli, bet gan kopā ar visu ģimeni doties balsot. Tie bija kā svētki. Togad vēlēšanu iecirkni ierīkojām goda konsula garāžā! Ārpusē bija uzlieta nojume – ja nu gadījumā uznāktu lietus vai pārmērīgi stipra saule. Rindas veidojās. Vecāki ar maziem bērniem, daži vēl ratiņos, nāca balsot. Gadiem ejot, bija skaisti ieraudzīt šos bērnus pieaugam un pievienojamies saviem vecākiem. Tā bija pilsoniskās apzi-

DODAMIES BALSOT!

ņas audzināšanas paraugstunda. Un pamazām Luksemburgā izaugušie jaunieši paši nāca pirmo reizi nodot savu balsi. To Luksemburgā izdarīja arī Prezidenta Egila Levita dēls. Jaunieši ļoti nopietni lasīja programmas, sekoja ziņām un analīzei – tas viņiem bija nopietns un svarīgs pienākums. Toreiz uz vēlēšanu iecirkni Luksemburgā atbrauca arī latvieši no tuvējās Vācijas, Francijas un Beļģijas. Viņiem šķita, ka, ja nu Luksemburgā (garāžā!!!) var iekārtot vēlēšanu iecirkni, kādēļ gan viņi nevarētu to pašu? Ar gandarijumu vērojām, ka nākamajās vēlēšanās Eiropā izveidojās vairāki jauni iecirkņi. Diaspora gribēja – un grib – balsot.

Šogad vēlēšanu iecirkņu skaits ārzemēs ir sarucis. To laikam daļēji var skaidrot ar lielo uzvaru uz pasta balsošanu. Lai gan gribas ticēt, ka šī iespēja tiks pilnībā un aktīvi izmantota, nekas nespēj atvietot to sajūtu, kāda ir, personiski aizejot uz iecirkni, un tur iemest savu izvēli urnā. Ja balsojam pa pastu, tad nodrošināsim balsis nonākšanu iecirknī līdz 1. oktobrim.

Mums ir izcila iespēja

Varam mazināt demokrātijas regresu pasaulē. Varam uzticēt vai izaicināt valdību un valsts pārvaldi uz aktīvāku darbu nā-

kotnē. Varam iesaistīties mūsu jaunievēlētās valdības darba sekošanā un izvērtēšanā. Neklusēsīm!

Vai esam aizmirsuši, cik maz ir to valstu, kuŗām izdevies iegūt vai **atgūt** šo privilēģiju?

Vai esam aizmirsuši, cik daudzi cilvēki Latvijā un ārpus tās strādāja un ziedoja (arī savas dzīvības), lai mums iedotu un nosargātu šo privilēģiju?

Vai tā tomēr nav necieņa pret iepriekšējām paaudzēm, ja mēs nenovērtējam to, kas mums tagad ir dots? Un, ja šo privilēģiju nenododam nākotnes paaudzēm?

1. oktobrī mums katram zināms, kas jādara. Ejam balsot! Šī ir mūsu iespēja aktīvi piedalīties Latvijas Republikas nākotnes izgaismē.

Raksts tapis projekta “Jābalso” ietvaros, sadarbībā ar:

Sabiedrības integrācijas fonds

(Turpināts no 11. lpp.)

Vai jauns Kremla projekts?

Varu vien papildināt – kaut kādas provokācijas uz robežas ir iespējamas, tāpat kā krievu valodā runājošo iedzīvotāju kūdīšana, tomēr īsta šantāža no Krievijas puses, manuprāt, vairs nav iespējama. Vēl vairāk, BBC ziņo, ka, nespējot eksportēt dabasgāzi uz Vāciju, Krievija rūpnīcā Somijas pierobežā Portovajā to lielos apjomos sadedzina.

Tomēr tas nenozīmē, ka uz Krieviju orientētajām partijām vai tām, kuŗas tagad, kaŗa laikā,

slēpjas aiz kristīgās ticības un ģimeniskuma, kaŗu vairs nepieņemot, nav izredžu iekļūt Saeimā. Jau minētais Rošļikovs, kā zināms, aicina piešķirt Latvijas pilsonību visiem nepilsoņiem un sola sodīt tos, kuŗi pieņēma lēmumu par pieminekļa nojaukšanu un tos, kuŗi to organizēja un izdarīja. Rošļikova teikto var noskatīties un noklausīties portāla *Delfi* archīvā priekšvēlēšanu raidījumu ciklā “Nākamais, lūdz!”; 26. augusta ierakstā, no

kuŗa epizodes skatāmas arī *Apple* un *Spotify* podkāstos. Arī sabiedriskā mediju portālā *lsm.lv* sadaļā “Kas notiek Latvijā?” ir skatāmas sarunas ar partijām, un 30. maijā tā notika ar partiju “Stabilitātei!”. Vēl jāpiebilst, ka jau pēc tiešraides *Delfos*, Rošļikovs pārmeta raidījuma vadītājam, ka tā ar viņu pēc raidījuma turpinājusi sarunāties latviešu valodā. Gribot negribot jāatceras Krievijas režisors Ņikita Michalkovs, kuŗa filma “Saules nogur-

dinātie” 1994. gadā saņēma Amerikas Kinoakadēmijas balvu par labāko starptautisko spēlfilmu un kuŗu kādreiz uzskatīja par vienu no talantīgākajiem un interesantākajiem Krievijas režisoriem. Michalkovs jau krietni sen ir kļuvis par kvēlu Putina atbalstītāju un nesen, 26. augustā, Piemaskavas pedagogu forumā publiski paziņoja (un to tālāk ziņoja Krievijas ziņu aģentūra *PIA Hovocmu*), ka ukrainim runāt ukraiņu valodā (savā zemē), nozīmē, ka viņš ir rusofobs, pret to ir jācinās, tas esot jāiznīdē jau “pašā saknē”. Zemtekstā bija skaidri saprotams, ka rusofobija nozīmē, ka ukraiņis ir nacists, bet pret nacistiem jācinās. Tātad, ja ukraiņis savā dzimtenē runā savā valodā, viņš ir jāiznīcina – tāda ir Michalkova un Putina režīma atbalstītāju nostāja, pat ja brīžiem tā tiek paslēpta aiz mazliet citādi noformulētiem jautājumiem un atziņām.

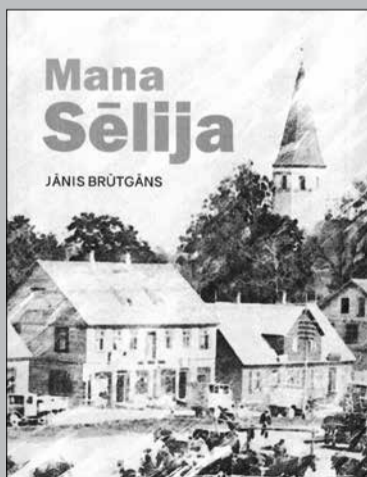
Arī LKS, kuŗa līdz šim vairāk bijusi zināma līdz ar Tatjanu Ždanoku, kuŗa ievēlēja Eiropas Parlamentā no Latvijas un kuŗas negatīvā nostāja pret Latviju nav nekāds jaunums, šogad cenšas izcelties arī Rīgas vēlēšanu apgabala saraksta pirmais numurs, Rīgas domes deputāts un partijas līdzpriekšsēdētājs Mirosļavs Mitrofanovs. Nostāja valsts valodas jautājumā un pret pieminekļa nojaukšanu neatšķiras no Rošļikova nostājas, tikai izteiksmes veids ir mierīgāks. Pirms dažām

dienām Mitrofanovs paziņoja: “Lai neeskalētu konfliktu starp Rietumiem un Krieviju, Latvija varētu biežāk paklusēt” un sacīja, ka Latvijas valstsvīru reakcija uz Krievijas politiku ir provocējoša un ir jāpārtrauc meklēt veidus, kā vēl provocēt Krieviju uz vēl asāku un bīstamāku reakciju. Mitrofanovs gan saņēma īsu un precīzu ārlietu ministra Edgara Rinkēviča atbildi: “Latvija neklusēs. Mēs iestājamies un turpināsim iestāties pret Krievijas agresiju, atbalstot Ukrainu tās cīņā par brīvību un neatkarību. Esam labi apguvuši vēsturi un pazīstam savu kaimiņu. Vienīgais, kuŗš šodien palaida gaŗām iespēju paklusēt, ir biedrs Mitrofanovs.”

Par partijām, kuŗas patiesībā orientētas uz Krieviju un apdraud Latvijas drošību un neatkarību, un to izteikumiem, aicinājumiem varētu rakstīt daudz, bet ir skaidrs, ka šīs Saeimas vēlēšanas ir tikpat svarīgas ar ar nozīmi nākotnē, kā savulaik referendumu par latviešu valodu 2012. gadā. Tādēļ vēlēšanās ir jāpiedalās, jo pilsoņu vairākums nav par Latviju Krievijas sastāvā.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

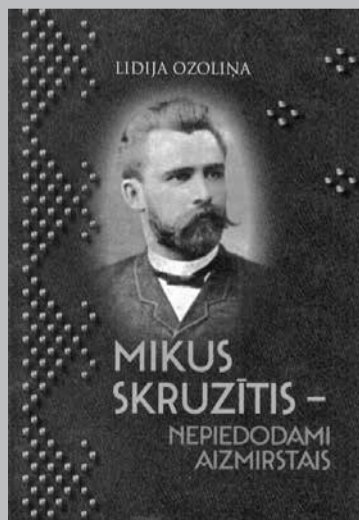
MAF
Mediju atbalsta fonds

Lidija Ozoliņa.
MIKUS SKRUZĪTIS –
NEPIEDODAMI
AIZMIRSTAIS

35,- USD

Jānis Brūtgāns.
MANA SĒLIJA
35,- USD

Grāmatas par Sēlijas novada vēsturi, kultūru, novadniekiem un dižo Sēlijas dēlu, spožu, bet piemirstu jaunlatvieti Miku Skruzīti un viņa laikabiedriem.

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).

Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

TRIMDAS PERSONĪBU MĀJUPCEĻŠ

HERONIMS TICHOVSKIS

Katrs autors, kas raksta prozu, liriku, drāmu vai zinātnisku apcerējumu, veic radošu darbu. Viens dara vairāk, otrs – mazāk, viens veic lielākus, otrs mazākus darbus, bet visi kopā viņi rada un vairo tautas un cilvēces gara vērtības un kultūras tradīcijas. Personīgi neesmu daudzrakstītājs, taču savu daļiņu arī es esmu darījis literatūras kritikas un filoloģijas pētījumu laukā. Darītais un darāmais spilgtāk varēs arī spoļoties grāmatā, kurā būs sako- poti nopietnākie apcerējumi un recenzijas un kuŗa, ceru, varēs parādīties atklātībā. Šais rindās, pēc redaktora aicinājuma, gribu sniegt dažas piezīmes par savu dzīvi, minot īpaši tos spēkus un faktorus, kas risinājuši un mudinājuši mani uz rakstīšanu.

Esmu dzimis 1907. gada 22. septembrī Ludzas apriņķī, Pildas pagastā Potorovas sādžā, kur arī pavadīju skaistos bērnības gadus un baudīju pamata audzināšanu un izglītību. Mans vectēvs un tēvs bija zināšanu kāri cilvēki, bet bez skolas izglītības viņi nodzīvoja savu mūžu, piesaistīti šaurai zemes strēmelei un tuvākai apkārtnē. Mana māte bija mantojusi latviešu tautas tradīciju bagāto pūru – viņa bija neizsmēlama tautsdziesmu, pasaku un ticējumu zinātni, un simtiem viņas teikto variantu glabājas Latviešu folkloras krātuvē vai manos folkloriskajos rakstos.

Pirmā skolotāja bija mana māte, kuŗa, Dievs vien zina kā bija iemācījusies burtot “Dieva grāmatā” un, pie vērpjamā ratiņa sēžot, iemācīja arī mani “skaitīt” no “Pīlneigos Lyugšanu un dzišmu gromatas”, tā paverot ceļu uz N. Rancāna tulkoto “Genovevu”, F. Trasūna “Školas dorzu” un citu literatūru latgaļu valodā. Pirmā

pasaules kaŗa sākumā sāku apmeklēt pašu sādžas trīsgadīgo krievu tautas skolu. Pēc pāra mēnešiem jau biju tā “progresējis” krievu rakstu noslēpumos, ka sāku saņemt grāmatas uz māju papildu lasīšanai. Krievu pasaku, piedzīvojumu un ceļojumu grāmatras atraisīja bērna fantāziju tā, ka drīz vien ar vienu no brālēniem sacentāties mūsu pašu pasaku “sacerēšanā”. Tā bija pati pirmā tieksme pēc sevis izteikšanas ar rakstu palīdzību.

Pēc Latvijas nodibināšanas un lielieku armijas padzišanas no Latgales atjaunojās sādžas skolas darbs. Pāris nedēļās iemācījos “baltiešu mēle” lasīt un rakstīt, un drīz skolotāja atzina, ka man tur vairs nebija ko darīt. Vecāki mani aizveda uz Ludzas pilsētas sešklasīgo pamatskolu, kuŗas atlikušās klases nobeidzu pusotra gada laikā. Kopš 1922. gada rudens izglītību turpināju Ludzas valsts ģimnazijā. Jau sākuma klases pastiprinājās pirkstu “niezēšana” uz rakstīšanu, un manus domrakstus latviešu un krievu valodā skolotājas bieži lasīja klases skolēniem. Trešās klases sākumā ar pāris citu biedru līdzdabību nodibināju skolas literāro žurnālu *Vita Nostra*. Dzīve toreiz tēlojās kā augsts kalns, pēc kuŗa galotnes sasniegšanas atvērsies dzīves pilnība un skaistums. Tādā garā žurnālam uzrakstīju ievada tēlojumu. Ģimnazijas direktors Jānis Turkopuļš, pats jauns entuziasts un ar rakstnieka talantu, tūliņ to pamanīja un mudinā ja uz tālāku rosmi rakstīšanā. Pakalādarinot Puškinam, Ļermontovam, Porukam, Akurateram un citiem, pierakstīju veselas burtnīcas ar dzejoļiem un tēlojumiem, jo toreiz vārdu virknes un atskaņas plūda un burbuļoja kā strauta

ūdens pavasara palu laikā. Turpmākā dzīve tēlojās kā cēla un nemītīga kalpošana Tēvijai un cilvēces labā, bet kad 1928. gada pavasarī nobeidzu ģimnaziju un uz brīdi sajutos kā no laivas izmests un visu pamests. Vienīgais tālākais ceļš bija – uz universitāti, bet līdzību vasarā kādā dienā tuvējā stacijā piekrāvu malkas vagonu, par ko saņēmu septiņus latus. Pusi samaksāju par braukšanas biļeti līdz Rīgai un izturēju iestājeksāmenus Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātē, bet ar atlikušajiem trīsarpus latiem iesāku studēt.

Tā kā prāts arvien nesās uz rakstīšanu, tad drīz vien uzņēmu sakarus ar latgaļu presi. Pirmā mana recenzija par latgaļu iepriekšējā gada literāro ražu tika iespiesta P. Baško rediģētā rakstu krājumā “Sējējs” 1927. gadā. Rakstīju “Latgolas Vordam” un 1927./28. gados biju avīzes “Jauno Staume” tehniskais redaktors. Kaut dzejoļu rakstīšanas plūdi bija jau pierimuši, tomēr latgaļu avīzēs un žurnālos paspēju vēl iespiest pāris duču dzejoļu. Atceros, par dažu no tiem bija nopriecājušies Latgales jaunie autori A. Sprūdžs un citi, bet kritiķis St. Belkovskis *alias* Edgars Ego mudinātos aiznest *Jaunāko Ziņu* J. Kārklīnam; tomēr kļuva arvien kritiskāks pret sevi un dzejošanu pakāpeniski atmetu.

Sakarā ar Latvijas 10 gadu patstāvības atceri uzrakstīju gaŗāku apceri par Latgali brīvajā Latvijā un aizsūtīju to *Izglītības Ministrijas Mēnešrakstam*. “Kādu dienu redaktors T. Zeiferts apturēja mani pie Universitātes durvīm, izbāra par raksta izstiepšanu gaŗumā, bet rakstu tomēr ievietoja. Tādējādi T. Zeiferts kļuva par krusttēvu manai debijai latviešu periodikā. Es kļuva par IMM līdzstrādnieku, ar 1930. gadu J. Kārklīšs sāka ievietot manas recenzijas *Jaunākajās Ziņās*, 1931. gadā Jānis Grīns ievietoja manu pirmo recenziju *Daugavā*, pēc tam biju *Sējēja*, *Raksti* un *Māksla, Latvija, Brīvās Zemes* un citu periodisku izdevumu līdzstrādnieks. *Latvijas Skola* 1939. gadā iespieda manu studiju par Latgales skolu vēsturi, kuŗu Kultūras Fonds godalgoja. Sākot ar burtu *L*, biju Latviešu Konversācijas vārdnīca līdzstrādnieks.

Mani profesori savukārt mudināja un rosināja pētniecības darbam. Prof. J. Endzelina vadībā izstrādāju Pildas pagasta izloksnes aprakstu (iesp. FR., XI), gādāju viņam valodas materiālus un piedalījos viņa vadībā Latviešu pareizrakstības vārdnīcas redakcijas komisijā. Prof. P. Šmita vadībā uzrakstīju apcerējumu

“Svētku un svinamo dienu paražas Latgalē” (*Ceļi*, VI), par ko saņēmu Kr. Barona fonda prēmiju, bet prof. K. Strauberga ierosmē biju Folkloras krātuves līdzstrādnieks, intensīvi vācu tautas tradīciju materiālus Latgalē, rediģēju mīklu un buŗamo vārdu latgaļu tekstus un uzrakstīju grāmatu “Kāzu paražas Latgalē” (1939.), par ko saņēmu Kultūras Fonda pabalstu.

Tā kā jau 1928. gada rudenī iesāku pagaidu, bet kopš 1930. gada pastāvīga latviešu un krievu valodas skolotāja gaitas Rēzeknes

romāņu un slavu literatūrā un filoloģijā man sniedza nopietnus ierosinājumus un atziņas un padziļināja manu pasaules uzskatu, kā arī literatūras un mākslas izpratni.

Iesniedzu disertāciju par Didro un Lesinga drāmatiskās mākslas teoriju un pēc visu eksāmenu nolikšanas vācu filoloģijā, slavistikā un salīdzināmā valodniecībā 1949. gada 27. jūlijā ieguva filozofijas doktora gradu.

Jau augusta otrā pusē bija jāatvadās no šī ievērojamā vācu kultūras centra un jāsatavojas izceļošanai. 1950. gada 20. janvārī abi ar sievu iebrucām Kanadā. Sākumā Vindzorā, bet kopš 1951. gada vasaras dzīvojām Toronto. No 1954. līdz 1960. gadam es strādāju Ontario Izglītības departamentā par valodu kursu nodaļas padomnieku. Kā Vācijas gados, tā arī šai kontinentā turpināju rakstīt latviešu periodiskos izdevumus par literatūras un kultūras jautājumiem.

Toronto 1951. gada rudenī noorganizēju latviešu jauniešu kursus, kas vēlāk pārveidojās par latviešu ģimnaziju. 1952. gadā pie LNAK noorganizēju un vadīju četrus gadus Izglītības un kultūras nozari un Kultūras fonda, vadīju Kanadas Pirmo latviešu dziesmu svētku rīcības komiteju un no 1954. līdz 1960. gadam – LPB Kanadas nodaļu. 1953. gadā mana sieva nodibināja latviešu grāmatu apgādu “Astra”. Pateicoties viņas enerģijai, saprašanai un labai gaumei, apgāda darbs ieguva labu reputāciju. Esmu pielicis daudz pūļu pie izdodamo grāmatu valodas rediģēšanas un pats sakārtoju “Astras” apgādam grāmatas “Latviešu trimdas 10 gadi” un antoloģiju “Ave Maria” (1958).

1960. gada rudenī sākās mana mūža visnopietnākais un atbildīgākais posms. Es saistījos par mācības spēku ASV Konektikutas valsts universitātes. Jauno valodu departamentā, kur mācu jau piecus gadus. Šai universitātē ir augstas prasības kā studentiem, tā profesoriem. Tā mūža otrā pusē bija jāpārvar vēl viena svešvaloda un pilnīgi jāpārorientējas zinātniskā darbā. Bija jāsak publicējumi angļu valodā savā specialitātē. Līdz šim esmu publicējis angļu un amerikāņu žurnālos sešus īsākus vai gaŗākus rakstus slavistikas nozarē. Un šo darbu intensīvi turpinu. Tomēr iespēju robežās sekoju kā dzimtenes, tā emigrācijas latviešu literatūrai, un palaikam rakstu recenzijas un apceres arī latviešu periodiskajos izdevumos.

No grāmatas “Pašportreti”, sastādījis Teodors Zeltiņš. Grāmatu Draugs, 1965.

WWW.LAIKAGRAMATA.LV

UN KO NU?!

Grāmatas “Un ko nu?!” autore Silvija Grigule Džonsa ir Īrijas veclatviete, Zaļajā salā nokļuvusi līdzīgi citiem latviešu bēgļiem pēc Otrā pasaules kara. Māte sešiem bērniem un 13 mazbērniem, Īrijas latviešu vidē atsaucīga ar savu pieredzi un zināšanām. Viņas grāmata ir vērtīgs mazāk zināmas latviešu trimdas stāsts, balstīts faktos. Šī ir vien otrā grāmata par latviešiem Īrijā, kur joprojām mīt un darbojas ievērojama latviešu kopiena.

Grāmata sarakstīta aizraujošā vēstījumā, balstīta faktos, atklājot arī vēsturisko un specifisko laikmeta fonu. Tapusi pēc 13 gadus vecās mazmeitas rosinājuma, tāpēc sarakstīta valodā, kas saprotama arī pusaudžiem.

JURIS UĻMANIS,
zemessargs, profesors

24. augustā apritēja tieši pusgads kopš Krievija uzsāka noziedzīgo iebrukumu Ukrainā, un tieši 24. augustā Ukraina svinēja Neatkarības dienu. Šajā skumji priecīgajā dienā pilnīgi noteikti vēlējam ukraiņiem pēc iespējas ātrāk padzīt okupantus un sākt valsts atjaunošanu. Tomēr līdz ar apsveikumiem ļoti vajadzētu varonīgajiem ukraiņiem sarūpēt kādu dāvanu. Manuprāt, tas ir pa spēkam katram no mums.

Iespēju ir patiešām daudz. Varam pieslēties kādai labdarības akcijai un iegādāties preces, no kurām iegūto līdzekļu daļa nonāk Ukrainā. Varam paši sūtīt palīdzības pakas. Varam saziedot naudu bezpilota kaujas lidaparāta iegādei. Vai arī varam veikt kādu drosmīgu un ukraiņus ārkārtīgi uzmundrinošu soli – doties ekskursijā uz Kijivu.

Protams, šāds brauciens ir riskantāks nekā viesošānās Vidusjūras kūrortā. Nav arī tik ērts, jo lidmašīnas uz Kijivu nelido un jābrauc ar auto vai vilcienu, izstāvēt pagāras rindas uz Polijas robežas. Taču tas būtu ārkārtīgi svētīgi ikvienam no mums, pat nedodoties uz bīstamajiem austrumu un dienvidu reģioniem.

Apcieņojums uzmundrināšanai

Jautāsi, kādēļ? Sešu mēnešu laikā Latvijas sabiedrības vairākums jau apradis ar domu, ka dažu tūkstošu kilometru attālumā notiek aktīva kara darbība, kurā ik dienu tiek nogalināti vairāki desmiti vai pat simti cilvēku. Ir pagaisušas bailes no iespējamā Krievijas iebrukuma, jo redzam,

ka visi agresora spēki ir sakoncentrēti Ukrainā un rodas iespaids, ka tie nemaz nav tik neapturami, kā Kremlim labpatīk domāt. Mēs esam atsākuši savu normālo, ierasto dzīvi ar koncertu un restorānu apmeklējumiem, ārvalstu ceļojumiem un priecāšanos par dzīvi. Un tieši tādēļ drosmīgākajiem šobrīd vajadzētu doties ceļojumā uz Ukrainu. Kaŗa izpostītās valsts aplūkošana savām acīm palīdzēs aptvert, cik labi mēs patiesībā dzīvojam. Novērtēt to, kas mums ir – privilēģija vakarā iemigt, nebaidoties, ka naktī spārnotā raķete var nojaukt māju līdz pamatiem, iet uz veikaliem, nepieplūkot pie zemes netālu dzirdamu šāviņu dēļ un ikdienā izmantot civilizācijas labumus kā elektrība, siltais ūdens, internets un citi. Tūkstošiem cilvēku Ukrainā vairs nav šādu iespēju.

Otrs nozīmīgais šāda brauciena iemesls ir pavisam praktisks. Ceļojot pa Ukrainu, ikviens tūrists atbalsta lokālos lielos un mazos uzņēmējus. Samaksājot par naktsmitni, nopērkot ceļmalā ābolus vai ieturoties kafējnicā. Daudziem ukraiņiem vairs nav darbavietu, un katrs nopelnītais eiro ir zelta vērtē, lai iegādātos pārtiku vai atjaunotu cietušās ēkas. Pie tam tūristu ierašanās viņus uzmundrina, jo vietējie iedzīvotāji redz, ka eiropieši nav pametuši viņus likteņa varā. Par to esmu pārliecinājies savos līdzšinējos braucienos uz kara plosīto valsti. Redzot automašīnu ar Latvijas numura zīmēm vai dzirdot svešu valodu, cilvēki vienkārši nāk klāt un pateicas, ka esam ar viņiem

grūtajos laikos. Viņi dalās savos kara stāstos un izrāda nopostītās dzīvesvietas. Viņu sāpes nevar paslēpt, taču tās nav mazinājušas ukraiņu viesmilitāti. Ukrainā šobrīd valdoša emociju gamma ir patiesi iedvesmojoša un būtu izrakstāma kā dzīves krāsu atgūšanas terapija rutīnas nogurdinātajiem un garlaikotajiem eiropiešiem. Tādu drosmi un degsmi atgūt savu zemi, kāda strāvo no ukraiņiem, neesmu redzējis nekur citur. Gandrīz visi sastaptie ir apņēmības pilni uzvarēt kaŗā, lai arī kādus upurus un gadus tas prasītu.

Piesardzīgs piedzīvojums

Uz Kijivu iesaku braukt ar personīgo automašīnu, jo sabiedriskā transporta kustība var būt neprognozējama. Var mēģināt tikt

līdz Kijivai arī ar kādu latviešu brīvprātīgo, kas pārdzen automašīnas kaŗavīriem Ukrainā. Piedzīvojums sākas jau ar robežas šķērsošanu. Daļa ukraiņu dodas bēgļu gaitās, citi atgriežas dzimtenē. Pie robežas gaida humanitārās palīdzības kravas, tādēļ jāapbruņojas ar pacietību. Ilgākais, ko man nācies pavadīt uz robežas ir astoņas stundas.

Pats Kijivā esmu bijis vairākas reizes. Ukrainas galvaspilsētu varu ieteikt kā neaizmirstamu gala-mērķi ikvienam, kuŗš interesējas par vēsturi un ir gatavs atstāt savu «komforta zonu». Protams, ir svarīgi uzsvērt ar to saistītos nopietnos drošības riskus. Krievijas iebrukums turpinās, un Ukrainas reģioni, kas šodien ir mierīgi, rīt var tikt pakļauti dažāda veida uzbrukumiem. Tomēr manā nesenākajā Kijivas apmeklējumā viss bija mierīgi un radās iespaids, ka lielāks risks ir Rīgā saskrieties ar elektriskā skrejriteņa braucēju, nekā ciest no Krievijas lādiņa Ukrainas galvaspilsētā.

Kijivā uz ielām ir maz cilvēku dienā un it nemaz nav naktī, jo spēkā joprojām ir komandantstunda. Īk pa laikam dzirdamas jau ierastās gaisa uzbrukuma brīdinājuma sirēnas, tādēļ spriedze īsti neatslābst nekad.

Sabiedriskais transports ir mazāk piepildīts nekā miera laikā, lai gan Kijivas metro sistēma turpina darboties pēc samazināta grafika. Taksometru pakalpojumi atkal darbojas pilnībā, tāpat kā bankas, aptiekas un lielākā daļa veikalu. Benzīna trūkums, kas kaŗa pirmajos mēnešos ierobežoja mobilitāti un veidoja gaŗas rindas, tagad ir sen aizmirsts.

Starp citu, degvielas uzpildes stacijās ir ļoti labs saldējums un *espresso* kafija, ko iesaku. Man ļoti patīk braukt automašīnā pa Ukrainu un redzēt patriotiskus plakātus ceļmalā, kā arī klausīties radio, kur skan patriotiskas ukraiņu un anti-krievu dziesmas. Kad dzirdu Ukrainas himnu, arī man noripo asara.

Satraukta, bet skaista pilsēta

Vasarā Kijiva joprojām ir *forša* pastaigu pilsēta ar elegantiem bulvāriem un ar daudziem zaļiem parkiem, kā arī kilometriem

gaŗu smilšu pludmali gaŗ Dņepras upi. Kaŗš nav atturējis Kijivas azartiskos makšķerešanas entuziastus, kuŗi stāv gaŗ upju krastiem un uz Dņepras tiltiem.

Kijivas centrs ir tikpat kolorīts kā agrāk, un daudzi krogi un kafējnicas ir atvērti. Ielu un ceļu malās iekārtoti tirdziņi, kuŗos gaŗmgaŗējiem pārdod ziedus, saldējumu, ogas, sēnes un slotiņas. Kopš kaŗa sākuma cenas ir strauji cēlušās, taču aŗzemniekiem grivnas kurss būs pievilcīgs.

Ukrainas galvaspilsēta joprojām ir lieliska vieta, kur paēst restorānā. Izcilo gruziņu restorānu plašo izvēli ir īpaši grūti pārspēt, jo tajos var tikt pie teicamiem kaukāziešu virtuves ēdieniem par ļoti konkurētspējīgām cenām. Protams, ukraiņus boršča un «salos» (speķis) ir ēdienu topā.

Noteikti vajag izmantot iespēju parunāties ar makšķerniekiem, taksistiem, pārdevējiem un pat milicijiem. Sarunās ar vietējiem veidojas izsmēļošs priekšstats par valsti notiekošo. Arī apkārt ir pietiekami daudz atgādinājumu par bruņotā konflikta tuvumu. Ir jūtama spēcīga policijas un militārā klātbūtne visā pilsētā. Iesaku nefotografēt policistus, armijniekus, kontrolposteņus. Būs ziepes! Drošībnieki var lūgt uzrādīt pasi jebkuŗā brīdī.

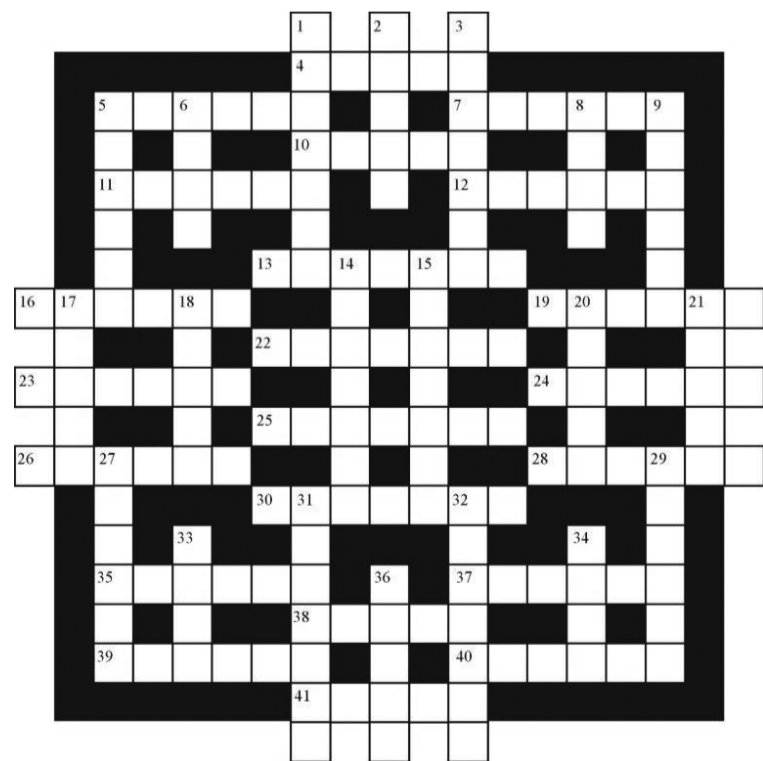
Iesaku apmeklēt Kijivas priekšpilsētas, lai redzētu Krievijas kaŗa noziegumu ainas un izrādītu cieņupurim. Pašā pilsētā ir vairākas brīvdabas izstādes, kuŗās ir apskatāmi krieviem atņemtie tanki un citi kaŗa ieroči.

Šobrīd apmeklēt Kijivu nozīmē solidarizēties ar ukraiņiem. Tas ir daudz nozīmīgāk nekā labdarības koncertiņi un protesti pie vēstniecības. Atbalstīšanā no distancēs nav riska, tur neizjūt ukraiņu ciešanas un neiegūst dvēseles pieredzi. Varbūt termins «kaŗa tūrisms» nav pareizs, jo tas ir neētisks, taču ceļojums uz mūsdienu Kijivu nozīmē iespēju personīgi būt lieciniekam vienam no skarbākajiem stāstiem mūsdienu Eiropas vēsturē.

No redakcijas. 29. augustā šo rindu autors atkal devās uz Ukrainu

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 4. Lielā asinsrites loka galvenā artērija. 5. Uz koziem parazitējošas sēnes. 7. Labdabīgs audzējs taukaudos. 10. Šķidrums patoloģiska uzkrāšanās audos. 11. Gaŗšviela. 12. Dzēriens no raudzēta ķēves piena. 13. Zobu slimība. 16. Dumbrvistiņu dzimtas putns. 19. Nakteņu dzimtas augs. 22. Stampas.

23. Velve puslodes veidā. 24. Vīriešu balss. 25. Nodarboties ar sportu. 26. Kaislīga jūsmā. 28. Tauvas mastu un tiltu stiprināšanai. 30. Piena produkts. 35. Nācija Eiropā. 37. Puspertiķis. 38. Ziedkopa. 39. Sievietes vārds (*martā*). 40. Administratīvi teritoriāla iedalījuma vienība Latvijā. 41. Greznot.

Stateniski. 1. Konditorejas izstrādājums. 2. Skrējiens, brauciens pa dabiski šķēršlotu apvidu. 3. Siļķveidīgo kārtas zivis. 5. Vieglie kravas automobiļi. 6. Dvaša. 8. Lapu koks. 9. Ūdens gars Vēdu mitoloģijā. 14. Līdzsvara zudumi. 15. Daiļuma cieniņtājas. 17. Karpu dzimtas zivs. 18. Medikamenti. 20. Gatve. 21. Laukumi tenisa spēlei. 27. Audu vai organu bojājums aŗējas iedarbības rezultātā. 29. Suņu šķirne. 31. Jūrmalas pilsētas daļa. 32. Apdāvināts cilvēks. 33. Sulīgi augļi. 34. Brāzmais vējš. 36. Sekla ala.

Krustvārdu mīklas (Nr.32) atrisinājums.

Līmeniski. 5. Vestibils. 8. Atkrante. 11. Lievenis. 13. Slava. 14. Barkas. 15. Efekts. 16. Versija. 19. Bietes. 21. Raizes. 22. Krēms. 23. Boles. 29. Kameja. 30. Asaras. 31. Paltusi. 32. Kautri. 34. Lietus. 35. Torte. 37. Saprātne. 38. Lentenis. 39. Pamatdoma.

Stateniski. 1. Avanss. 2. «Aste». 3. Bikla. 4. Astore. 6. Brokāts. 7. Vesperis. 9. Tracis. 10. Tauste. 12. Ietves. 17. Efemera. 18. Jaņogas. 20. Sarma. 21. Riepa. 24. Kabata. 25. Lektors. 26. Tītars. 27. Galetes. 28. Batuti. 33. Iztapt. 34. Lankas. 35. Terma. 36. Elсот.

SPORTS

Porziņģis: Esmu priecīgs par spēli aizsardzībā

Latvijas vīriešu basketbola izlasei 2023. gada Pasaules kausa kvalifikācijas spēlē pret Turciju paveicis spēle aizsardzībā, pēc panākuma teica Latvijas izlases basketbolists Kristaps Porziņģis. Mūsu vienība ar rezultātu 111:85 sagrāva Turcijas basketbolistus. “Vienkārši spēlējām mūsu basketbolu – disciplinēti un ar enerģiju,” panākumu skaidroja Porziņģis. “Metām pa grozu – Dāvis [Bertāns], [Rihards] Lomažs. Visa komanda nospēlēja augstā līmenī, tāpēc ir gandarījums par izdarīto darbu un uzvaru. Centra pozīcijas spēlētājs šajā spēlē izcēlās ar 22 gūtajiem punktiem un 14 atlēkušajām bumbām, taču viņš pats uzskata, ka svarīgāks bija aizsardzībā parādītais sniegums.

“Es esmu priecīgāks par to, kā es jutos fiziski, aizsardzību un bloķētiem metieniem,” stāstīja basketbolists. “Esmu arī tiešām priecīgs par aizsardzību. Visas maiņas pie blokiem, kas mums sanāca pret mazajiem spēlētājiem. Tādā stilā arī gribu turpināt spēlēt, lai man būtu mobilitāte, un varu nosēgt mazākus spēlētājus un aizsargāt groza stīpu.”

Tiek pieveikta arī Lielbritānijas vienība

Latvijas komanda izbraukumā latviešu pilnās tribīnēs uzvarēja Lielbritānijas basketbolistus – 87:80 (24:16, 14:22, 26:22, 23:20). Latvijas izlasē Kristaps Porziņģis sakrāja 29 punktus, 14 atlēkušās bumbas, kā arī trīsreiz kļūdījās, saņēma trīs personiskās piezīmes un sakrāja efektivitātes koeficientu 35. Viņš realizēja astoņus no deviņiem divpunktu, vienu no trim trīspunktu metieniem un desmit no 12 soda metieniem. 16 punktus guva Lomažs, realizēdams astoņus no deviņiem soda metieniem, 11 punktus sakrāja Dairis Bertāns, astoņi punkti un sešas atlēkušās bum-

bas Kuruca kontā, bet Jānis Strēlnieks septiņiem punktiem pievienoja piecas rezultatīvas piespēles.

Latvijas-Lielbritānijas spēles aina. Britu spēlētājs pret Kristapu Porziņģi

Kristaps Porziņģis aizvadīja izcilu spēli, palīdzot Latvijas izlasei izbraukumā Lielbritānijā sarežģītā cīņā nodrošināt uzvaru 2023. gada Pasaules kausa kvalifikācijas spēlē, pēc panākuma teica valstsvienības galvenais treneris Luka Banki. Latvijas izlase pirms mača rēķinājās ar smagu pārbaudījumu un to sagaidīja. Banki uzsvēra, ka Lielbritānijas komanda iepriekš sagādāja nopietnas problēmas Grieķijai un Turcijai, savukārt latviešiem pēc emocijām bagātās spēles pret Turciju bija svarīgi sagatavoties ne tik daudz taktiski, cik psiholoģiski. Lai gan spēle izvērtās pavisam citādi nekā pret turkiem, Porziņģis arī šoreiz aplicināja teicamas prasmes, gūstot 29 punktus un izcīnot 14 atlēkušās bumbas.

“Izcili nospēlēja Kristaps Porziņģis, uz kuŗu visu laiku tika izdarīts ļoti liels spiediens. Viņš tika galā, gan pats gūstot punktus un izcīnot bumbas, gan palīdzot partneriem.” Banki citēja Latvijas Basketbola savienība.

Banki atzina, ka metienu precizitātē neizdevās atkārtot Rīgā spēlē pret Turciju rādīto, toties komanda labi kontrolēja atlēkušās bumbas un darbojās aizsardzībā. “Vasaras spēļu ciklā esam sasnieguši ļoti labu rezultātu, uzvarot visos četrās spēlēs. Komandas sniegums spēlē ar Turciju ir iespējams visu Eiropu, bet svarīgi, ka esam

pratuši uzvarēt arī spēlēs, kuŗās bijusi milzīga fiziskā cīņa,” uzsvēra Banki. “Tas liecina, ka esam stabilizējuši spēli. Komandas raksturs attīstās un nostiprinās. Tāpēc esmu pārliecināts, ka arī nākamajos spēļu ciklos būs konkurētspējīgi, lai arī ierindā nevarēs būt vairāki basketbolisti.”

Savukārt Latvijas valstsvienības kapteinis Dairis Bertāns paskaidroja, ka tādu spēli kā pret Turciju nav iespējams atkārtot katru vakaru. Pēc viņa teiktā, latviešiem pret Lielbritānijas izlasi smagā cīņā bija jāpārvar gan pretinieku pretestība, gan pašu neveiksmes.

Andris Biedriņš un citas Latvijas basketbola leģendas fanus priecēs Blūma atvažu spēlē

Bijušā Latvijas basketbola izlases kapteina Jāņa Blūma (attēlā) atvažu spēlē laukumā atgriezies Andris Biedriņš, kā arī citas Latvijas basketbola leģendas. Saldus novada pašvaldība savā “Facebook” kontā paziņojusi, ka savu pēdējo spēli vietējais basketbola spēlētājs aizvadīs 17. septembrī. Blūms kopā ar draugiem laukumā dosies pret basketbola klubu “Saldus”. Starp Blūma komandas biedriem atrodami tādi leģendāri Latvijas basketbolisti kā Kaspars Kambala, Kristaps Blūms, Armands Šķēle un arī Andris Biedriņš, kuŗš laukumā nav devies kopš 2014. gada, kad līgumsaistības ar viņu pārtrauca NBA klubs Jūtas “Jazz”. Kopā ar Blūmu spēlēs arī ārzemju basketbolisti Renalds Seibutis un Marko Baničs.

Mārtiņš Blūms izcīna augsto 5. vietu krosā pasaules čempionātā

Latvijas kalnu riteņbraucējs Mārtiņš Blūms Francijā izcīnīja 5. vietu pasaules čempionātā šajā krosa distancē, liecina

rikotāju informācija. Blūms 12 kilometru distancē no uzvarētāja jaunzēlandieša Semjuela Geiza atpalika 16 sekundes. Uzvarētājs finišu 47 dalībnieku konkurencē pēc 10 apļu veikšanas sasniedza 22 minūtēs un 21 sekundē. Vietas uz pjedestāla zemākajiem pakāpieniem sadalīja šveicieši Filipo Kolombo un Tomass Litšers, attiecīgi trīs sekundes un septiņas sekundes aiz uzvarētāja.

Turpinājumā Mārtiņš Blūms Francijā pasaules čempionātā MTB elites grupā izcīnīja arī piekto vietu olimpiskajā krosā (XCO), ziņo Latvijas Riteņbraukšanas federācija. Blūms izcīnīja 11. vietu 96 sportistu konkurencē. Tas ir Latvijas sportistu līdz šim augstākais panākums pasaules čempionātos XCO disciplīnā. Pēc ievadapļa sportisti mēroja septiņus pamatapļus, kas interesantā un tehniski prasīgā trasē bija nedaudz garāki par četriem kilometriem.

Trenera Jāņa Mūsiņa audzēknis Blūms pirmo apli noslēdza 28. vietā. Liderim šveicietim Nino Šurteram Blūms zaudēja 46 sekundes. Turpinājumā latvietis sāka izrāvienu. Trešajā aplī Latvijas sportists sasniedza devīto labāko apļa laiku, kas ļāva pacelties uz 13. vietu. Pēc tam tika sasniegts 11. un 10. apļa laiks. Pirms pēdējiem diviem apliem latvietis jau bija pakāpies uz 11. pozīciju, bet desmitajā vietā esošais Ondžejs Cinks no Čehijas bija priekšā 11 sekundes. Pēdējā apļa laikā

Blūmam augstāk tikt neizdevās, bet arī apsteigts viņš netika. No labāko desmitnieka Latvijas riteņbraucēju šķira 17 sekundes, bet uzvarētājam viņš zaudēja trīs minūtes un astoņas sekundes. 11. vieta finišā ir Blūma augstākais rezultāts pasaules čempionātos XCO disciplīnā, kā arī visu laiku augstākais panākums Latvijas sportistiem pasaules čempionātos olimpiskajā disciplīnā.

Iepriekš Blūms ieņēma piekto vietu saīsinātā krosa sacensībās, kas ir Latvijas sportistu visu laiku labākais sasniegums šajā disciplīnā.

Latvijas rollerlēpotājiem godalgas Pasaules kausa posmā Madonā

Pasaules kausa posms “Smeceres sila” trasē notika jau septīto reizi, pulcējot 13 valstu sportistus, un sacensībās piedalās ap simt dalībnieku.

Pie medaļām tika arī latviešu sportisti komandu sprintā gan junioriem, gan pieaugušajiem. Rīdziniece **Samanta Krampe** sacensībās nopelnīja Latvijai vienīgo medaļu, izcīnot bronzu 7,5 km klasiskā stila distancē.

Samanta Krampe

(Turpināts 20. lpp.)

PĒRK

Pērku meža, lauksaimniecības zemi. Tāl. +371 29386009.

PĒRK DZĪVOKĻU NAMU

**Pērk daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)

abatarags@optonline.net

A.Padegs 845-462-3317 (NY)

apadegs@optonline.net

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **jūras transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

Sīkāka informācija atrodama LASL mājas lapā, paciņu nodaļā: www.lasl.com vai zvanot: 973 744 6565.

Pieņemsim paciņas un grāmatu sūtījumus iestādēm, kā arī komerciālos un personīgos sūtījumus. Lūdzam iepriekš pieteikt lielāka apmēra sūtījumus! Ievērosim sabiedriskās attālinājuma normas, lai nevienam nebūtu jābaidās mūs satikt pie mantu nodošanas!

3x3 Īrijā – Svētā Patrika kalna piekāvē

Pēc divu gadu pauzes šogad, no 14. – 20. augustam, Īrijas 3x3 pulcējās 75 dalībnieki, no kuriem 29 bija bērni un jaunieši. Saietu pirmo reizi vadīja Lauris Karpovs un tā veidošanā piedalījās darba grupa, – Īrijas 3x3 padome, kuras locekļi ir bijušie 3x3 vadītāji. Saieta tēma bija "Valoda".

Programmā bija 22 ievirzes no kurām 12 bija veltītas tieši bērniem un jauniešiem. Šogad ievirzes vadīja 24 ieviržu vadītāji no kuriem 10 bija pieaicināti no Latvijas, viena skolotāja no Apvienotās Karalistes un 13 no Īrijas.

Programma arī ietvēra dažādus pasākumus, kā, piemēram, folkloristisku uzvedumu "Kā radušies latvieši," kur spēlēja un stāstīja folkloristi un mūziķi no Latvijas – Ēriks Zeps un Julgī Stalte. Saieta dalībnieki skatījās dokumentāl filmu "VALIANT" par trimdas latviešu jauniešu pretpadomju demonstrācijām 1980. gados, bija arī kopīga pīrāgu cepšana un apdziedā-

šanās teju trīs stundu garumā, kur piedalījās praktiski visa nometne. Netrūka tradicionālā "Brīvā mikrofonā", kur kā lielie tā mazie uzstājās ar pašu izvēlētiem un sagatavotiem priekšnesumiem. Tuvojoties nometnes beigām dalībnieki piedalījās daudzdzinājumā, kura tēma bija valoda. Pēdējā vakarā bija noslēguma koncerts ar 3x3 teātra uzvedumu "Džungļu joki" tā izskaņā. Katra diena beidzās ar dančiem mūzikantu Ērika Zepa un Julgī Staltas vadībā un "nikšanu" – dziedot, runājoties un baudot kopā būšanu.

Īrijas 3x3 padome/darba grupa Laura Karpova vadībā jau strādā pie 2023. gada nometnes programmas lai varētu izsludināt pieteikšanos agrā janvārī, un mēs ar lielāko prieku uzņemsim latviešus no jebkuras pasaules malas. Aicinām tuvāk iepazīties ar to kā tad mums šogad isti gāja apmeklējot 3x3 Īrijā [Facebook](#) lapu un apskatot bildes un video, kā arī lasot nometnē ik dienas iznākušo avīzi "Trejlapis" 3x3 mājas lapā [www.3x3.lv](#). Tur skaidri redzams, ka nometne bija izcili skanīga un ļoti ģimeniska – katrs varēja justies kā daļa no šīs jaukās Īrijas 3x3 ģimenes!

LAURIS KARPOVS
Īrijas 3x3 vadītājs

3x3 Teātra ievirze iepriecināja ar lugu "Džungļu joki"

3x3 2022 Atklāšana, karoga vilkšana mastā (Pa labi fonā 3x3 Īrijā pirms 11 gadiem stādītais ozols, audzēts no Latvijas ozola zīles)

3x3 Īrijā kopīgā pīrāgu cepšana

Julgī Stalte un Ēriks Zeps, danču skandinātāji

"Es runāju latviski" kreklīņa ieguvēja Māra par centību nometnes laikā runāt tikai latviski

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks vai arī tie ir atcelti!

FILADELFIJA (PA)

Koncerts *Mūzikas gaismā* – Una Tone (vijole) un Rūdolfs Ozoliņš (klavieres) sestdien, **24. septembrī**, plkst. 2:00 pp. Filadelfijas Sv. Jāņa baznīcā, 301 N. Newtown Street Rd, Newtown Square, PA. Pēc koncerta pakavēšanās pie viņa glāzes. Ieeja \$ 35.00, bērniem brīva. Informācija maritebu@verizon.net, 610-383-5972

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com.

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI

Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.: (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994 Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas

dr.:(6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Cikagas-Cianas-draudze 2550-4389-7965-234. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, e-pasts: puidza@yahoo.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pēterā dr.: (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. 1-773-818-6965 st. Peters.latvian.church@gmail.com un Ivars Spalis (ivspalis@gmail.com), priekšnieks. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds.

Čikāgas latv. baptistu dr.: (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars.

Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.: (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Dievk. notiek svētdienās 10:00. Seko sadraudzības stunda.

Dienviņfloridas latv. ev. lut. dr.: Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. Dievk. notiek 14:00. Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienviņkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr, Los Angeles CA90039). **28. augustā** plkst. 11:00 dievkalpojums (diak. Guna Reina).

Džamaikpleinas Trisvieniības latv. ev. lut. dr.: Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766). Vasaras dievkalpojumi ar dievgaldu divreiz mēnesī, 1:30 pēcpusdienā ar viesu mācītāju Igoru Safinu. Lūdzu, zvaniet draudzes sekretārei Zigrīdai Kručkovai par datumiem, tālr.: 617-323-0615.

Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Gija Galiņa. **28. augustā** Dievkalpojums plkst 10:00. **4. septembrī** "Labor Day" dienas (Turpināts 19. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

nogale – Dievkalpojums nenotiks. **Lūdzu ievērot – vasaras posmā dievkalpojumi sāksies plkst. 10:00.**

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. (2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505.) Tāl: 616-361-6003.) Māc. Aija Graham. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tāl: 616-975-2705. Dievk. notiek 2x mēnesī, 2:00 pm. Par datumiem, lūdzu, sazināties ar dr. pr. Ivaru. Pēc dievk. kafijas galds.

Grandrapidu Latv. Katoļu dr.: Our Lady of Anglona (504 Grand Ave NE Grand Rapids MI 49503) Grand Rapids Association Nama – Mac. Mark Mitchell Priekšnieks Bronislavs Viscockis – tāl: 616-540-1322. Dievk. Notiek katru svētdienu 10:00am – seko kafijas galds.

Kalamazū latv. ev. lut. apv. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49006). Māc. Aija Graham. Latviešu ev. lut. apvienotā draudze notur klātienē dievkalpojumus **katru svētdienu, plkst. 10:00.** Paralleli pieejami sprediķu ieraksti draudzes YouTube kanālā (meklēšanas atslēgas vārds "Latviešu apvienotā draudze Kalamazū").

Klivlandes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes dievk. notiek svētdienās 11:00. Bībeles stundas notiek 10:00 katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā.

Baptistu dr.: Bethel Baptist Church (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Dievkalpojumi ar viesu mācītājiem latviešu un angļu valodā plkst. 10:00. Par datumiem sazināties ar draudzes pr. Kārli Indriksonu, tāl: 402-730-3427, e-pasts: kindriks@aol.com. Pensionāru saiets katra mēneša otrajā ceturtdienā plkst. 11:00 sabiedriskajās telpās.

Latvian Hall (Latviešu ev. lut. sabiedriskās telpās, 33rd & Mohawk iela, Baznīca, 33rd & C iela, Linkolnā. kunora@windstream.net.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.: (dievk. Notiek Holy Transfiguration Romanian Orth. Church, 2 Winter St., Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tāl. 413-568-9062. Dievkalpojums ar dievgaldu, **17. septembrī**, plkst. 11:00 viesmāc. Igors Safins.

Milvoku latv. ev. lut. Sv.

Trīsvienības dr.: (1853 N 75th Str, Wauwatosa WI 53213), tāl: 414-258-8070. Māc. Jānis Ginters tāl: 260-7975-695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tāl: 414-416-6157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Mineapoles St. Paulas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienības/Tervete ev. lut. dr.: Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tāl: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org. pr. Jānis Mateus tāl: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: (Latvian Lutheran Church, P.O. Box. 1008, Maplewood, NJ 07040). Dievkalpojumi notiek NJ Latviešu biedrības namā Priedaine, 1017 State Route 33, Freehold, NJ 07728, māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn. 254 Valentine Ln, Yonkers NY.

Salas bazn. 4 Riga Ln, Melville NY. St. Andrew bazn. 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ. Seafarers. 123 East 15th Street, New York, NY.

Svētdien, **28. augustā**, Salas baznīcā, 10:30 dievkalpojums, māc. Saliņš

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginaw, MI 48602). Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269) 2675-330. Kontaktpersona Mary Beth Dzirnīs, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnīs@chartermi.net.

Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1.00 pēcpusdienā, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tāl: 1-619-630-8143, e-pasts: janislegzdins@hotmail.com.

Sandiego ev. lut. dr.: Dievkalpojumi notiks iekšienē un jānēsā sejas maskas!

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tāl: 314-457-1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas ev. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek 10:30. Prāveste D. Cilne, tāl: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net. Baznīcas mājaslapa: www.seattlatvianchurch.org.

4. septembrī Dievkalpojums ar dievgaldu. **11. septembrī** LELBA Apgabala konference Rietumkrasta latviešu izglītības centrā. Dievkalpojums Sietlā nenotiek. **18. septembrī** Dievkalpojums ar dievgaldu. **25. septembrī** Dievkalpojums ar dievgaldu. **2. oktobrī** Pļaujas svētki. Dievkalpojums ar dievgaldu, seko pusdienas.

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart. Augustā un septembrī dievkalpojums nenotiks. Nākamais ir paredzēts **16. oktobrī** ar Dievgaldu. Diak. Linda Sniedze Taggart

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. Tel.: 515-991-4640 – sazināties ar Andri Ritumu, 727-797-1933. Dievkalpojumi un Bībeles stundas notiek Faith Lutheran baznīcā, kas atrodas 2601 49th Street North, St. Petersburg, FL.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tāl: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tāl: 6479-865-604, E-pasts: grietins@gmail.com. Priekšnieks: Kārlis Vasarājs, pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tāl: 416-221-4309.

Vašingtonas (DC) latv. ev.

lut. dr.: 400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850 – 3121. Tālrunis: 301-251-4151, epasts: dcdraudze@gmail.com, www.dcdraudze.org. Prāveste Anita Vārsberga Pāža (tāl: 301-302-3270). Draudzes priekšiece Dace Zalmane. **Svētdienas dievkalpojumi sāksies plkst. 10:00.** Trešdienās svētbrīžu laiks paliek nemainīgs – plkst. 10:00. Pieslēgšanās norādes ir atrodamas draudzes mājaslapā.

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rigaven@aol.com – Inese Zaķis – ne vēlāk kā PIEKTDIENĀS.

No mums šķirusies mūsu mīlā filistre ELGA PILSKALNS DUFF, 58. C!
Dzimusi 1932. gada 22. aprīlī Līgatnē, Latvijā, mirusi 2022. gada 22. augustā Webster NY

Viņu mīlā piemiņā paturēs KORPORĀCIJAS SELGA KANADAS UN ASV SAIME

Tur, augšā aiz zvaigznēm,
Tur tiksimies mīļi,
Kas šeit lejā uz zemes tikušies bij...

Lilitu Bergs mūžībā pavadot...

Amerikas Latviešu apvienība dziļā cieņā un pateicībā piemin ALA Latviešu muzeja vadītāju Lilitu Bergs, viņu mūžībā pavadot.

Lilitas ilggadējais darbs, sargājot un uzturot Latvijas un latviešu vēstures liecības netiks aizmirsts.

Mūsu visdziļākā līdzjutība Lilitas Bergs tuviniekiem, draugiem un domubiedriem!

Vieglas smiltis!

ALA valde un biroja darbinieces

LILITA BERGS

Dzimusi 1941. gada 15. februārī Liepājā,
mirusi 2022. gada 26. augustā Rokvillē

Mūsu mīlais filistrs,
Fil! KĀRLIS KOPĀNS
74 II

Dzimis 1953. gada 8 jūlijā East Orange, Ņudžersijā, ASV,
miris 2022. g. 9. jūlijā Yorktown Heights, Ņujorkā, ASV

Mīlā piemiņā viņu paturēs
KORPORĀCIJA BEVERONIJA

SPORTS

(Turpināts no 17. lpp.)

Lauris Kaparkalējs

Sacensībās komandu sprintā 10,2 km distancē junioru grupā vīriešiem Rainers Paeglis un Lauris Kaparkalējs izcīnīja 3. vietu, savukārt dāmas Samanta Krampe un Linda Kaparkalēja bija ātrākās savā braucienā. Juniores Kaparkalēja un Krampe intervijā Latvijas Televīzijā atzina, ka distancē bija vairākas nopietnas sāncenses, tomēr izdevās visas apsteigt.

Pieaugušo konkurencē Kitija Auziņa un Estere Volfa izcīnīja bronzu, tikmēr kungi Niks Saulītis un Raimo Vīgants mājas trasē ieguva zeltu. Saulītis intervijā Latvijas Televīzijai pastāstīja, ka abi ar Vīgantu pirms starta uzskatīja sevi par vieniem no galvenajiem favorītiem, bet bija arī jābūt gataviem pielāgoties situācijai trasē.

Baiba Bendika pasaules čempionātā vasaras biatlonā

izcīnīja 42. vietu sprinta sacensībās.

Sešu kilometru sprintā par uzvarētāju kļuva Lisa Vitoci no Itālijas. Viņa kļūdījās tikai vienu reizi pirmajā šaušanā un finišu sasniedza 16 minūtēs un 21,4 sekundēs. Otro vietu izcīnīja čehiete Marketa Davidova, kuŗa, nekļūdoties nevienā reizi, zaudēja uzvarētājai vien 2,4 sekundes, trešajā pozīcijā ierindojās Lēna Heki-Grosa no Šveices. Trešās vietas ieguvēja arī šava nekļūdoti, taču finišā atpalika 23,9 sekundes. Bendika jau pirmajā šaušanā netrāpīja trīs mērķos, kam sekoja vēl viena kļūda otrajā šaušanā. Viņa sasniedza finišu divas minūtes un 35,4 sekundes vēlāk nekā uzvarētāja.

Baiba Bendika izcīnīja devīto vietu rollerslēpošanas sacensībās Norvēģijā

Prestīžajās vasaras rollerslēpošanas un vasaras biatlona sacensībās "Blink Festivalen" 7,5 km gaŗo distancē, kas veda tikai augšup, Bendika veica 38 minūtēs un 12 sekundēs, no

uzvarētājas amerikānietes Sofijas Airlendas Lokli atpaliekot divas minūtes un 56 sekundes. Starp biatlonistēm latviete bija ātrākā sportiste.

***

Vīriešu konkurencē pasaules čempionātā sportisti veica 7,5 km gaŗu distancē ar divām ugunsliņijām, Edgars Mise ieņēma 52. vietu, Aleksandrs Patrijuks ierindojās 62. pozīcijā. Uzvaru izcīnīja Zviedrijas sportists Sebastians Sāmuēlsons, kuŗš, pieļaujot vienu kļūdu, finišu sasniedza 18 minūtēs un 38,1 sekundē. Otro vietu ieņēma uzvarētāja tautietis Pepe Fēmlings, zaudējot Sāmuēlsonam 8,3 sekundes, bet labāko trijnieku noslēdza šveicietis Niklass Hartvegs. Mise kļūdījās pa vienai reizei abās šaušanās un finišēja divas minūtes un 28,6 sekundes vēlāk nekā uzvarētājs.

***

Latvijas sportistes Sanita un Sandra Buliņas pasaules čempionātā vasaras biatlonā Vācijā izcīnīja attiecīgi 12. un 13. vietu sprintā.

Sanita Buliņa

Sešu kilometru sprintā visu goda pjedestalu aizņēma Vācijas sportistes. Pirmā finišēja Selīna Grotiāna, kuŗa bez kļūdām abās šaušanās distancē veica 17 minūtēs un 2,02 sekundēs. Otro vietu ieņēma Selīna Marija Kāsila, kuŗa atpalika no uzvarētājas 6,5 sekundes, bet trešā, zaudējot 45,6 sekundes, bija Johanna Pufa.

Latvijas Biatlona federācija (LBF) informē,

ka par jauno organizācijas prezidentu ievēlēts Kaspars Sakniņš, par kuŗu balsoja desmit biedri. Līdzšinējā prezidente Baiba Broka turpinās strādāt organizācijas valdē.

Kaspars Sakniņš

Uz prezidenta amatu savu kandidatūru izvirzījuši divi pretendenti – tikko kā ievēlētais Kaspars Sakniņš (ieguva 10 balsis) un jurists Ivars Kazāks (ieguva četras balsis).

Sporta leģendu sērijā izdod pastmarku bloku par godu šāvējam Kārlim Kļavam

Papildinot pastmarku sēriju "Latvijas sporta leģendas", "Latvijas Pasts" izdod jaunu pastmarku bloku, godinot ievērojamo Latvijas šaušanas sporta meistaru Kārlī Kļavu (1907-1941) – pirmo latviešu sportistu, kuŗš kļuvis par pasaules čempionu šaušanā ar automātisko pistoli. Jauno filatēlijas izdevumu dizaina autors ir mākslinieks Ģirts Grīva. Mākslinieka vizuālajā noformējumā izmantoti materiāli no Sporta muzeja krājumiem un fotogrāfijas no K. Kļavas privātā arhīva.

K. Kļava (arī Kļava-Talks) ir ievērojams Latvijas šaušanas sporta pārstāvis un pirmais latviešu sportists, kuŗš 1937. gadā Somijas galvaspilsētā Helsinkos ieguva pasaules meistara jeb čempiona titulu šaušanā ar automātisko pistoli. K. Kļavas panākumi tika novērtēti, godinot ar dažādām balvām, – dienesta biedri, 6. Rīgas kājnieku pulka virsnieki, dāvāja pulka zelta krūšu nozīmi, aviēzera Sporta Pasaule vērtējumā Kļava tika atzīts par 1937. gada Latvijas labāko sportistu, kā arī par Helsinkos sasniegto čempions tika apbalvots ar Viestura ordeni (V šķira; 1938).

Eksperts par Kalniņu: Līgums ar "Amur" viņam ir svarīgāks par Latvijas izlasi

Starptautiskā hokeja federācija (IIHF) Latvijas vārtsarga Jāņa Kalniņa situācijā rīkojies likuma robežās, tikmēr pašam hokejistam līgums ar Habarovskas "Amur" ir svarīgāks par spēlēšanu izlasē, uzskata Kontinentālās hokeja līgas (KHL) eksperts un bijušais vairāku komandu ģenerālmenežeris Leonīds Vaišfelds. Jau vēstīts, ka IIHF apstiprināja Latvijas vārtsarga Kalniņa pāreju uz KHL komandu Habarovskas "Amur", tādā veidā oficiāli ļaujot spēlētājam pārstā-

vēt Krievijas Tālo Austrumu vienību. Vēlāk Latvijas Hokeja federācijas (LHF) ģenerālsēkretārs Roberts Pļāvējs sarunā ar aģentūru LETA apstiprināja, ka šo pāreju reģistrējusi tieši IIHF, tāpēc LHF par IIHF pieņemto lēmumu iesniegs apelāciju, kuru izskatīs Disciplinārā komisija.

"IIHF lēmums man nebija pārsteigums. Būtu pārsteidzoši, ja pāreja netiktu apstiprināta," sacīja Vaišfelds. "Ir arī regulējums, saskaņā ar kuru jaunajam klubam, parakstot līgumu ar citas valsts spēlētāju, ir jāizpērk viņa transfēra karte – tas maksā diezgan maz. Iepriekš šī summa bija 280 Šveices franki."

"Bijušajam klubam un federācijai ir pienākums nodrošināt šo karti spēlētājam. Ja hokejistam nav nekādu parādu bijušajam klubam, nekas nedrīkst traucēt viņa pārejai. IIHF nebija nekādu izredžu nepieļaut šo pāreju," uzskata speciālists. "Manuprāt, tas ir absolūti likumīgs un loģisks lēmums. Vienkārši nebija juridisku aspektu, lai pieņemtu citu lēmumu. Hokejists izpildīja līgumu ar iepriekšējo klubu un viņam ir tiesības doties, kur viņš vēlas."

"Nedomāju, ka viņš par to būs ļoti sarūgtināts," atbildēja Vaišfelds uz jautājumu par aizliegumu Kalniņam spēlēt Latvijas izlasē. "Viņam svarīgāks ir līgums ar "Amur". Protams, viņa alga pieaugs, salīdzinot ar iepriekšējo klubu."

Par līguma parakstīšanu ar Kalniņu Habarovskas klubs paziņoja 6. jūlijā, taču 22. jūlijā kļuva zināms, ka Latvijas vārtsargs pagaidām nedrīkst spēlēt KHL čempionātā. Latvijas hokeja federācija (LHF) nolēma bloķēt 30 gadus vecā spēlētāja pāreju, līdz ar ko galīgais lēmums par pāreju tika nodots IIHF pāziņā.

Lai arī Kalniņš augusta sākumā ieradās Habarovskā, pēdējā laikā kluba mājaslapā par viņu nekas netika minēts. Tagad situācija mainīsies, jo, kā atklāj "Amur" ģenerāldirektors, Kalniņš debitēs jaunās komandas sastāvā Maskavas mēra kausa izcīņā. Latvietis mačā ar Maskavas "Dynamo" būs otrais vārtsargs, bet dosies laukumā jau no pirmajām spēles minūtēm.

DAŽOS VĀRDOS

* Starptautiskā Ledus hokeja federācija (IIHF) apstiprinājusi

Latvijas vārtsarga Jāņa Kalniņa pāreju uz Krievijas klubu Habarovskas "Amur". Latvijas Hokeja federācija (LHF) iesniegs tālāku apelāciju, apstiprināja LHF ģenerālsēkretārs Roberts Pļāvējs. Līdz ko "Amur" pavēstīja par Latvijas vārtsarga pievienošanu klubam, LHF noraidīja šo pāreju.

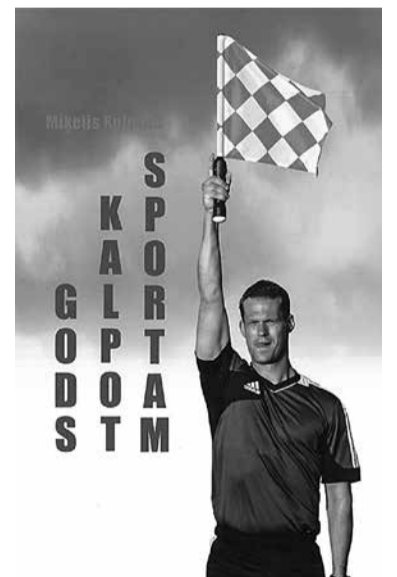
* **Energoresursu cenu kāpums** ietekmēs daudz nozares, tajā skaitā vienu no dārgākajiem sporta veidiem hokeju. Visas Latvijas ledus halles ir neziņā, cik ilgi varēs strādāt un vai valsts plāno kādus atbalsta mehānismus. Pašreizējie palīdzības piedāvājumi nerada uzticību, ka halles spēs strādāt visu sezonu.

Latvijā ir 21 slēgta veida halle ar ledus saldēšanas iekārtām. Pilnīgi visas nākamo sezonu gaida ar bažām, jo lielāki rēķini saņemti jau vasarā, bet bail pat prognozēt, kādi tie būs, kad pienāks ziema.

Sporta ziņas sakopojis
P. KĀRLSONS

MIKELIS RUBENIS GODS KALPOT SPORTAM

Legendārā latviešu futbola tiesneša Mikēla Rubēna grāmata par tiem, kas kalpojuši futbolam.

Cena 25,- USD

Grāmata Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A
Sun Blvd #604,
St. Petersburg, Florida 33715